BÁLINT TIBOR

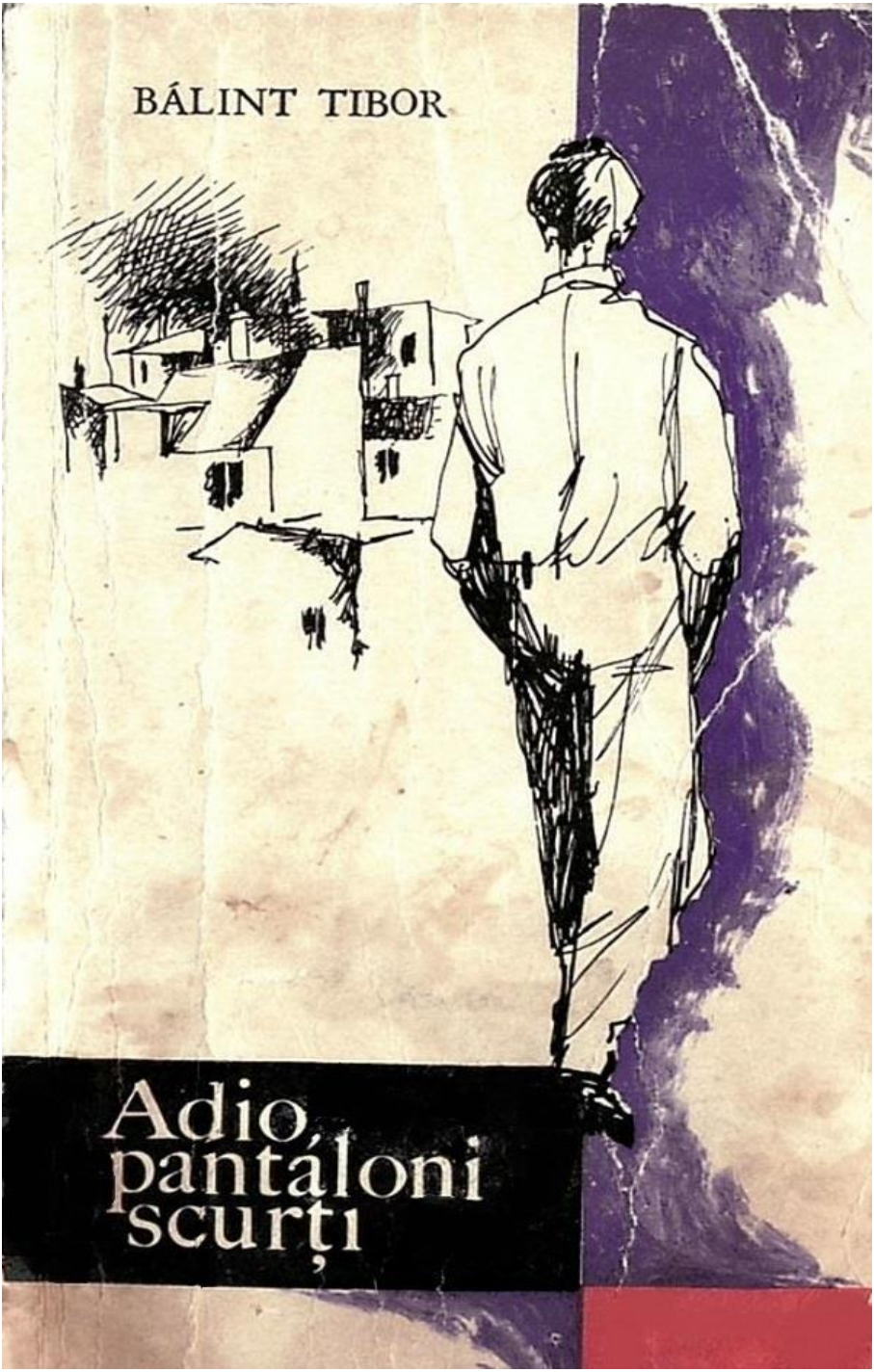

Adio, pantáloni scurți

BALINT TIBOR

Adio, pantaloni scurți!

ROMAN

Editura tineretului

Péter își triază caietele.

Căci e sfîrșit de an și c sîmbătă — deci tocmai momentul potrivit pentru un bilanț. De-aici, din capătul de sus al străzii Cetățuiei — unde sînt stînci fierbinți și roșii ca para focului — vezi orașul întreg. Poala colinei se arcuiește pînă-n Someș; plutesc nori într-însul, iar o salcie înmoaie în apele lui mlădițele aurii ; la piciorul podului sta un pescar singuratic : de departe, pare decupat cu foarfecă, dintr-o coală de hîrtie neagră.

Fizică, matematică, istorie. Caiet cu spirală, maculator, formulă algebrică ; foaia poartă, la colț, îndoitura cunoscută îndeobște sub numele de „urechea măgarului". Amintiri confuze răsar din toate părțile ; pata de gălbenuș se întinde ; o filă miroase a sulcină ; parfumul se dispersează și el, asemeni luminii — și seînteiază amintiri într-însul. Péter revede cimitirul Hajongard, cu sălciile și pietrele lui funerare și cu portretul oval al unui gospodar din Hoștat : „Ne vom reîntîlni acolo, sus."

În iarbă zac trei serviete ; glasul băieților plutește cuviincios de la un mormînt la altul ; și nu se dumiresc băieții, dacă le e teamă de paznicul cimitirului, sau se simt pîndiți de o primejdie din adîncuri.

Chifteluță cuprinde împrejurimile într-o privire și vorbește șoptit :

— Măi, tipii ăștia din Hoștat fac înmormîntări de clasa-ntîia.

—Ei și?

Miki schițează un gest a lehamite :

— Parcă nu-i totuna, sub pămînt ?

— Așa crezi ?

— Așa.

— Te-nșeli, tăticule ! înmormîntarea de clasa-ntîi înseamnă că treci pe lumea ailaltă cu acceleratul...

Rîd toți.

Parfumul de tristețe al monumentelor funerare și-al cununilor ofilite se îndepărtează de ei ; prin frunziș pătrund raze de soare ; pînă și morții rîd, în fotografiile lor. Numai paznicul vine în fugă greoaie, ca o stafie :

— Unde mi-s iară derbedeii ăia ? ! Uite dom'le : din nou au oră de canto !

Péter întoarce filele, cu un sentiment de virilă siguranță ; știe prea bine că de-acum gîndurile lui nu mai trebuie să se curme intimidate. Are dreptul să judece după pofta inimii. De pildă, face constatarea ca Ramses — cel care cutreiera, după ore, toate clasele, ca să adune rămășițele de cretă într-un ciorap — este, incontestabil, sărit de pe fix : altminteri nu i-ar fi dat șase la istorie. Nu-i vorbă, bun e și șasele, cînd nu vrei să ajungi șef de birou sau altceva în genul acesta ; chiar și la școală, buchiseala îl enervase din totdeauna ; în schimb, însă, cărțile și caietele lui purtau veșnic urme de ulei de la chei franceze sau șurubelnițe.

Filele freamătă mai departe...

Uneori, îi fulgeră spre ochi, de pe ele, linii trase cu cerneală roșie ; atunci Pcter conține răsfoitul, închide caietul și îl aruncă grăbit peste vraful cu soarta pecetluită : da, grămada asta are să zacă în pod, timp de zece, douăzeci sau chiar cincizeci de ani; șoarecii vor ronți picioușele cifrelor patru, pînza păianjenilor va învălui caietele, estompîndu-le reproșurile...

Se află însă printre file și un extemporal de care îi e grijă. Pentru că sînt ascunse într-însul taine, idei ce și-au luat zborul cu cîteva luni *în* urmă și-acum se află închise acolo, aidoma

păsărilor dintr-o colivie.

Profesorul le dăduse un subiect la alegere. Zicea să scrie întîmplările unei după-amieze — însă nu niscaiva istorii învechite ; extemporalul trebuia să fie evocarea unui trecut recent, planînd încă în imediata apropiere a școlii.

Peniţele scîrţîiau de zor ; băieţii se aplecau adînc peste pupitrele băncilor ; numai el singur privea în gol, inactiv. Lui nu i se în- tîmplase nimic : nu-şi amintea nici un eveniment mai de seama. Ce era să scrie ? Puse mîna pe maculator, desenă pe o pagină nişte capete de măgar şi scrise dedesubt :

„Hîhîhî, că nebun mai sînt ! Stau aici şi n-am nici o idee.“

Sublinie fraza de mai multe ori, o încadra într-un chenar, ca să-i dea accent — şi se compătimi din ce în ce mai mult ; totuşi, această autocompătimire era preferabilă canonului neputinţei. îşi privea caietul, clipind cu tristeţe ; mai tîrziu însă, cînd profesorul se opri lîngă el şi umbra lui se aşternu curmeziş peste bancă, întinse tocul în călimară cu un gest grăbit.

Stătu încă o clipă în cumpănă. Simţea cum capul îi creşte, luînd dimensiunile unei banițe, sau ale globului de sticlă din tavan ; avea impresia că profesorul îi vede gîndurile învălmăşite. Iar căpăţîna se umfla, se umfla mereu ; umpluse de-acum întreaga sală — şi-apoi păru a fi plesnit : începu să-i vuiască pe neaşteptate, iar penița prinse a brăzda, în galop hîrtia...

Péter se aşază şi începe să recitească extemporalul.

„Ieri după-amiază am aprins prima ţigară. Era frumoasă : albă, uşor teşită. Simţeam aproape un fel de compătimire ; nu-i păcat de ea ? — mă întrebam, ştiind totuşi că o voi fuma. Am s-o fumez şi gata ! Nu-mi mai pot stăpîni curiozitatea : ce am să simt cînd fumul va năboi din gura mea, ca dintr-un mic vulcan ?...

Stăteam locului şi mîngîiam ţigara, lăcrimînd ; apoi răsări flăcăruie la capătul chibritului ; trăsei un fum şi începui să tuşesc Doamne sfinte ! Parcă-mi alunecase pe gîtlej o periniță cu ace ! Aveam ameţeală : trebui să mă lungesc în şanţ ; zăceam sub cer, printre bălării şi — din cauza ameţelii, sau nu

știu de ce — îmi veneau în minte numai gînduri frumoase. Nici pe Gogoașă nu mai eram supărat, cu toate că, la ora de gim nastică, mă înjurase de mamă...

Întinsei brațele și plutii. Cît de înalt era cerul ! Dor în vis mai trăisem această senzație a depărtării și a peisajelor de aiurea, care au, toate, parfumul lor aparte. Mai de mult mi s-a întîmplat chiar să-mi amintesc parfumurile acestea imaginare — și să plîng.

Iar tata se răstea la mine :

„Ascultă ! Ce-mi bocești acolo ? !“

Eu însă nu știam să-i spun. Poate îmi era rușine ; poate nu cunoșteam nici eu cauza. Acum însă îmi dădui seama că totul izvorăște din dorința de a mă afla pretutindeni unde există oameni și copaci neobișnuiți, sau animale ciudate...

Apoi, tot plutind, apăsarea din pieptul meu dispăru ; îmi ziceam că fiecare om artrebui să aibă amețeala pricinuită de prima țigară : atunci, lumea ar înjura mai puțin și nu s-ar înghesui, îmbrîncindu-se, ca ieri, în stația lui „2“...

Pe cînd gîndul mă purta așa, o zării pe Tercsi, țiganca cea tînără ; plîngea, lîngă cămara din curte. Avea ochii mari și negri, veșnic adumbriți de o tristețe cît un nor. De ce o fi plîngînd atîta ? Árpád, lăutarul, sosește acasă întotdeauna rîzînd, ține ascunși în sîn puișori de pasăre, îi rîde cu ochii lui beți, dar nu face rău nimănui...

Cît e de înalt cerul !

Stau tolănit aici și cred că cerul mă știe, deși lui îi e indiferent dacă ține seama de mine sau nu. La urma urmei, ce să rețină din înfățișarea mea ? Pantalonii scurți sau urechile clăpăuge ? N-am nimic interesant. Uneori, mă zgîiesc în apa canalului morii, scot limba și-l întreb pe băiatul care mă privește de-acolo, de jos :

„Ce vrei ? Văd că ești mulțumit de tine, barem că ai face mai bine să te ascunzi !“

Apoi mă urnesc un pas înainte, lăsînd brațele să-mi atîrne moale ; apa îmi micșorează și mai mult statura — și asta mă întristează. Însă ochii îmi sînt mari și cenușii, iar urechile —

întinse ca niște vele — nu mai par atît de clăpăuge... Mă rotesc încet pe călcîie, să văd cum mă prinde o mișcare sau alta...

Iar mai tîrziu, hoinărind pe țărm, mă întreb ce s-ar întîmpla dacă într-o bună zi nu m-ar mai privi din apă propria mea imagine, ci de pildă a lui Gogoașă. Brusc, mă prinde mila de mine însumi ; atunci îmi mîngîi fața și mîinile...

Da, m-am obișnuit cu mine însumi și, poate, mi-aș pierde somnul dacă ar trebui să port obrazul altcuiva ; în definitiv, de ce să-mi pese că am urechi clăpăuge ? !... Din clipa în care cineva ar schimba un singur amănunt al înfățișării mele, nici numele meu n-ar mai putea rămîne cel vechi, deoarece eu, cel nou, n-aș mai fi identic cu cel ce sînt de fapt... Nu-i așa ?

Mă bateau gînduri ca acestea ; nu uitasem însă nici de cutia din sertarul dulapului, pitită sub cărțile mele și purtînd inscripția :

„Dinți. Öcsi“.

Uneori deschid cutia și-mi privesc dinții. Fiecare în parte e înfășurat într-o hîrtiuță pe care scrie data cînd mi-a căzut. Dinții lucesc albi, în lumină ; dacă zăresc pe careva o umbră cît de vagă, o curăț imediat cu pastă... Căci aș vrea să păstrez acești dinți ; vreau să-mi amintesc de zilele acelea... Aș vrea să-mi amintesc de tot ce mi s-a întîmplat...

Chiar acolo, printre bălăriile din șanț, doream ca întotdeauna soarele și ploaia să mi se pară la fel de interesante ca atunci ; să mă pot bucura de mirosul talașului și de oameni, căci cu toții au o linie interesantă a nasului, un mers neobișnuit, un rîs ciudat...

M-am întristat numai după ce am început să bănuiesc că poate a mai stat cineva tolănit, exact în locul acela — și că și acel cineva a plutit întocmai ca mine, gîndind chiar gîndurile mele...

Prea bine. O fi așa, sau n-o fi : n-ai ce-i face. Sînt sigur însă că acela nu s-a întrebat niciodată ce s-ar întîmpla dacă, pe neașteptate, pămîntul s-ar surpa sub el, scoțîndu-1 la lumină în meleaguri necunoscute. Așa ceva îmi trece prin cap numai mie unuia ; uite, îmi și imaginez că m-aș pomeni lîngă un pescar

bătrîn, care își usucă năvodul ; sau poate aș nemeri taman pe insula lui Robinson, unde aș crește capre sălbatice și aș măsura timpul cu picături de apă...

Și sînt sigur că nimeni nu s-a mai gîndit că ar fi bine să te sui în vîrful unui munte uriaș, de unde se vede toată lumea — și să strigi :

„Bună dimineața, oameni !“

Sau :

„Vise plăcute !“

Mai tîrziu, înainte de a fi pornit spre casă, m-am speriat din cauza fumatului și mi-am adus aminte de moarte. „Cum o fi moartea ? E tare rău să nu exiști ?... Să ți se încovoaie axa ochiului, sub greutatea pămîntului ; să-ți intre o piatră între dinți și să n-o poți fărma...

Ce-i drept, atunci o să am dinți mai mari și chiar urechi mai mari... Dar, cum așa, urechi mari ?... Din ce ?...

Nu, nu vreau să mă gîndesc la moarte ! Prefer să păstrez tot ce mi s-a întîmplat ; și dacă n-am să uit, voi deschide zilnic cutia cu dinții...“

Péter închide caietul, amintindu-și de dimineața în care s-au corectat extemporalele. Se așteptase să ia un patru — și nici acum nu pricepe minunea întîmplată atunci. Profesorul l-a chemat primul, la catedră și a zis :

— Citește-ți lucrarea, cu glas tare ; citește-o de două ori la rînd, băiatule. Căci ai pus într-însa multe idei cu miez și multă sinceritate !

II

Era o după-amiază cu arșiță. Iarba de pe lîngă garduri se pleoștise, iar ferestrele reflectau parcă înfuriate razele soarelui; pe alocuri stăteau ghemuite în colb vrăbii însetate ; ochișorii lor luceau ca două mărgele negre. Nici o boare, cît de ușoară, nu clătina frunzișul. Ierburile, copacii, florile se lipeau de pămînt, ascultînd parcă tropotul ploilor îndepărtate.

Întovărășit de doi ortaci, Péter lipăia cu spor în lungul

străzii, prin după-amiaza toridă. Tustrei băieții purtau pantaloni scurți și maieu ; în urma lor — inteligent și atent la ritmul picioarelor goale — venea, cu limba scoasă de un cot, un cățel pestriț. Miki și Chifteluță erau mai mici ; însă pieptul larg al lui Péter tăia văzduhul parcă șuierînd.

— Mai încet ! gîfîia Miki, dar băieții continuată să păşească întins ; părul li se ciufulise pe frunte, iar în ochi aveau dîrzenie și încăpățînate, ca și cînd ar fi zărit de-acum spinarea Someșului, simțind în nări mirosul dulceag al nămolului, iar pe piele gîdilitul lunecos al peștilor.

Totuși, își încetiniră mersul, dar nu din cauza insistențelor rugătoare, ci pentru că de după o poartă apăru o bătrînică ; femeia purta pălărie cu pene, pantofi cu baretă și avea ochi albaștri, umezi și strălucitori.

— Ia stați ! — rosti ea cu un glas decolorat parcă de soare — și amenințîndu-i cu degetul. — Pe unde-mi hoinăriți ?

Miki, băiatul cel mai mic, cu o mutrișoară de șoarece, ridică privirea spre bătrînă, își umezi buzele și începu să turuie :

— Mergem la scaldă ; am luat și cîinele, că-i e cald...

— Așa ! — chicoti bătrîna, în timp ce lacrimile albastre începură să-i vibreze în ochi. — Dar Ia biserică obișnuiți să mergeți ?

— La biserică ?...

— La biserică.

Băieții schimbară o privire uluită și bănuitoare. Ehei, trebuie să bagi bine de seamă, cînd ți se pun astfel de întrebări ! Nu te poți da la nadă prompt: da, da, mergem, cum să nu. Că te și pomenești cu întrebarea de control. Chestiile astea trebuie gîndite...

Mă rog : se poate că bătrîna are un castron plin cu lapte de pasăre, pe care nu știe cui să-l dăruiască ; stă laptele de pasare și plutesc într-însul cocoloașe din spumă de ou. Sau are baba în curte un păr mare, cu pere din cele lunguiețe — și le-a venit tocmai astăzi vremea culesului. Dar se poate că a găsit o minge de fotbal, în pod. S-a suit cătinel pe scară — și, poftim, balonul zăcea tocmai lîngă horn, în bătaia soarelui, iar firele de păianjen lipite de el vălureau ușor într-o adiere de vînt...

Miki desena cerculețe în colb, cu degetul mare de la picior. Chifteluță stătea cu ochii închiși, zicîndu-și că el nu-i de față, n-are timp să fie de față, căci plutește pe apă, întins pe spate și plescăiește încet cu palma pe vălurele. Numai Péter își păstră gravitatea. Cu brațele încrucișate pe piept, bănuitor, făcu un pas înainte ; dar tocmai în clipa aceea, Miki interveni strident:

— Da, obișnuim să mergem la biserică !

— Așa...

Femeia părea îngîndurată :

— Dar de Dumnezeu vă temeți ?

— De Dumnezeu ?...

— De el.

Băieții schimbară din nou o privire. Apoi, tot Miki:

— Eu mă tem, dar numai pe întuneric, cînd trebuie să ies...

— Așa... Dar pe părinții voștri îi cinstiți ?

— Cinstim !

— Și pe tatăl vostru ?

—Și!

Băieții aveau obrazul brobonit de sudoare, iar pămîntul încins le ardea tălpile — însă răspundeau răbdurii. Femeia cotrobăi prin poșetă, scoase o piersică și o ridică în sus. Era o piersică gigantică ; rotunjimea ei roșie rîdea în soare, urmărită de raza a patru priviri, pe măsură ce se înălța. Miki înghiți în sec, simțind o durere ascuțită după ureche ; Chifteluță reapăru brusc dintre valuri, iar lui Öcsi i se părea că aude aievea picuratul sucului dulce. Peste o clipă, Miki făcu un salt, înșfacă piersica și o rupse de fugă. Mai încolo, pe podețul canalului morii, roti piersica — așa cum fac feroviarii cu felinarele — și chiui spre babă :

— La biserică obișnuiți să mergeți ?... De Dumnezeu vă e teamă ?... Da' ce-ai mai pofti matale, pentru o piersică ? !

Băieții se puseră pe rîs, zburînd în lungul străzii, ca un pîlc de vrăbii; cățelușul le luă urma lătrînd vesel, iar femeia — care nu înțelesese o iotă — zîmbi, îngînînd :

— Doamne, ce mai copii descurcăreți !

Tot atunci, însă, un strigăt enervat șerpui prin strada Scărilor:

— Miki ! Măi Mikiiii ! !

— Poftim ! Iar au șters-o, derbedeii ! Hop-țop, parcă-s niște purici. Unde sînteți, măi ?! Ia te uită ; pe cine trimit eu după sodă ? ? N-are omul pe nimeni în lumea asta ! Vai de mine, plozii ăștia îți fac nervii jurubiță !

La numărul cinci, după o poartă roșcată și hodorogită, prin curtea umbrită de un castan, trepăda încoace și încolo o femeie numai rotunjimi : mama lui Miki. Clăbucul de săpun i se desprindea de pe brațe în sumedenie de balonașe mărunte. Femeia aruncă o privire în șopronul pentru lemne, se opri o clipă în portița grădinii, apoi se cățără în pod :

— Nimeni. Ia stai tu, Miki ! N-ai decît să mi te scheauni în prag și să rîcîi ușa cît poftești, că eu tot nu-ți dau drumul în casă. Ai să dormi printre bolovani, cu furnicile. Cît despre cină — te-ai ars !...

Apoi se întoarse grăbită la gard, unde o femeie măruntă și subțirică — mama lui Péter — clătea rufele ; vîrî și ea mîinile în apă, dar nu vedea nimic. Clăbucul seînteia, înțepîndu-i ochii cu săgeți albastre și roșii ; părea că nasturele mărunt de pe o rufa îi răspunde cu privirea piezișă, răutăcioasă, a lui Miki. Vai și vai ! Cum să nu crape fierea-n tine, cînd îți cheltuiești pînă și ultimul gologan pentru derbedeul ăsta ! Parcă data trecută nu din banii pentru mașina de spălat a rupt, ca să-i cumpere paletă de ping-pong ? ! Și, nu mai departe decît ieri, i-a luat un costum de șase sute de lei...

Apa clipocea, aerul era plin de mirosul săpunului ; glasul femeii plutea, lamentîndu-se, către albia din vecini ; mama lui Péter stoarse o cămașă, o azvîrli în lighean și răspunse, în chip de ecou tîrziu :

— Să nu crezi că mie-mi vine mai ușor cu Öcsi. Ce-i drept, are examenul de maturitate ; a absolvit zece clase — dar tocmai aici e buba. Că nu mai încape în culcușul lui de pe canapea — și de cîte ori îmi trece pe acasă, de atîtea ori își unge cu grăsime o felie de pîine cît toate zilele. Uite, ieri adusei de la piață trei legături de ridichi. Erau de toata frumusețea : parcă rîdeau — și mi-am zis că au să prisosească și pentru cină. Apoi crezi că nu mi le-a înghițit plodul ăla, pînă la una ? Nu zic sa nu mănînce, că avem de unde ; însă ce-i prea mult, nu-i

sănătos. S-a lenevit de-a binelea ; nu vrea să lucreze nicăieri — iar dacă i se isprăvesc banii de buzunar, prinde a trimbița ca un cocoșel !...

Femeia tăcu, apoi continuă după un răstimp :

— Nu seamănă de loc cu frate-său ! Cît a fost student la științele juridice, Jóska își cumpăra singur haine, din bursă și nu voia să accepte un ban, de la noi. Barem că învăța atîta, bietul de el ! Uneori mă temeam că se îmbolnăvește, ori are să i se rupă ceva în creier...

Deșertă apa din copaie, turnă alta, proaspătă, pentru clătit și încheie astfel :

— De fapt, n-o să mai am multă vreme necazuri cu Öcsi... Bărbatu-meu are să-i găsească un serviri... Tare mi-ar plăcea să fie funcționar.

Printre ramurile castanului apăru un obraz încadrat în tulpan ; din stradă, răzbătu o voce îngrijorată :

— Vecină dragă, nu l-ați văzut pe fecioru-meu ? — era mama lui Cönci — cică
l-a dus dracul la scaldă ; și frică mi-e că într-o bună zi are să se înece în Someș...

„Să se înece...”

Mama lui Miki repeta îngîndurată cuvintele : mecanic, ca și cum ar fi spus „sodă caustică” ; dar, dintr-o dată, simți junghiul spaimei. Degetele încremeniră pe rufe. Să se înece ? Dumnezeule mare ! Plodul ăla nu știe nici măcar să înoate !

Brusc, apa amestecată cu albăstreală începu să-i vălurească pe dinaintea ochilor ; femeii i se părea că printre valuri vede zbuciumîndu-se trupul copilului ; închise ochii, dar inima continua să bată cu putere.

Vai, doar o dată să-l mai vadă acasă ! Ce să-l bată ? Nici măcar cu un deget n-o să-l atingă !... Mai degrabă îi așterne pat moale — și-i ține mîncarea caldă, pe plită...

Apa se mulcomise, sub petele de umbră ale tufelor de soc, iar în mirosul dulceag de nămol se amesteca iz de verdeață ; stupul golaș se înfiora a răcoare ; pletele sălciei somnoroase atîrnau ostenite...

Băieții se îmbrăcau grăbiți. își azvîrliră pe ei hainele, se pieptănară și pe-aci ți-e drumul. Szabó Öcsi privi înapoi, spre apa întunecată, întristîndu-se fără veste ; i se părea că valurile îi furaseră toată bucuria și nu mai avu, pînă acasă, decît gînduri sumbre și în volburate...

Îl chinuia remușcarea. Ar fi trebuit să dea o mînă de ajutor acasă, dar preferase să hoinărească... O să iasă scandal! Are să audă din nou că doarme pînă-n ziua mare și că, în ciuda examenului de maturitate, nu are nici un plan de viitor. Sau că atunci cînd întîmplător nu se duce să se scalde, ori nu hoinărește aiurea, își desface bicicleta în mii de bucățele, mînjindu-se cu ulei, din cap pînă-n picioare...

Dar ce să facă ? Se simte a cincea roată la căruță : mic și neînsemnat, deși se aseamănă cu taică-său, căci e bine legat; are brațe lungi, voce parcă străină — și își simte mușchii întinzîndu-se, cînd se tolănește pe canapea... Bine, n-au decît să se lege de el ! Vor regreta, însă va fi prea tîrziu...

Clipea des și își aminti o întîmplare de demult, căreia îi adăugase el însuși continuarea, cîndva, tot rotunjind-o. Avea doar cîțiva anișori ; era prin februarie : zăpada dădea țipăt la fiecare pas. Pe vremea aceea, dormea cu Jóska, pe canapea — însă în memorabila seară, fratele mai vîrstnic se vîrîse sub plapumă înaintea sa, înfundînd capul în perna mare. De cum constată faptul, el se înfurie :

— Dă-mi-o ! - pretindea scîncind. - Schimbă perna ! Auzi?!

Și zmuci perna mare spre el. Jóska nu se lăsă mai prejos ; îl îmbrînci cu atîta măiestrită viclenie, încît el se trezi pe jos ; mama sări din pat, speriată :

— Ce-i cu voi, mă ? Nu vă-ncape lumea ? !

Și, de mînioasă ce era, începu să dea în el.

Faptele îl determinaseră să nu sc culce la locul lui; se tîrî lîngă ușă, hotărît să degere pînă dimineață. Simțea mușcătura frigului, căci bătea vînt pe sub prag, dar el zăcea acolo, gîndindu-se la moartea sa : mama are să se trezească devreme și, ieșind să vadă de pui, are să se împiedice de el. „Ce-i asta ? — va întreba, aplecîndu-se înspăimîntată. — Dumnezeule

mare ! Öcsi ! Nu mai suflă de loc ! A înghețat !“ Și, brusc, are să dea țipăt, smulgîndu-și părul: Ce-am făcut ! ? Vai mie, ce-am făcut ? ! L-am bătut, în loc să-i fi luat perna tălălăului ăluia mare !“ Așa are să se văicărească, însă nimeni n-o va compătimi. Iar tata va spune, arătîndu-i copilul mort: „Vezi ? ! E păcatul tău !“

Au să se adune și ceilalți locatari, vociferînd în fața ușii :

„Mamă e asta ? — va exclama careva. — Să-ți împingi copilul la moarte, din cauza unei perne !“

Apoi, înmormîntarea, convoiul funerar, răpăitul bulgărilor pe scîndura sicriului...

Tot pînă aici il purtase imaginația și atunci, demult; pe urmă începuse să tragă cu urechea spre adîncul odăii, de unde se auzea ritm de respirație sănătoasă: răsuflarea indiferentă a trei oameni. Lui îi înghețaseră lacrimile pe obraji și tremura vargă. Se ridică deci, vîrîndu-se la loc, în pat...

Acasă, îi găsi pe ai lui la masă.

Aburul ceștilor de ceai le voala fețele, estompîndu-le privirea și proiectînd umbre vagi pe perete ; în tăcerea adîncă, pînă și zăngănitul linguriților era supărător.

Cu mîinile lui mari și părul creț, Szabó nu prea avea aspect de mecanic de precizie. Lîngă el, mama tăia felii de pîine și împărțea marmeladă, gîndindu-se mereu, ca în niște străfulgerări, că are să iasă scandal. Jóska stătea cu nasul în ceașcă, sorbind absent, dar Öcsi lăsă linguriță, pentru a o privi, intimidat, pe maică-sa. Pe sub maieu, trupul său vînjos mirosea a Someș și a nămol cu parfum dulceag. Teama se înfiripa în el treptat; știa că furtuna se pregătește din pricina sa. Și se simțea atît de demn de milă, încît îi venea greu pînă și să mănînce.

Femeia îi va fi simțit gîndurile, căci se aplecă puțin peste masă, dregîndu-și glasul :

— Józsi, n-ai găsit încă nimic pentru copil ?...

Bărbatul dădu la o parte farfuria din fața lui, apoi lăsă mîinile să-i cadă pe genunchi :

— Chiar de mîine îl poate angaja.

— La birou ?

— Taman la birou. Ce rost are ?

Femeia păli :

— Cum așa ? Tu vrei să faci din Péter un muncitor ?

— Da. Muncitor calificat. Pentru asta are aplecare.

— Bine, dar a făcut liceul...

— Ei și ? La noi avem douăzeci de muncitori cu examen de maturitate. Azi nu mai poți pune un prostălău la o mașină complicată...

— Józsi dragă ! — se văicărea femeia. — De-aia l-am ținut la școală ? De-aia a făcut zece clase ? !...

Szabó se întoarse către ea, enervat:

— Da. De-aia !

— Ca să iasă un simplu muncitor ?

Ceafa bărbatului se înroși brusc ; roșeața urca repede spre urechi, iar de-acolo pînă sus la tîmple, revărsîndu-se apoi peste toata fața. Îi tremurau degetele, cînd se urni, descheindu-și cămașa ; se făcuse tăcere în odaie : Öcsi își reținea pînă și respirația, dar maică-sa repetă, ca și cînd n-ar fi înțeles ce se petrece :

— Simplu muncitor ?

Atunci, bărbatul sări în picioare, prăvălind pumnul în tăblia mesei; lovitura puternică mătură solnița de la locul ei.

— De ce sînt eu simplu ? ! — răcni el. — Pentru că aveți mai multă considerație față de conțopiști ? ! Poftim ! Nu vă impun să-mi stați aici, în tovărășia unui om simplu !...

Se îndepărtă de masă cu un salt brusc și făcu ocolul bucătăriei, aproape în pas alergător.

Femeia îl privea înspăimîntată :

— Józsi dragă...

— Taci ! — răcni nenea Szabó ; îl năpădiseră lacrimile, de furios ce era. — Tu l-ai alintat în halul ăsta și-acum e un leneș get-beget. Habar n-are de ce să se apuce ! Dar eu nu mai tolerez haimanalîcul ăsta ! Ați înțeles ? Nu mai tolerez !

Femeia îl fixa, pămîntie; Jóska plecase capul ; de rușine și zăpăceală, Péter începu să plîngă și ieși din bucătărie.

Luni dimineață însă, cînd taică-său îi spuse că a vorbit pentru

el, la fabrică — era ceva mai liniștit...

III

Din grădină pătrundea în casă mirosul florilor de tutun și țîrîitul greierilor ; pe tavan pluteau dîre de lumină, ca peștii prin apă.

Öcsi nu putea adormi.

Privea tavanul și avea impresia că tristețea cîntecului de greier i se adresează lui. Plîng viorile mici, plînge și jgheabul de lîngă casă, iar salcia își pleacă și mai adinc pletele palide.

Totul îl plînge pe el.

Pentru că, de mîine, nu mai are răgaz să se ocupe de toate acestea : n-are decît să scînteieze frunzișul salcîmilor ; n-are decît să șerpuiască poteca pe sub stînci — nu mai e cine să țină seamă de ele ; dar atunci, ce preț mai are Cetățuia ?

Gîndul îl înduioșa : simțea noduri în gît. Știa că imediat are să plîngă, dar pentru că nu voia, se ciupi de braț.

Între timp, luna ajunsese deasupra viței sălbatice și privea în odaie, prin fereastră ; fără veste, Öcsi observă că umbra pantalonilor scurți, atîrnați în cui, s-a lăbărțat în mijlocul încăperii, asemeni unui gigantic crăcan de praștie...

Doamne, cît de interesantă părea !

Privind-o îndelung, își aminti mai întîi de cutia de chibrituri uitată în buzunar, plină de cosași verzi și galbeni și de cuburile de cașcaval, uscate și tari ca niște zaruri. Pe urmă, îngîndurat, începu să bîjbîie printre amintiri tot mai îndepărtate.

Simțea mirosul mîlului ; în jurul lui plutea parfum de soc ; apoi îl revăzu pe taică-său, la cină : e liniște, ei mănîncă supă și presimt scandalul, deși acest „scandal” nu se conturează precis în mintea lor, ci atîrnă deasupra mesei, asemeni unui bloc greu.

— Cu zece clase ale lui, să ajungă simplu muncitor ? — întreabă mama.

— Are aplecare spre profesiile practice !

— Simplu muncitor, măi ?

Ca învăluit de o lumină roșie, la aceste cuvinte bătrînul se aprinde brusc ; urechile i se aseamănă cu niște semnalizatoare de auto mobil.

Öcsi se zgîi înspăimîntat la umbra pantalonului, apoi se întoarse pe burtă și — ca mîngîiat de văluritul apei — simți cum i se ostoaie toate durerile ; doar rușinea mai stăruia încă. Nu-i mai păsa de greieri ; știa că jgheabul nu-i decît tinichea neînsuflețită și era încredințat că mîine, cînd alde Miki au să treacă în fugă pe sub stînci, oala proțăpita în par o să se-ntoarcă, curioasă, și după ei.

La urma urmei, cine-i el ?

Brusc, se înfurie — și pentru că nu găsea nimic care să-i risipească gîndurile chinuitoare, începu să-și balanseze brațul lăsat să atîrne pe lîngă marginea canapelei. Cît de masiv îi pendulează pumnul și cît de puternic i se pare și piciorul, trecut și el peste margine !

Noua descoperire îl nedumeri ; trebui să se întoarcă iarăși pe spate, ca să poată cugeta mai bine.

Cum are să fie de-acu-nainte ?

Căci într-adevăr n-avea chef de birou. Nu. Buchiseala îl enervase pînă și la școală : exploda de furie, cînd era silit să facă așa ceva. Cărțile și caietele lui erau mereu pătate de uleiul de pe chei franceze și șurubelnițe ; își instalase chiar un veritabil atelier de lăcătușerie, acolo, în banca a patra. Odată, la ora de deprinderi practice, întocmise o instalație acționată cu baterii — și o montase în sobă, înainte de ora de geografie. Cele două sîrmese aflau în legătură cu atelierul său ; cînd le-a conectat, soneria din sobă a început să zbîrnîie.

— Ce-i asta, măi băieți ?

— Sună !

— Atît de repede ?

Bătrînul profesor Deák József își scoase ceasornicul de buzunar, clipind bănuitor, de după lentilele ochelarilor. Între timp, pe tablă se oprise desfășurarea tuturor fenomenelor naturii : rîul își conteni cursul și nu mai voia să se verse în mare ; arcul curcubeului nu se mai curba prin fața elevilor dintr-a X-

a B, iar băieților li se părea că, de la poala munților uriași, îi privesc complicitar oițe blînde și ciobani hîtri...

Amintirea era plăcută, tare plăcută — dar, ce va fi mîine ?

Mîine, mîine...

Cuvîntul acesta vuise într-însul de cu dimineață, pricinuindu-i în toată făptura o emoție la fel de intensă cu cea de acum cîțiva ani, cînd nu mai putuse monta ceasul deșteptător, desfăcut piesă cu piesă. Încetul cu încetul obosi totuși ; i se lipiră genele și alunecă într-un somn adînc.

Mai tîrziu îl trezi un zbîrnîit ascuțit ; Péter ridică fruntea dintre perne. Ce-i asta ? Vai, ce-i sunetul acesta brutal și neîndurător ? ! Numai roata țipă așa, iarna, pe zăpadă ; numai cuțitul face așa cînd îl dai pe tocilă !

Vai, ce s-a întîmplat ? !

Aruncă o privire în jur ; mușcatele păreau flăcări, pe prichici; covorul era inundat de lumină. Ceasul deșteptător își bătea tic-tacul ritmic, iar arătătorul se apropia mereu de șasele greoi și ghebos.

„Tic... tic... tic...”

O, ceasornicul e insensibil; el nu cunoaște căldura patului, care îți mîngîie trupul, îți descleștează degetele de pe colțul pernei și trezește în tine gînduri pline de bunătate la adresa a tot ce știe să viseze.

Ceasornicul nu cunoaște îndurare !

Indiferentă e și cana de porțelan : răspunde, cu un zăngănit lingușitor zelului deșteptătorului ; iar complicii lor sînt garderobul, carpeta și soba de faianță...

Öcsi asculta, culcat pe spate, tic-tacul ceasornicului ; pe pleoapele lui vibra umbra viței sălbatice. Mai doarme cinci minute — nu mai mult; apoi sare din pat, își îmbracă pantalonii la repezeală, și toarnă apa pentru spălat. Cinci minute — își zise, în timp ce trăsăturile i se destindeau plăcut, ca mai de mult, cînd obținea amînare pentru examene.

„Tic... tic... tic...”

Arătătorul se avînta înainte, amenințător ca o lance; ajunsese de-acum la ultimele zece minute. Öcsi făcu ochi : da, e

momentul să-și ia inima-n dinți. Acum !...

Se ridică într-o rînă și înșfăcă plapuma, cuprins de un neașteptat dinamism ; apoi gestul se frînse și, asemeni omului care a uitat ceva, băiatul recăzu, prostit, în pat. Ei, o să mai doarmă cinci minute ! Ce-i aia : cinci minute ? Scoate el pîrleala, cînd se-mbracă... O să se îmbrace repede de tot... Și-acum, are să se întoarcă pe partea cealaltă ; n-o să se mai uite la ceas, căci îl enervează...

Gîndind așa, închise ochii, însă de afara se auzi tîrșîit de papuci, zgomotul unei uși trîntite, muzica la radio. Cînta Del Monaco, în programul de dimineață, acompaniat de fluieratul molcum al lui taică-său.

Öcsi făcu bot în pernă, lățindu-și gura ca un somn. Știa că în momentul acela, taică-său făcea clabuc, aplecat deasupra ligheanului. Apoi sosi țăcănitul micului căuș de aluminiu, evocînd imaginea obrazului bombat, o dată cu încetatul fluieratului : urma sclipătul lamei și jocul degetelor sprintene. Bătrînul se bărbierește în fiecare dimineață, înainte de lucru ; odată, cînd l-a întrebat de ce e nevoie, taică-său a rîs, zicînd :

— Au și muncitorii dreptul la respect, nu numai fetele frumoase !

Și-1 imagina acum, stînd la oglindă, în pijama, bine dispus, enorm ; simți o bucurie plină de tihnă. Peste o clipă, se auziră pași prin antret; maică-sa vîrî capul pe ușă :

— Ia uite, încă nu s-a sculat ! E șase și un sfert, Öcsi !

Băiatul se închirci, ca ferindu-se de o primejdie, apoi zvîrli cît colo plapuma, cu o singură mișcare și alunecă în jos peste muchia canapelei. De cum atinse podeaua, răcoarea din odaie îi risipi din trup toată căldura patului. Turnă apă, își săpuni mîinile, privind în răstimpuri pantalonii scurți a căror umbră plutise în ajun prin odaie.

Nene Öcsi... așa îi zice pușlimea...

Curată jignire ! Parcă ar fi un boșorog, căruia pantalonii i-au rămas prea mici; parcă ar fi un par, de rîsul lumii, cu oala proțăpită în el, acolo, lîngă gard. Ce, parcă el nu știe ce-i un logaritm ? Parcă a uitat vreo bătălie de-a lui Napoleon ? Daca vrea, poate să ridice chiar cincizeci de kilograme — nici că-i pasă !

— Grăbește-te ! — făcu maică-sa, plecîndu-se spre el. — Grăbește-te, dragul mamii. Ți-am și împachetat merindea...

Își așează pe scaun rucsacul doldora : pîinișoară, o jumătate bucată de unt, șuncă, miere, patru ardei cît casa ; ouă pe jumătate moi, brînzoaice și o bucată de halva cît săpunul... Tot

în rucsac se mai înghesuiau :un capăt de salam, două pogăcele cu jumări de porc, ac și ață, nasturi de diferite mărimi, o perie de ghete și niște petice...

Peste cîteva minute, Öcsi ieșea pe poarta casei. Aerul era încă iute, strada rece mirosea a asfalt; deși se spălase, băiatul mai simțea apăsarea somnului, ca un nor călduț. Din cînd în cînd închidea ochii, imaginîndu-și că se află tot în pat. Erau momentele în care se simțea ca un mucenic, gustînd izul plăcut-amărui al sacrificiului — izul acela trebuincios omului ca să poată face față încercărilor, cu fruntea sus. Îi plăcea senzația aceasta : era aidoma cu cea de odinioară, cînd fura din casă surogat de cafea și-1 rontăia într-un ungher, numai ca să poată strănuta din pricina lui ; senzația îl părăsi însă imediat ce pătrunse în curtea vastă a atelierelor de cale ferată, unde îl așteptau emoții necunoscute...

Pluteau funigei în văzduh ; frunzele roșcate se desprindeau din copaci, răsucindu-se prin aer asemeni unor cornete minuscule.

Sus, în vîrful Cetățuii, în groapa adîncă— cunoscută de întreg cartierul sub denumirea de „Prater” — Cönci stătea tolănit printre bălării, privind cerul. Alături se cinchise Miki și-i desena, cu mișcări mîngîioase, cercuri pe talpa dolofană.

— Știi — declară satisfăcut Cönci — mi-a intrat nisip în teniși ; mi s-a julit talpa și-acum îmi cade tare bine că o mîngîi. Să n-ai teamă, că n-o să te exploatez. Suta de cercuri și nuca...

Clipea mulțumit; în ochi i se oglindea plutirea lenește a norilor albi.

— Odată m-am înțepat cu un spin și mi s-a făcut o pată albă pe talpă ; cînd mi-o mîngîia cineva, îmi plăcea și mai tare decît acum. O să-ți dai și tu seama, cînd ai să calci într-un spin și-o să ți se umfle piciorul... Nici nu voiam să-mi treacă, de tare ce-mi plăcea să mă mîngîie cineva Ia talpă...

„Treișunu, treișdoi, treiștrei...” — număra Miki de zor. Celălalt continuă :

— Știi ce durere de cap m-a apucat aseară ? Parca-mi tot

înfigea cineva un briceag în scăfîrlie. Și ce crezi, de ce mă durea ? Uite, stăteam culcat tocmai ca acum. Stăteam eu și stăteam, și-odată numai, mi-am pus întrebarea : oare unde o fi capătul lumii ? Și mi-am imaginat că trag cu praștia și piatra zboară și iar zboară și tot nimic... Dar pînă unde zboară ? Că, de, se poate să se lovească de ceva, dar și dincolo de acel ceva mai este ceva, și chiar dincolo de dincolo... Apoi, din pricina asta in-a luat cu junghiuri prin cap !...

„Nouășopt, nouășnouă, o sută."

Miki își încasă nuca ; imediat după aceea, prinse curaj și-1 privi bănuitor pe grăsan :

— Capătul lumii nici nu există !

— De ce ?

— Așa zice tata.

— Minte.

— Nu minte niciodată.

— Atunci minți tu.

Se luară la ceartă. Miki se trase deoparte, ostentativ. Cönci începu însă, curînd de tot, să-1 îmbuneze :

— Mai bine-ți dau două nuci pe suta de cercuri.

— întîi să-ți retragi cuvintele !

— Hai, fie ! Nu minți...

Mîngîiatul începu de la capăt. Grăsanul sufla mărunt; fața i se îmbujorase :

— Cică dacă balonul începe să urce, pasagerii plutesc. Oare aș pluti și eu ?

— Nu !

— De ce ?

— Ești prea gras...

— Dar trebuie să plutești.

— Trebuie, nu trebuie : tu tot n-ai pluti !

Cönci rămase pe gînduri :

— Rachetele zboară repede ?

— Foarte repede.

— Piatra din praștie nu le poate ajunge ?

— Nu.
— Prostii !
— De ce ?
— E o prostie să gonești așa.
— Cap patrat!
— Eu zic că dacă ar zbura mai încet, nu s-ar încinge atît de tare.
— Dar nici nu s-ar ridica !
— De ce ?
— Ar trage-o înapoi Pamîntul.
— Nu pricep.
— Fii atent : dacă tu treci prin fața mea, încet, eu te pot prinde ; însă dacă gonești în fuga mare și dau să te apuc, îți rup cel mult cămașa sau bretelele, dar tu alergi mai departe. Taman așa stă situația și cu rachetele...
— Cine ți-a spus ?
— Öcsi. Poți să-l întrebi și tu, cînd se întoarce. Acum e la atelier, la locomotive. L-am văzut din fereastră, cînd pleca. Purta pantaloni lungi, pînă jos la ghete. Ai fost vreodată la depou ? Să știi că nu-i da drumul înăuntru oricui...
— Lui îi dă ?
Miki încuviință din cap.
— De ce ?
— Pentru că taică-său a făcut o mașină care nu se oprește decît o dată pe an...
— Eu aș vrea să mă fac inginer.
— Iar eu, mecanic de locomotivă ; dar Kovács zice că se face hornar, că-i meserie norocoasă — și poate fi mereu la înălțime...
„Șaptesșuna, șaptesșdouă, șapteștrei...“
Miki se apucă din nou de numărătoare ; grăsanul ridică piciorul, clipind întristat.
— Știi la ce mă gîndesc ? Dacă Öcsi pleacă în fiecare dimineață la atelier, o să cîștige bani și-atunci lasă baltă echipa și nu mai vrea să fie căpitan. Barem că ăia din strada Pata ne-au trimis vorbă că ne fac zob : cică ne bagă șase goluri !...

Un șuierat ascuțit sfîșie văzduhul ; pe poteca dintre stînci năvăli la vale o ceată gălăgioasă.

— Unde-i căpitanul ? — întreba Chifteluță, lunganul pistruiat, înfigîndu-se în fața lor, cu picioarele rășchirate. Avea o minge de fotbal la subțioară.

Peste cîteva minute ședeau cu toții alături, prin buruieni, sfătuindu-se pe cine să trimită în delegație. Căci, încă în după-amiaza aceea, trebuiau începute tratativele cu căpitanul !

Miki lăsă piciorul grăsanului.

— Degeaba lucrează nenea Öcsi ; nu ne poate lăsa baltă ! — exclamă el. — Nu ne poate lăsa în plata domnului !

IV

Öcsi habar n-avea de spaima băieților sau de golurile promise ; își vedea de drum, cu umerii ușor încovoiați, tot clipind de sub rucsacul lui, ca unul ce s-ar strecura printr-un loc tăinuit, pîndind mereu dacă nu l-a zărit cineva. Pășea cu spor : ai fi zis că se proptește în aerul din jurul său.

Forfota oamenilor se asemăna cu un caleidoscop.

Vînzătorul de halviță își înșira fluierele și cocoșii de zahăr, iar „limbuțele” — ca niște lopățele mici, orînduite frumos — tentau orice voință mai puțin fermă : contra cincizeci de bani, îmi poți înșfăca mînerul ! Negustorul stătea la un colț al gării, lîngă căruciorul lui pe două roți; burta enormă și fesul cu ciucure îi împrumutau înfățișarea unui pașă turc. Avea fața roșcovană, de parcă și-ar fi îmbăiat-o în sirop — dar ochii erau mici și tăioși; trebăluind printre dulciurile lui, părea un păsărar viclean întinzîndu-și lațurile.

Își cunoaște meseria ; se pricepe la ademenit, mai bine decît oricine. Tot aici îl găseai și pe vremea războiului, deși atunci zahărul era pe cartelă. în fiecare seară colinda cartierele mărginașe, cumpăra cartele de pe la femei nevoiașe și — dintr-un kilogram de zahăr (amestecat cu făină) — producea adevărate menajerii. Copiilor nu le păsa că gușa cocoșilor era

crăpată sau că aveau creasta pă- mintie ; nu observau nici privirea tristă a iepurașilor — iar sunetul frînt al fluierelor era o trufanda...

Prin piața străbătută de Öcsi tropăiau copitele cailor ; se auzea claxonul unui camion încărcat cu lubenițe ; văzduhul era înmiresmat de parfumul merelor și al piersicilor... Din sala de așteptare ieșeau nenumărați țărani cu desaga în spinare; zgomotul fu dominat o clipă de cotcodăcitul unei găini și de replica promptă a gîgîitului de gîscă.

Interesant!

Mai trecuse pe aici de nenumărate ori, dar n-avusese niciodată ochi pentru ferestrele arcate ale gării, de pe care lumina se împrăștie în toate părțile ; n-a zărit niciodată spinările încovoiate ale birjarilor și nici privirea cailor, pierduta în gol, la umbrele lor deșirate lung pe caldarîm...

În răstimpuri, trecea — venind dinspre gară — cîte un mecanic de locomotivă, legănîndu-și lădița de lemn. Öcsi se oprea, privindu-1 de departe, stăpînit de emoție ; fața mînjită cu funingine, șapca îmbibată de ulei (părea o plăcintă alunecată pe ceafa omului) îi trezeau dorințe vii și neașteptate ; dorințe care îți răspîndesc fiori dulci, prin tot trupul... Se și vedea în fața cazanelor, înconjurat de mulțimea robinetelor, manetelor și cadranelor ; auzea vuietul sîrmelor de telegraf și bubuitul trenului în tuneluri ; iar cînd mecanicul ajungea mai aproape, el se trăgea înspre perete, respectuos și timid, urmărind de acolo mersul legănat al omului.

Apoi își continua drumul.

Un urcuș abrupt suia spre podul de sub care se auzea pufăitul unei locomotive de manevră, însoțit de neconteniți nori de fum. Făcu ocol spre dreapta, să treacă podul, grăbit să se aplece cît mai curînd peste balustradă, să vadă șinele ; zărise și halele atelierelor, acoperișurile asemănătoare dinților unui ferăstrău uriaș ; în clipa aceea auzi țipăt dinapoia lui :

— Ajutor !...

Se răsuci pe călcîie și văzu o precupeață trupeșă ; femeia dădea din mîini, înspăimîntată, iar albul ochilor i se vedea mare

ca oul fiert. În fața negustoresei zăcea un coș răsturnat ; patru gîște zburătăceau care încotro, gîgîind și bătînd tare din aripi. în urma lor pluteau fulgi și trîmbe de colb stîrnit.

Péter era în mare încurcătură. Ce trebuia să facă ? În curînd are să sune sirena... Să-l prindă în stradă, încă din prima zi ? !

Îndoiala nu ținu mult; în clipa următoare, băiatul își scoase ranița din spinare, își netezi pantalonii și se aruncă după gîște.

Căzu, lovindu-se rau la genunchi și închise ochii ; dar nu-i mai păsa, căci simțea zbătîndu-i-se în mînă două picioare de gîscă, noduroase și fierbinți... Le strîngea tare, ca pe niște bani găsiți pe jos ; ca pe un chilipir rar, căruia nu-i mai dai drumul chiar dacă te-ar potopi ghionți nenumărați sau dacă s-ar prăbuși cerul peste tine...

Își reveni doar Ia sunetul sirenei. Clipi de cîteva ori, privind în jur; strînse gîsca energic la subțioară, o pedepsi chiar, răsucindu-i niței gîtul, apoi i-o întinse precupeței care starea proțap în drum, mulțumindu-i de zor. Pe urmă își căută calabalîcul și fugi în trap neîntrerupt, pînă la poarta impunătoare, neagră de fum, a atelierelor...

Peste cîteva minute hoinărea prin curte, printre roți de locomotivă și cazane golașe, mîzgălite în roșu ; inima îi bătea năvalnic. Locomotiva care zăcea aici, demontată, nu era cea care trece în goană pe la capătul străzii Cărămidarilor, unde miroase a fier și a margarete ; nu era cea pe urma căreia moneda de zece bani rămînea lățită și strălucitoare ca un scuipat mărunt.

Pe aceea o cunoștea.

Și cunoștea ochii sălbatici, sfredelind noaptea și făcîndu-te să presimți primejdiosul colos de fier ; cunoștea conturul pistoanelor și excenterul (desenat pe tablă) pe care aburul mînios îl mișca roată-roată ; dar locomotiva asta de aici era cu totul altceva ! Lui Öcsi i se părea că piesele, grele în nemișcarea lor, sînt apăsătoare pentru om. Mai încolo, se înălța semnul de exclamare a unui coș ; alături, zăcea un șasiu lung cît un pod, iar o cavă de foc își arăta măruntaiele rănite.

Băiatul privea ponciș și bănuitor ; i se încuibase teama în inimă și nu se liniști decît după ce zări în atelier o locomotivă suspen dată în aer. în aer, Dumnezeule mare ! Și tocmai deasupra, stătea cocoțat pe ea un muncitor, gesticulînd cu cheia franceză. Macaraua era manevrată de o fată care scosese capul din cabină, ca să privească în jos ; basmaua roșie îi flutura ca o flacără cît palma.

Öcsi privea locomotiva scăldată în lumina pătrunsă prin acoperișul de sticlă al halei ; simțea ceva ca un triumf: își dăduse seama că pe după cazane, roți și coșuri se află muncitori.

Pe neobservate, i se făcu foame ; se adăposti deci lîngă un cazan și începu să mănînce. După ce se satură, găsi în rucsac o cutiuță de aluminiu. Turcească ! Umplu ceașca la robinet și o așeză pe plita sobei ; aroma cafelei se răspîndi prin atelier, dominînd mirosul de ulei. Cîțiva muncitori se apropiată de el.

— Nu știți cine-i băiatul ăsta ?

— O fi așteptînd să ne prezentăm noi !

Râseră, continuînd să-l observe. Apoi, un forjor cu trup de uriaș, pe jumătate gol, îi întinse lui Öcsi un sac :

— Să-mi aduci oleacă de antren !

— Ce i aia ?

— Păi, nu știi ?

Forjorul își împinse șapca pe ceafă :

— Hai, mișcă, mișcă ! Doar nu ți-oi fi imaginînd, băiete, că am să aștept pînă diseară antrenul ăla !

Muncitorii rîseră din nou; Öcsi înșfăcă sacul și — fuga cu el la lăcătuși; după ce însă aceștia îl îndrumară la sudori, iar sudorii la turnătorie, se înfurie atît de rău încît era cît pe ce să plîngă.

— Antren ? Tocmai adineaori s-a isprăvit ! — declară un turnător scund, care purta o șapcă pentru copii, cu canac în creștet.

Alergă încoace și încolo, pînă spre amiază, mai-mai să

plesnească de ciudă ; atunci tinichigiii, miloși, îi umplură sacul cu jumătăți de cărămidă. După asta, însă, forjorul, gol pe jumătate, ghici altceva : îl trimise după cleoambe nichelate...

Pe cînd sosi înapoi, era amețit de-a binelea ; se rezemă de un stîlp de beton, privind în neștire atelierul de forjă. Ciocanele pneumatice cădeau cu un uruit asurzitor ; din cuptoare năvăleau valuri de fierbințeală. Lumina fierului lucea pe cîte un piept robust sau învăpăia profiluri aspre. Băiatul urmărea cu un fel de evlavie jocul de lumini și ciocanele pneumatice care loveau greu în bucățile de fier incandescent.

Observă multă vreme, cu atenție, mai ales pe un muncitor scurt și îndesat, cu creștetul chel ca o bilă de biliard. Forjorul acesta tăcut purta porecla de „domnul Sihastru”.

Ceasornicul său de argint era atîrnat în perete ; toată lumea știa că la sirena de trei treizeci, Sihastrul iese din atelier — dar că pînă era acolo, muncea. O străfulgerare scurtă a ochilor săi vicleni, o mișcare abia schițată a brațului erau de ajuns pentru a supune oțelul, înmlădiindu-l după placul său.

De fapt, Öcsi fusese repartizat la montaj, însă omul acesta îi ațîțase curiozitatea.

Se apropie de el și rămase tăcut alături.

Sihastrul îl privi scurt :

— Ce vrei, băiete ?

— Mă uit...

— Ți-ar place aici ?

— Da.

— Poate lîngă fustele mă-ti !

Öcsi se înnegura :

— Nu vrei să mă iei pe lîngă dumneata ?

— Nici gînd.

— De ce ?

— Pentru că nu pică lovea.

— Va să zică numai pentru bani...

— Am plătit și eu, băiete.

— Aia a fost de mult...

— Destul ! Mișcă ! la-o din loc, că-ți ard una, de te bronzezi peste tot !

Öcsi îl privi uluit, ca și cînd n-ar fi înțeles ce i se spune; în clipa următoare, însă, îl năpădi mînia și-i strigă forjorului :

— Sihăstriile !

Omul sări de lîngă nicovală, ca să se azvîrle asupra băiatului — însă rămase suspendat ca un păianjen : îl ținea de guler forjorul cel cît un munte și gol pînă la brîu.

— Oho, domnule Sihastru ! — mîrîi el.

— Au trecut vremile acelea ! Nu sîntem în atelierul dumitale !

Apoi îi făcu semn băiatului să-l urmeze.

Öcsi se supuse șovăind, dar totuși bucuros. Nu pricepea ce

mai are cu el namila asta, după „antren” și „cleoambele nichelate”, însă Géczi — așa îl chema — îl și făcu să bănuiască: scotea din cuptor, cu cleștele, o bară de fier, lungă și înroșită. Apucă un ciocan, cu mîna cealaltă — și-i făcu semn unde să lovească.

Öcsi își zicea că acuși are să facă praf și fier și nicovală ; numai că — oricît ar fi fost de mătăhălos — Géczi bătea o adevărată darabană în bucata de fier. Pînă și pentru ochi era prea mult — darmite pentru mînă !

Însă băiatul îl urma cu barosul, dînd zor ca și cum ar fi vrut să-l întreacă, sau măcar să lovească o dată în ciocanul cel mic.

Pe urmă, brusc, tăcură amîndouă uneltele.

— Ei, drăcie! — făcu forjorul, împingîndu-și șapca pe ceafă. — Te credeam mai molîu, puștiule !

Trăsăturile i se destinseră, fruntea îi era brobonită de sudoare ; în ochi avea licăr de zîmbet cald.

Cönci se tolănise din nou în iarba gropii; după ce își lăsă piciorul în jos, umbrele bălăriilor îi tremurară pe obrazul zugrăvit cu dezamăgire.

De ce naiba încetase Miki să-i mai mîngîie talpa ? încă vreo douăzeci de cercuri, — și acum n-ar avea acest chinuitor sentiment de lipsă, cunoscut doar celor ce au pierdut, irecuperabil, cîteva bomboane...

În fața lui ședea Chifteluță, portarul echipei ; din șanț se ivea, cenușiu, capul chilug al lui Gogoașă.

Miki se ridică :

— Ce zic cei din Pata ?

— Șase la zero.

— Așa scrie pe gard ?

— Așa.

— Cu cretă albă ?

— Roșie !

Băieții se priviră cu tîlc.

— Și meciul ?

— Sîmbătă.

— Sîmbătă ?!

Părea o vorbă grea, ca stîncile de deasupra lor — și le dădea, în șira spinării, gîdiliciul plăcut al spaimei.

Se auzi un șuierat ascuțit; mărunțelul Dondos cobora poteca în fugă.

— Nenorocire ! — se opri el, gîfîind.

— Ce fel ? Vorbește !

Dondos își umezi buzele :

— Kovács e profesionist !

— Centrul lor înaintaș e profesionist ?

Chifteluță duse mîna la ureche, crezînd că e vorba de vreo boală cu bubulițe și mîncărime ; Cönci se gîndea la niscaiva hoție : i se părea că o vede pe mama lui Kovács pălind.

Miki ținea însă la clarificarea imediată a cazului :

— Ce-nseamnă profesionist ?

— Neom ?

— Excroc.

— Tăntălău.

— Tăntălău ?

— Da : stă toată ziua lîngă sobă, iar dacă maică-sa îl trimite după apă, nici că-i pasă. Un molîu !

— Înghite două farfurii de supă, la rînd.

— Iar dacă fumezi, te toarnă și așteaptă la fereastră pînă iei mardeală de la babacu...

— Va să zică : un căcănar !?

— Da, însă sportiv de frunte, cum e și Kovács ăsta.

— Cel mai bun centru înaintaș din strada Pata !

— Da, dar totuși : profesionist.

— Atunci, se cheamă că nu poate juca împotriva noastră.

— Ar trebui să-l înștiințăm pe căpitan !

— Dar unde-i căpitanul ?

După mîncare, Öcsi porni spre teren ; văzîndu-1 de departe, Dondos și cu Gogoașă făcură cu ochiul, îmbucurați. Iar Öcsi stătea pe stîncă, în haine de lucru. „Cît dc mici par băieții, văzuți de-aicea își zise el.

Miki nu așteaptă să-l vadă sosit între ei; îl întîmpină, fugind, pe cărare.

— Spune-mi, ce-i aia profesionist! ?

— Unul care trăiește din sport.

— Nu pricep...

— Joacă pentru bani.

— Și boxerii ?

— Nu pricep...

— Înseamnă că ești cap patrat!

— Bine, dar cum ?... Se duce dimineața, cînd sună sirena și dă și dă într-una, toată ziulica ?...

Băieții rîdeau ; Gogoașă stătea întins pe burtă și dădea din picioare. Lui Miki i se bleojdiseră urechile, ca frunzele de mușcată. Pe urmă, apăru printre stînci Puiu, un băiat scund, cu obraz lunguieț. Nădușeala îi curgea șiroaie, pe față ; abia își mai ținea suflarea:

— Am fost în strada Pata.

— Și ?

— I-am pîndit !

Băieții făcură roată în jurul lui.

— Vorbește !

— S-au înțeles.

— Cine ?

— Cei din echipa adversă !

—Și ?

— Kovács va primi doi pui de iepure șinșilla ! Și dacă cîștigă ei, i se mai cuvin opt penițe, o radieră și niște cretă colorată !...

Chiar azi îi duc iepurii !

— Astăzi ? !

— Da. Diseară.

— Cine-i duce ?

— Nu știu.

— Dar puii ai cui sînt ?

— Habar n-am...

Öcsi „puse” balonul pe picior șutînd; sfera de piele zbură ca o dîră de lumină, lovindu-se de stîncă; băieții priveau, cu un

tremur de fericire în jurul buzelor : era din nou cel vechi; era căpitanul lor ! Öcsi simți nevoia să stea puțin locului, să lase vîntul să-i fluture cămașa... Puse mîinile-n șold.

Băieții erau extaziați :

— Splendid !

— Bombă !

— Tii, ce mai vuia !

Acum putea să se urnească. Dacă zîmbește acum, nu mai poate presupune nimeni că o face din orgoliu. La urma urmei, cu oleacă de avînt, ar putea proiecta balonul chiar și dincolo de stînci !...

Parcă-i pasă lui de Kovács 1 N-are decît să primească iepuri șinșilla, peniță sau ce-o pofti ; lui nu-i pasa... Tocmai de aceea se trăsese deoparte: nu voia să se amestece în discuție și-apoi să fie acuzat că îi este frică. De ce s-ar teme de un Kovács din ăsta ? Brusc, dori ca profesionistul să joace într-adevăr !

Se îmbujora la față. Inima îi bătea cu putere. Trebui să se așeze pe marginea șanțului. Acolo, pe parcursul cîtorva clipe, văzu în închipuire întregul meci : strada Pata atacă, balonul zboară de-a curmezișul peste teren, din extrema dreaptă în cea stîngă, apoi spre centru. Acum e la Kovács ; Kovács privește în jur, căutînd o breșă. Chifteluță țopăie în poartă : pistruii îi sînt roșii, de spaimă. Centrul înaintaș se retrage un pas ; apărarea închide ochii, îngrozită. Și-atunci... atunci el, Öcsi, îl driblează pe Kovács, balonul a ajuns la Ciocîrlie, Ciocîrlie i-1 trece lui Dondos, iar acesta lui Puiu ; Puiu i-1 plasează tocmai pe picior, iar el îl trimite, cu stîngul, în plasă...

Scena se repetă de patru-cinci ori, la rînd.

Apoi trezit brusc din reverie, Öcsi se întoarse către băieți:

— Ce aveți voi cu Kovács ?

Alde Miki erau consternați. Nu, nu poate fi adevărat! Căpitanul nu poate vorbi așa ! Miki se frecă la ochi, fața lui Dondos se întunecă brusc, iar Gogoașă își privea cu

încăpățînate umbra deșirată. Öcsi ședea liniștit.

Apoi sări în picioare, stînjenit:

— Ce vă zgîiți așa ? ! V-am mai spus : cu profesioniști nu jucăm ! Diseară mi-i pîndiți și le confisca ți iepurii.

— Amîndoi ?

— Amîndoi !

Plîngeau greierii; printre sălcii plutea blidul uriaș al lunii. însoțit de Pinter și de Dondos, Miki trecu furiș podul canalului morii, pitindu-se. Așteptînd așa, ascultau flautul broaștelor, care, pe nebăgate în seamă, stîrni în ei frica.

— Uite casa !

— Acolo stă ?

— Da ; și are un perete al odăii plin de poze! Într-una, un portar se aruncă după minge ; în alta, șutează un centru înaintaș! Unui fotbalist i-a tăiat capul și l-a înlocuit cu poza lui...

— De unde știi ?

— Am fost la el, cu un avertisment de la școală. Barem că zisese că dacă pun piciorul în curte, dă drumul cîinelui...

— Ce mai laș !

— Toți profesioniștii or fi fiind lași ?

— De unde vrei să știu ?

— Mie nu mi-e frică de întuneric.

— Nici mie.

Miki oftă, privind în jur: niște fire de iarbă îi gîdilau picioarele ; se înfioră și, ca să nu bage de seamă ceilalți, începu să sporovăiască :

— Zice tata că mai de mult Cetățuii i se spunea Texas. Era un nume de batjocură.

— Texas ?

— Da.

— Pentru ce ?

— Pentru că în strada Lungă exista un cinema. Edison — adică : Purecarița... Acolo se duceau băieții din cartier să vadă filme cu cowboy.

— În fiecare zi ?

— În fiecare seară. Erau atît de mulți, că nu mai încăpeau. Unii ședeau sus pe sobă ; de-acolo țipau : „Atinge-l, Jack !“

— Și Jack auzea ?

— Prostii !

— Atunci de ce strigau ?

— Așa.

— Despre ce era vorba în filmele alea ?

— Păi... vine un cowboy, intră în cîrciumă ; nu cunoaște pe nimeni. L-a trimis oficiul de repartizarea brațelor de muncă, deoarece s-au cam înmulțit bandiții, prin părțile locului...

—Și?

— Nimic. Cowboy-ul cere un monopol, dar cînd să-1 bea, unul se leagă de el...

— Cine ?

— Un chior cu ceafa groasă, dar care nemerește moneda de zece bani înainte de a cădea pe jos ; ăla îi strigă : „Hei, mucosule, de ce nu bei lapte de la mă-ta ?“

— Totdeauna așa începe ?

— Totdeauna.

— Mereu cu un chior ?

— Atunci e o minciună sfruntată !

— Parcă n-a scris și Kovács în teză, de nu știu cîte ori la rînd, ca „vorbea cu înflăcărare” — barem că odată era vorba tocmai despre un savant care nu vorbește niciodată ci tot stă și se gîndește...

— Și pe urmă ce se mai întîmpla la cîrciumă ?

— Cowboy-ul trage. Îi face banditului o găurică roșie între ochi.

— De ce tocmai acolo ?

— Asta e semnătura lui. Că e trăgător de forță. Nu vrea să fie confundat cu alții...

— Si cum continuă ?

— Nu știu... O să-1 întreb pe tata. Eu cred că omul își găsește slujbă, își face un costum la cooperativă și se însoară cu o fata frumoasa...

Dondos schiță un gest disprețuitor :

— Apă de ploaie! Am văzut eu filme mai frumoase !

— Si eu ! Aventurile lui Huckleberry Finn ; ăla zic și eu film !
— Sau Război și pace !
— De trei ori am fost să-l văd !

Tăcură. Nu se auzea decît plînsul greierelui; pe mal se împleticeau umbre. Apoi scîrțîi portița grădinii.
— Liniște ! A sosit!
— El e ! A adus puii !
— Sssst !
În deschizătura portiței apăru un cap ciufulit ; urechile iepurașilor se săltau din coș, ca patru coase mărunte ; dinspre grădină veni zvon de șușoteală :
— Adusu-i-ai ?
— Adus.
— Doi ?
— Doi.
— Măi, că mititei mai sînt!
— Ce vorbești ? Șinșilla veritabil!
— Șinșilla ? Pui de mîță ! Pentru ăștia să bag eu patru goluri?
Tăcere. Nu se aude decît clarinetul broaștelor.
— Ce-mi mai dați ?
— Opt penițe, cretă colorată, o radieră. Marcă germană...
— Altceva n-avem...
— Atunci nu joc.
— Kovács !
— Nu joc și basta ! Dacă mai adăugați un briceag, se schimbă treaba. Dacă nu, din partea mea n-are decît să se surpe Cetățuia peste voi.
— Bine, mă, dar de unde să-ți dăm ?
— De la prăvălie. Cumpărați-1!
— Mai am optzecișicinci de bani...
— Prea puțin !
— Îți dau un leu...
— Tot puțin !
Iarăși pauză. Umbrele se foiau încoace și încolo. Dondos,

Miki și Pinter săriră aprig, înșfăcînd coșul.

— V-am prins ! Sînteți demascați !

Cei doi băieți începură a bîigui :

— Ce vreți ? !

— O să vedeți voi îndată ! Vierme !

— Joci pentru bani ? Și celălalt — un agent!

— Iepurii se confisca !

— Se confiscă ? ! Nici gînd !

Kovács făcu un pas spre coș, dar Gogoașă se năpusti la el.

— Mă.. Mă!

Se iscă încăierare; cei doi iepurași șinșilla se ridicară popîndău ; ochii le sticleau a groază ; în clipa următoare însă dispărură în salturi repezi pe sub tufele din buza țărmului...

VI

Piața din fața fabricii e tare interesantă dimineața.

Vălătuci de nori se rostogolesc aproape de caldarîm ; ai zice că se vor ciocni de trecători și de mașini; apoi, rînd pe rînd, urcă tot mai sus, destrămîndu-se pînă ce le dispare și umbra de pe jos. în fața fabricii de pielărie, locul e presărat cu așchii mărunte și moi, de la băile de tanin — ca și cînd uzina s-ar îngriji de picioarele băieților ieșiți la fotbal : să nu cumva să și le julească în pietre ; împrejurimile uzinei metalurgice sînt pline de zgură, iar mai încolo, la fabrica de polizoare, scînteiază cristale arse : unul e ca diamantele negre, celălalt sticlește verzui, dar sînt și din cele albastre.

Puieții sînt încă subțirei : lumina le cuprinde talia năltuță; n-au cum să dea umbră.

Péter traversează piața, inspiră adinc mirosul cojii de tanin și, privind halele, simte în palmă minerul ciocanului, iar pe obraz usturimea focului.

La poartă își vîră fișa sub marcatorul electric, fără să se uite într-o parte sau alta, deși simte privirile care par a-l pipăi ; nu are însă de ce să se sinchisească : nu mai este un străin, aici — și dacă ar fi fumător, și-ar aprinde acum o țigară, cu tot tabietul cuvenit ; ar trage vreo două fumuri, apoi și-ar vedea de drum în mers legănat.

Ajuns în vestiar, își îmbracă salopeta cu același aer degajat cu care și-ar pune papucii de casă.

Numai în atelier simte gîdilitura emoției, prin stomac : vederea uriașelor ciocane pneumatice îi umple vinele de fierbințeală.

Mașinile stau aliniate pe două rînduri, în lumina ferestrelor. Cu toate acestea, sînt sumbre și răspîndesc miros de fier rece și ulei. Cilindrii, care altădată țopăie spornic pe deasupra fierului încins, par acum niște giganți toropiți.

Apoi sosește forjorul; e și el grav și enorm; dă ocol ciocanelor pneumatice, îngustînd ochii. Le privește dintr-o parte, le privește din cealaltă, le mîngîie cu palma și își șterge mîinile cu niște cîlți. Puțin timp după asta începe lucrul. Ciocanele se dezmorțesc pufăind abur prin țevile subțiri. Întîi se aude mîrîitul lui Demeter : toate geamurile zăngăne, la primele lui lovituri ; apoi, trapul mărunt al Mezinei, dar și ritmul masiv al mașinii lui Géczi. Forjorul stă cu picioarele răschirate ; fiecare gest -al lui e un semnal pentru băiat. Degetul mic înseamnă lovitură scurtă ; cel mijlociu cere o rafală, iar jocul degetului mare pornește bufniturile grele.

În fața nicovalei, doi muncitori țin vîrtos cleștele ; fierul incandescent le inundă fețele cu lumini roșii din care se detașează umbra bărbiei și a găvanelor.

Trăsăturile lui Péter exprimau o îngrijorare copilărească : abia s-a clintit maneta înmîna lui, cînd cilindrul de oțel a și pornit să țopăie, sîsîind, pe deasupra fierului. Încetul cu încetul, simți cum duritatea fierului cedează sub strîngerea lui, ca și

cînd s-ar supune privirii și nu mișcărilor. Iar cînd osia de locomotivă, gata forjată, se rostogoli în nisip, învăluită în norișori de abur, băiatul închise ochii dînd capul pe spate — și, pentru prima dată în viața lui, simți moleșeala plăcută, amețeala dulce pe care ți-o poate da numai munca.

Ritmul ciocanului pneumatic mai vibra încă într-însul, dar el se și uita spre cuptorul din care doi muncitori scoteau un nou bloc de fier, făcîndu-i vînt spre ei.

La amiază, forjorul așternu pe masă un șervet și începu să-și mănînce slănina cu roșii. își deschise și Péter rucsacul. Mîncau tăcuți. Băiatul privea masa plină de figuri geometrice și crestături... Uite cît e de interesant mustăciosul acela cu capul ca bila. O fi încercarea vreunui ucenic ? Intenția de a face portretul Sihastrului ?... Iar dincolo, o inimă străpunsă, picături de sînge și, dedesubt, inscripția :

„Nusi totuși n-a venit aseară la Timpuri Noi“.

Dar cine e Nusi asta? Și pentru ce ar fi trebuit să se ducă acolo ?... A, bineînțeles : o întîlnire !

Péter mușca îngîndurat din cîrnați, plecîndu-se mereu spre masă. Privirea lui aluneca tot mai curioasă peste tăblia veche, încrustată cu semnele atîtor destine. Descifra un alt text.

„Maistrul a azvîrlit după mine un butuc de frînă, pentru că nu i-am ținut cu destulă îndemînare chibritul sub țigară... Ia stăi tu !... N-am să fiu în veci ăl’ cu opturile de apă !...“

Opturi de apă ! ? Ciudat. De ce tocmai opturi și pentru ce de apă ? Zau că e ciudat !...

Dincolo, niște litere colțuroase, încrustate cu lama de ras. Literele alcătuiesc cuvinte; cuvintele se înșiruie în fraze, iar frazele au un înțeles, interesant și el :

„Ieri, domnul șef de secție m-a trimis acasă la el, iar nevastă-sa m-a pus să spăl vase. Pe mine : Kovács András ! Ce părere aveți ?!“

Öcsi dădu la o parte hîrtia cu jumările durdulii și parfumate; o trăgea binișor, temîndu-se parcă să nu-i scape pasărea de sub ea — și totuși, dedesubt nu era nimic altceva decît o inscripție și mai interesantă :

„Iar m-a pălmuit maistrul. M-am închircit pe grămada de nisip și am scheunat. Cît o să mai răbdăm, băieți ? ! Propun să-i vopsim pantofii de stradă cu alb de zinc și să-i presarăm zahăr pudră în ceasornicul de buzunar. Tot unul din ăia cu opturile de apă — dar strîmbat rău...“

La o palmă de-acolo, diferite comentarii la propunere :

„Te-nvață el minte, bătrînul !“

„Aiurea ! Cine se teme de el ?“

„Presară-i zahărul !“

Pretutindeni țipă cuvinte amenințătoare; mulțimea de opturi zace grămadă, aidoma unor ucenici palmuiți. Péter citește, citește, mereu, iar cînd pleoapele încep să i se zbată a mirare, își dă seama pe neașteptate că forjorul îi urmărise fiece mișcare.

Băiatul își drege glasul, înghite în sec și întreabă roșind :

— Ce înseamnă opt de apă ?

— Ucenic.

— Așa li se zicea mai de mult ?

— Așa.

— Pentru ce ?

— Din pricina stropitului. Atelierele aveau pardoseală de pămînt bătut. După termina rea lucrului, ucenicul trebuia să măture și să stropească pe jos — și ca să meargă treaba mai repede, făcea niște opturi cu stropitoarea.

Forjorul înfipse în vîrful briceagului o jumătate de roșie, înghițind-o ca pe un picior de pui. Apoi continuă chicotind :

— Unii — ca și mine — modelam pardoseala cu inimi, cînd se-ntîmpla să punem ochii pe o fetișcană... Și priveam intimidați cum ne soarbe nisipul mărturisirile.

Nu terminaseră încă de mîncat, cînd cineva le strigă, din celălalt capăt al atelierului :

— Péter să se ducă la inginerul-șef Toduță !

Băiatul se ridică și porni ; în stomac, bucățelele de cîrnați începură să i se foiască neliniștite, ca niște pietricele.

Îl încerca o bănuială ; avea impresia că îl zărise adineaori pe Sihastru, disparînd în direcția birourilor. Așa că nu poate urma decît ceva rău : o neplăcere. Știe el prea bine că bucuria nu

durează ; după veselie urmează întristare; după lumină, umbră.

Astea-s lucruri îngemănate, ca roțile trotinetei.

Mai de mult, cînd găsea bani pe stradă sau îi pica alt noroc — dacă se bucura că răspunsese bine la școală — îl aștepta acasă, fără doar și poate, un necaz.

Poate însă că e bine așa, căci după durere vine bucuria ; după tristețe, buna dispoziție — și-ți pare și mai bine...

Toate acestea îi trecură prin minte abia ca o adiere ; evocase gîndurile la repezeala, în chip de consolare, dar pe măsură ce se apropia de birou, cerul albastru de deasupra lui i se părea tot mai apăsător. Mirosul acru, de gudron, al fumului, reînvia și el o tristețe de vechi amintiri. Oare ce vor fi vrînd ? — se întreba, speriat.

Inginerul-șef ședea la masa lui ; capul i se îngusta spre creștet exact ca trunchiul de con ; îl asculta pe Sihastru, clipind somnoros.

— Ce ? ! — se rățoia bătrînelul. — Se poate una ca asta ? ! Se poate să-și bata joc de mine un mucos ?... Ei, nu !... Eu îmi păzesc prestigiul !... Eu am fost întotdeauna cineva !... Eu nu pot tolera să fiu luat în bășcălie !... Ori îl concediați pe mucosul ăsta, ori îmi iau eu catrafusele !

Nasul și buzele îi tremurau fără încetare ; își scoase ochelarii, apoi se frecă cu batista pe țeasta golașă și înrourată ca un dovleac brumat.

Toduță era un om blajin ; îi era groază de certuri și știa că Sihastrul e un forjor de mîna-ntîi. Se chiori la el, apoi la băiat și zise ostenit:

— Szabó, dumneata te-ntorci la montaj !

— Poftim ?...

Urechile lui Péter prinseră a țiui.

— Dar mie-mi place la forjă...

— Unde ?

Sihastrul avu un gest de dispreț și întoarse capul în altă parte.

— Nu-i de nasul copiilor! O sa scape cineva vreun fier peste el și-1 nenorocește...

Péter se înfurie ; abia mai respira. Apoi îi dădu drumul :

— Ce milos te-ai făcut, așa, dintr-o data !

Discuția începea să-1 agaseze pe inginerul-șef; omul luă o atitudine mai înțepată :

— Nu te obrăznici, Szabó. Am isprăvit!

Cîteva minute mai tîrziu, cînd băiatul se întoarse în atelier, ciocanele pneumatice începură să i se clatine prin fața ochilor. Apoi se rezemă de un dulap și-l podidiră lacrimile ; forjorul se proțăpi în fața lui, mormaind :

— Hai, nu te mai smiorcăi, că nu-mi place.. Nu-nghit apucaturile astea de domnișoară. Înapoi, la birou !

Pe fața lui oacheșă, pielea făcea crețuri prevestitoare de rele:

— Văd că papanașul ăla a vîrît strechea-n inginerul-șef !

Îl luă de mînă pe Péter, conducîndu-l ca pe un copil de școală.

Sihastrul mai era în birou ; își ștergea ochelarii, satisfăcut.

— Uite ce e... — începu forjorul atletic, gol pînă-n brîu ; glasul îi creștea treptat, încît lui Péter îi venea să creadă că acuși-acuși are să spargă tavanul. — De cînd nu-ncapi dumneata de băiatul ăsta ? Și ce-mi faci mie pe ștabul ?... Dacă vrei, n-ai decît să-ți dai demisia, dar băiatul rămîne în secție, fir-ar să fie !...

Sihastrul rîdea vibrant; pînă și gușa de sub bărbie îi rîdea ; și se uita la inginerul-șef, așteptînd ca acesta sa-1 secondeze — însă Toduță nu era în apele lui.

— Stai, tovarășe Géczi... Băiatul e repartizat la montaj...

— Ce-i aia montaj ? Copilul e la mine ! Dacă-ntr-acolo l-a împins inima ! Doar nu era să-l alung ? !... Nu ; treaba asta trebuie îndreptată, pînă nu se lasă cu scandal !

Așa că Péter rămase totuși la forjă. Sihastrul nu-și dădu demisia, mulțumindu-se să mormăie de unul singur și să arunce din cînd în cînd cîte o privire otrăvită, spre mașina lui Géczi...

VII

Cele două vecine spălau din nou.

— Uf, cîtă treabă !

— Pînă peste cap !

— De-ar fi, dragă, să fac eu vraf toate rufele cîte le-am spălat de cînd mă știu, și să așez deasupra soda și săpunul, apoi s-ar ridica un deal cît Cetățuia asta !

— Sărăcuțo ! — oftă nevasta lui Szabó. Ai avut parte și dumneata de destule zile rele !

— Eu?

Rotunjoara mamă a lui Miki — supranumită în cartier „tușa Miki“ — își trecu cotul peste fruntea transpirată. Dădu zor cu săpunitul și vorbi în ritmul mîinilor :

— Nici celui mai mare dintre dușmanii mei nu-i doresc să aibă parte de atîta canon !

De tînără am început să muncesc pe la case boierești. Spălam, călcam, clăteam și uscam rufe, cît îi ziulica de mare. Nu-i atîta apă în Someșul ăsta, cîtă mi-a văzut mie fața oglindită în copaie !...

— Ehei... puțini pricep lucrurile astea.

— Adevărat!

— Iar recunoștința — ca-n palmă...

Stîncile dogorau roșii, deasupra lor ; ca opăriți, salcîmii își plecau, triști, frunza ofilită. Strada era pustie; pînă și casele păreau a picoti. Grăsuța picură albăstreală în apă și vorbi din nou :

— Bărbatu-meu îmi dă adesea o mînă de ajutor ; pînă și de gătit îmi gătește, dacă e nevoie — dar de ceilalți nu-i mare pricopseală. Poate că nici nu mă mai iubesc. S-au obișnuit cu mine, ca și cu soarele sau cu apa ; soarele există ca să dea căldură ; apa, ca s-o bei. Cam așa trebuie că gîndesc ei. Miki o șterge la Prater, de cum și-a înghițit ultima lingură de supă ; Gabi se dă în scrînciob ; cît despre Zoltăn, inventează și el mereu cîte ceva... La urma urmei, de ce mi-ar sta acasă ? Cina

se face singură. Cămașa se calcă de la sine. Gunoiul iese din casă pe picioarele lui. Așa socotesc ei. Dar, ascultă dumneata, vecină ! — Tușa Miki trase cu ochiul și continuă, aplecîndu-se mai aproape : — Ce mai cacialma le-am tras deunăzi ! Să vezi. Pe seară, cînd să-mi vină toți acasă, m-am ascuns oleacă în pod și-am încuiat ușa. De la o vreme, aud: „Unde-i mama ?“ Gabi se pune pe bocit: „Ce-o fi cu ea ?” Miki clipește trist: „Asta-i ceva îngrozitor !“ Și-mi șed ei acolo, buluc. Cred că li s-a părut o veșnicie, barem că n-am stat ascunsă decît un minut. Iar cînd am apărut printre ei, erau să-și iasă din minți : înnebuniseră de bucurie...

Femeile rîseră — un rîs aidoma clipocitului apei proaspete. Mai tîrziu nana Szabó întinse frînghia și puse rufele la uscat.

— Öcsi e la fabrica... — zise ea, înălțîndu-se pe vîrfuri; umbra lenjeriei fîșîitoare îi înnegură o clipă obrazul. Învață la forja mecanică. Are un meșter bun... Mie însă mi-ar plăcea să ajungă totuși în vreun birou...

— Birou ?

— Chiar așa.

— Lasă, vecina dragă. Nu-1 sili. Important e să-i placă... Miki al meu, de pildă, s-a zăpăcit de-a binelea ; închipuie-ți : vrea să se facă cofetar ! Cică o să poată mînca tort și cremșnit cît poftește... Zi și dumneata dacă nu-i țăcănit copilul ăsta !?

Nana Szabó zîmbi, văzîndu-și de lucru..

Din strada scărilor se auzeau țipete de copii ; lumea venita la garduri, să vadă ce e, îl zări pe Sanyika, bărbierul.

În lipsa lui, amintirea i se menținea numai datorită scăfîrliilor de copil, tunse cu trepte, sau obrazurilor de muncitori, crestate de brici; acum însă apăruse el însuși, viu și nevătămat. Era un omuleț sfrijit, cu umerii aduși și obrajii pungiți. De sub bascul tras ca o plăcintă peste urechi și pe ceafă, arunca priviri piezișe, bănuitoare, în direcția stîncilor. Nu se știa cine făcuse începutul, dar băieții zvoniseră prin cartier că bătrînul bărbierește și morți — și-acum se luară după

el, strigînd din răsputeri:

— Bărbierul morții! Bărbierul morții!

Apoi se ascundeau repede, pîndindu-i fiece mișcare, de după bolovani sau din umbra șoproanelor dărăpănate. Lui însă nu-i prea pasa de ei ; venea agale, ținînd sub braț cufărașul ponosit; capul i se bălăbănea înainte și înapoi, ca al păsărilor. Paltonul soios îl apăsa greu, măturînd pămîntul cu pulpanele.

Paltonul acesta atîma pe umerii săi pînă și în cele mai fierbinți zile de august, anchilozîndu-i brațele și încovoindu-i spinarea.

Sanyika deschise poarta de la numărul 5 și intră în curte, pășind împiedicat.

— Greu la deal ! — mormăi el, deznodînd sforile lădiței cu unelte, în care se aflau, împachetate separat, o cîrpă, un pămătuf prins cu sîrmă, un pieptene știrb și mașina de tuns.

— Nu-i ușor sa te cațări pînă aici ! Dacă nu mi-ați fi clienți vechi, zău că nu mi-aș mai canoni picioarele !

Dădu din mînă, oftă și începu să facă clăbuc într-o cutie de conserve.

Tatăl lui Miki se așeză pe un scaun, în curte, legîndu-și sub bărbie un prosop. Îl asculta pe Sanyika, zîmbind și clipind neîncrezător — iar femeia îi propuse bătrînului :

— Scoate-ți paltonul, nene.

Pe fața bărbierului se perindară toate nuanțele groazei.

— Nu, nu ! De ce să-l scot ? !

Și privi, timid, pulpanele prăfuite și pătate ale paltonului.

În timpul bărbieritului, tatăl lui Miki sîsîi tare, acompaniat de un scîrțîit al scaunului. Sanyika se retrase un pas, lăsînd mîna cu briciul să-i atîrne moale :

— Nu v-am spus eu ? — se scuză el. — O singură mișcare și s-a zis !... Trebuie să băgați de seamă ; briciul este foarte ascuțit !...

Privi lung, dar prea puțin chinuit de remușcări, la picătura de sînge pătrunsă parcă printr-o marmură.

Peste un sfert de ceas, tatăl lui Miki stătea în poartă, strigînd cu glasul acela ciudat și nervos, pe care-l avea întotdeauna

după bărbierit:

— Miki!... Măi Miki !... Unde te-ai ascuns, domnișorule ?!

Miki ieși la iveală speriat, ca un șoarece din borta lui ; se așeză, își potrivi prosopul și simți urcîndu-i din piept spre gîtlej o senzație cu totul neobișnuită ; cu toate acestea, se străduí să privească blînd înspre bătrîn, nădăjduind parcă dezlegarea din partea lui. Destinul hotărîse însă că Miki trebuia să treacă și de data aceasta prin chinurile tunsului.

Mașina hodorogită îi brăzda căpățîna, poticnindu-se ades ; copilul avea impresia ca fiecare fir de păr i se scoate separat, cu penseta ; curînd, printre smocurile de păr de pe obraji, începură să șerpuiască pîrîiașele lacrimilor.

— Naiba a mai văzut copil ca ăsta ! făcu Sanyika îmbufnat, rezemîndu-se de scăfîrlia lui Miki. — Las' că pe vremea mea nu eram atît de sensibil !

Tăcu îngîndurat.

— E cam veche mașina, nu zic ba, dar nici în comerț nu găsești mai bune. Că asta e marcă germană veritabilă !...

Miki ieși în stradă înlăcrimat, hotărînd pentru a suta oară că la proxima ocazie are s-o ia la fugă dinaintea lui Sanyika ; eventual îi va tăia cîrja cu ferăstrăul, sau o să bareze strada Scărilor cu un obstacol peste care să nu poată trece nimenea...

De ce trebuie să sufere atîta, cînd s-ar putea tunde în oraș, instalat comod într-un fotoliu de piele, moale, iar operația s-ar putea efectua cu o mașină electrică ; una care zumzăie frumos și alunecă lin pe creștet, încît e o adevărată plăcere ! Și-apoi, nici mina frizerului nu-i atît de osoasă și rece, ci moale și parfumată...

Dar ai lui nu vor să-l lase la frizeriile din oraș, căci le e milă de Sanyika. De toată lumea le e milă, numai de el nu. Din partea lor, n-ar avea decît să-l lovească o mașină ; să se înece în Someș, sau să-l îmbrîncească, de pe stîncile astea, niște bandiți fioroși...

Dar nu face nimic : odată și odată, tot o să plece el departe, printre pieile roșii sau la polul sud, de n-are să-i vină vestea decît cel mult o dată în an — și ăla bisect. Pe urmă, n-au decît să-i tot trimită la scrisori pline de scuze și îndemnări...

De sus, din vîrful stîncii, privi casa mărunțică, albia de rufe și duzii, ca și cum le-ar fi văzut pentru ultima dată. în ochi îi mai luceau lacrimi, în toate culorile curcubeului.

Dar uite, colo în Prater, lîngă tufa de soc, șade Cönci, cu Chifteluță, stîrpitura de Stupuș și Taxi, băiatul saxofonistului !

Umezeala din ochi i se evaporă pe dată ; respira mai ușor. Porni în jos, pe potecă. Auzi de departe vocea ascuțită, gîgîită, a lui Chifteluță — dar cînd sosi lîngă ei, tăcură tuspatru. Cönci începu să ronțăie un fir de iarbă ; Stupuș avea treabă cu pantofii de gimnastică, iar Taxi fixa pămîntul, prin lentilele groase ale ochelarilor. Buzele, țuguiate din cauza clarinetului, se strîngeau, crețe ca floarea de garoafă roșie.

— Ce-i ? — întrebă Miki. De ce tăceți ?

Băieții nu răspunseră imediat.

— S-a-ntîmplat ceva ?

Cönci scuipă firul de iarbă, apoi sări în picioare:

— Avem nevoie de cai !

— Cai?

— Trebuie să-și facă rost fiecare de cîte unul. Tot călare au de gînd să vină la meci și ăi' din Pata ! I-am spionat.

Taxi se tolăni pe spate, zîmbind ; ochii i se îngustaseră pe după ochelari, ca două linii desenate cu cărbune.

— Așa-mi placi, grăsane ! — declară el. — Fără cai, nu face două parale toată tevatura !

Păi nu sîntem noi băieții din Texas ? ?

Stupuș era electrizat:

— Propun să îmbrăcăm cu toții cămăși cadrilate și să ne facem rost de pălării cu boruri largi. Are tata vreo cinci în pod!

— Dar căpitanul ?! El ce-o să zică ?

— Taci ! — Chifteluță se duse întins la Miki, apucîndu-1 de guler : — Dacă-ți umblă gura, s-a zis cu tine ! Căpitanului îi spunem numai după ce am făcut rost de cai !

Miki se uita ca un bleg, neștiind ce să răspundă.

VIII

Forjorii gustau cîte ceva de prînzișor ; focul se mulcomise; ciocanele pneumatice își priveau picotind propriile umbre — cînd își făcu apariția în atelier un funcționar mărun țel, cu basc.

— Tii, ce cald e aici ! făcu el, încercînd să-și răcorească fața cu niște hîrtii întrebuințate în chip de evantai. — Am impresia că ați angajat diavoli la cuptoare.

— Dracii lucrează la noi numai cu jumătate normă — răspunse Géczi înghițind dintr-o dată un ou întreg. — în schimbul celălalț lucrează cu toții pe seama iadului și nu mai prididesc să umple lăzile smolite, cu funcționari...

— Hoho... Parcă printre dumneavoastră nu se găsesc cîte unii, numai buni de pus pe foc ?!

— Și ce-i daca se găsesc ? De forjor nu se leagă flacăra : îi iese din cale, căci se teme să n-o calce în picioare...

Forjorii rîdeau. Spinările și brațele lor vînjoase, fețele mînjite cu scrum unduiau ca apa — dar nici funcționarul nu se dădu bătut:

— Poate că pielea lor nu ia foc — dar mințile li s-au topit, la pară...

Făcu ocolul atelierului, notîndu-și unde vrea să plece în vilegiatură fiecare. Se opri și în fața maistrului :

— Pe litoral, sau la altitudine ?

— Nu, n-am poftă de munți. Numai marea e cu adevărat romantică. Mă culc pe valuri și le las să mă lingușească, să-mi mîngîie coastele...

— Așadar la mare ?

— Da.

Forjorul cel mătăhălos curăță de coajă un măr, se jucă puțin cu serpentina lucioasă și după ce funcționarul plecă, rîse clătinînd capul; apoi începu să istorisească îngîndurat:

— De cîte ori mă-ntreabă cineva de vilegiatură, îmi amintesc o vacanță de odinioară. Medicul îmi ciocăni spinarea, mă răsuci de cîteva ori pe toate părțile și zise :

„Altitudine”.

Și-mi și făcu semn că mă pot îmbrăca. M-arn vîrît în pantaloni, fără a pricepe ce-i cu altitudinea aia. Poate un loc unde oamenii n-au să-mi mai vadă pieptul slăbuț și colțuros ca vîrful unei pungi de hîrtie ?!

Acasă, îl întrebai pe tata ce se ascunde după misteriosul cuvînt.

— Apoi... e vorba de o vacanță la munte... — zise el. — Lumină, aer curat... cerul coboară pînă la frunzișul copacilor... în punctul acesta își curmă vorba ; și, ca omul care s-a trădat fără să vrea, deveni nervos pe neașteptate :

— Într-un cuvînt : nu-i de nasul tău !

Pînă la urmă... Hm. Ai cădea de pe stîncile alea...

Ieși din casă, roșind ; eu însă știam că vorbește astfel numai pentru că tot nu mi-ar putea da banii trebuincioși. Din clipa aceea, gîndurile mele hoinăreau mereu pe piscuri în zăpezite. Vedeam sclipătul pîrîului, simțeam catifeaua florii de colț, auzeam — pînă și-n vis — chemarea cavalului. De bună seamă m-aș întări, dacă aș putea respira aerul aceia de altitudine — îmi ziceam — și aș avea note bune și la gimnastică...

Aceleași vise le țeseam și-n dimineața cînd se înfățișă la noi nenea Cipcigan, bătrînul țiglar. Era un om scund, cu picioare strîmbe și mustăți de motan, iar pe un umăr îi atîrna o frînghie făcută colac.

— Ți s-au înecat corăbiile, moșulică ?

— Nu, dar nu mă pot duce la altitudine...

— Altitudine poftești ? Păi tocmai într-acolo am eu drum. Dacă vrei, te iau cu mine ; ba îți mai și plătesc pe deasupra...

Mă uitam la mustața de cotoi a bătrînului : inspira încredere deplină. Firește că vom merge la munte, de vreme ce umblă cu frînghia după el!

Porniram ; spre marea mea uimire, nu în direcția gării, ci de-a curmezișul peste oraș, traversînd piețe pline de forfota. Pînă la urmă nenea Cipcigan se opri în fața unei case înalte arătîndu-mi acoperișul:

— Vezi ? Acolo ai să fii la altitudine !

Pricepui tot; deși pălisem, îl urmai înlăcrimat, însă rîzînd. Podul era întunecos ; ni se lipeau pînze de păianjen pe față.

Bătrînul se descălță ; eu îl imitai întru toate : ieșirăm pe acoperiș.

Era foarte abrupt, dar nenea Cipcigan se cățără, ca un motan, pînă la horn și înnădi frînghia în jurul lui :

— Vino după mine ! — îmi strigă el de sus. Privind în adînc, mi se păru că văd țara piticilor : pe stradă goneau jucării, nu mașini și oameni adevărați. înșfăcai însă frînghia și prinsei a mă cățăra...

Într-amiază țiglele se încinseră : îmi frigeau tălpile, iar de sus nc potopea soarele, cu dogoarea lui de foc. Suflam pe gură ca o vrabie însetată ; bătrînul mormăia într-una, temîndu-se că nu vom isprăvi la timp.

— Adu odată țiglele alea, măi Moșulică ! Dă-i drumu' !

Pe urmă pufăi pe nări, de unul singur :

— Lucru bun îți pretinde — mîrîi el — dar scară nu-ți dă ! Trăsni-l-ar acoperișul să-l trăsnească !

Trebuii să cobor de vreo sută de ori pînă la jgheab, după țigle. Luam cîte cinci-șase și mă cățăram cu ele pe acoperiș, sleit de puteri și cramponîndu-mă de frînghie ; eram lac de apă și mi se părea că dacă aș putea coborî la Someș, l-aș sorbi pînă la ultima picatura...

Așa trecură săptămînile. în fiecare dimineață eram atîrnați de alt acoperiș. Cu începutul, sosi și septembrie. Cădeau frunzele, descriind spirale prin văzduh. Într-o bună dimineață, cerul se întunecă si prinse a burnița subțire : parcă atîrnau de sus niște ațe. Nenea Cipcigan înfășură frînghia, declarînd că pe ploaie nu se lucrează. Ne vîrîrăm înapoi în pod, voind să coborîm ; din penumbră își făcu însă apariția un domn gras, care sufla greu.

—Încotro ? — întrebă el.

Bătrînul își zvîntă fața udă.

— Pe ploaie nu se poate.

— Nu se poate ?! Dar dacă se umezește mobila ? Înapoi ! Că de nu, s-a zis cu plata !

În ziua aceea am alunecat pe țiglele ude. Noroc că m-am agățat de jgheab. Am scăpat cu o luxație a brațului. Și-am

zăcut, gemînd, pînă la începerea școlii...

De-atunci îmi aduc aminte de întîmplarea asta, ori de cîte ori mă pregătesc de concediu — și nu prea doresc altitudinea. Marea mă atrage mult mai mult...

Forjorul șterse lama briceagului și împachetă totul la loc : solnița, restul de slănină, șervetul. Umplu cu apă o cană de zinc, enormă ; omușorul i se mișca atît de repede în timp ce bea, încît Péter îl privea uluit.

Tocmai cînd uriașul voia să-și aprindă țigara, observară că toți ceilalți din atelier ieșeau buluc în curte.

— Încotro, măi ? — întrebă maistrul.

— Intră locomotiva în rodaj !

Puse portțigaretul la loc și ieși grăbit la poartă. Locomotiva se afla tocmai în fața lor ; pe cazan luceau cifre de alamă, proaspăt lustruite: 142026. Era locomotiva lui nenea Gábor. Adesea, bătrînul rămăsese și peste noapte în atelier, să urmărească mersul reparațiilor și cînd vedea treabă de mîntuială, începea să bodogănească :

— Ce-i asta ?! Crezi tu că pot face ocolul pămîntului cu asemenea locomotivă ?

Bătrînul apărea ba la forja, ba la secția de roți, sau la strungari. Niciodată nu puteai să prevezi unde .,va da lovitura". Pe nepusă masă, vocea lui începea să răsune la montaj — deși nu prea avea motive de nemulțumire. Se știa că nenea Gábor avea de făcut drum lung și fiecare muncitor era bucuros să se hărnicească la locomotiva lui. I-au cercetat și i-au lustruit toate șuruburile. Drept răsplată, bătrînul le aducea ucenicilor alune sau bomboane acrișoare ; cîte-o jumătate de buzunar. De fiecare dată batea în peretele cazanului cu o bucată de fier :

— Hei. șoriceilor ! Uite alunele ! Ia să văd, care din voi a dat o mînă de ajutor ?

Cît ai zice pește, ucenicii se îngrămădeau în jurul lui.

— Tii, da' mîncăcioși mai sînteți ! — rîdea nenea Gábor. — Lipi-s-ar lipiile de gura voastră !

Și-acum, locomotiva lui era gata. Frumoasă, neagră, teribil de sobră și strălucitoare. Roțile erau vopsite cu oxid de plumb,

ca să le ferească de mușcătura ruginei : robinetele, manetele, inelul de alamă de pe coș, scînteiau în lumină. Colosul stătea pe turnanta circulară ; platforma începu să se rotească încet și plasă locomotiva în fața liniei, tocmai peste drum de ateliere.

Nenea Gábor se aplecă în afară ; fața lui nădușită trăda emoție. Pe flancuri aburul țîșni șuierînd din pistoane, pămîntul începu să trepideze, geamurile halei zăngăneau neîncetat, iar oamenii simțeau ceva cald la inimă. Privirile lor îi ajutau parcă locomotivei să se urnească. În clipa aceea, îi puteai deosebi limpede pe toți muncitorii, deși erau la fel de mînjiți cu scrum și cu ulei : cei ce priveau în jos lucrau fără-ndoială la forjatul roților, pe cînd ochii ațintiți la trupul lung și negru al locomotivei erau de la cazangerie. Unii ascultau, cu pleoapele lăsate, șuierul supapelor, iar alții cercetau părțile de sus ale colosului...

Forjorul stătea cu brațele încrucișate peste piept. Avea niște bicepși cît pîinișoarele; atenția îi împietrise trăsăturile. Péter îl pîndea cu coada ochiului; după ce se asigură că nu-1 vede nimeni, își îndreptă și el spinarea, încrucișînd brațele peste piept.

Stăteau așa, alături : maistrul și ucenicul — și nu se clintiră pînă cînd, învăluită în aburi cenușii, locomotiva părăsi curtea ate lierelor...

IX

După-amiază, cînd se tolăni pe canapeaua lui de acasă, mai avea încă în ochi scena și i-ar fi plăcut să intre maică-sa, ca sa-i poată spune :

— Azi am dat drumul locomotivei în rodaj.

Atît ar fi vrut să spună, nemișcat și cu glas domol, privind tavanul fără să clipească. Eventual și-ar încrucișa brațele peste piept, ca nu cumva atitudinea aceasta molatecă să poată sugera cuiva că el n-ar avea nici în clin, nici în mînecă cu evenimentul.

Au dat drumul locomotivei și gata. Vecinii ar comenta, s-ar mira și i-ar cere informații maică-si, întrebînd-o cine a fost

de față...

Pentru el, însă, chestia asta e un fleac... El stă culcat, cu mîinile încrucișate pe piept și — dacă nu intră nimeni în odaie — adoarme cît ai zice pîs...

Auzi scîrțîitul ușii; o pală de curent îi gîdilă tălpile ; așteptă cu ochii închiși. Nana Szabó se așeză pe marginea canapelei și-i vorbi pe un ton plin de înțelegere și dragoste :

— Ai obosit ? Să trag perdeaua ? Sărăcuțul de tine !

Pleoapele închise ale Iui Péter se zbătură de emoția lăuntrică ; băiatul era pe punctul de a începe istoria cu locomotiva, însă maică-sa pusese atîta alintare în glas, ca și cînd ar fi venit să-l ghiftuiască cu griș cu lapte. Cum îi poate da în minte să-1 întrebe așa ceva ? Păi, nu vede cît îi sînt de groase brațele, cînd le încrucișează pe piept ?!... Eh, are să tacă din gură — că tot au să-i povestească alții.

Continuă să stea cu ochii închiși ; crezînd că doarme, maică-sa ieși tiptil în bucătărie.

Puțin mai tîrziu, vocea i se auzi din curte, usturătoare ca o nuia :

— Józsi dragă, nu mai face atîta gălăgie ! Umblați mai încet! Și închideți aparatul de radio !

Călca hainele de lucru ale lui Péter, facînd o dungă trainică la pantaloni ; îi spălă maieul purtat la fabrică și-i perie șapca. Se apucase tocmai să-i curețe pantofii, cînd, din odaie, se auzi o bufnitură.

— De ce nu ești mai atent, Józsi ?! — admonestă nana Szabó, vîrînd capul pe fereastră. — E ceva îngrozitor ! O clipă de liniște nu are copilul ăsta !...

— Ia nu mă mai bate la cap ! — răspunse tatăl. — Ce-i asta, biserică ?

— Nu-i biserică, dar Öcsi...

— Öcsi, Öcsi și iar Öcsi ! Atîta știi ! Te tot vaieți, ca o cucuvea !

Nenea Szabó bătu cu pumnul în carte, suflă praful de pe ea, o azvîrli pe masă și se îndreptă din șale :

— Ce fel de pantofi sînt ăia ?

Nevastă-sa îi privi roșind și, de cum își mută căutătura la bărbat, înțelese că e nervos.

— Ce ești tu ? Slujnica lui ?

— Bine, dar lucrează...

— Și eu lucrez ! Cu toate astea, nu te-am lăsat niciodată să-mi lustruiești ghetele ! făcu omul, întărîtat.

Mama căută să se apere :

— După cîte văd eu, îți arde de scandal...

— Bine vezi ! Am să fac un scandal de-o să se adune toată lumea, dar nu-ți îngădui să-1 transformi în paiață pe mucosul ăla !

Pînă atunci, Péter se tot foise pe canapea ; simțea însă că nu mai poate îndura. Sări în picioare, ieși valvîrtej în curte și începu să țipe, cu glasul lui plîngăreț, de adolescent.

— Lasă ghetele alea!... Lasă-le !... Nu te-am rugat să mi le cureți !

Maică-sa îl privi înmărmurită, cu lacrimi în ochi; peste o clipă năvăli însă în curte și tatăl.

— La cine țipi tu, măi mucosule ? ! La mama care te-a crescut ? ! Ia stăi tu, domnișorule !

Ridică mîna să-l lovească, dar nana Szabó sări între ei.

Péter se îmbrăcă și plecă de-acasă. N-avea o ținta precisă ; mergea așa, în neștire, pe poteca stîncoasă. O jumătate de zi bucurie, altă jumătate supărare ; așa a fost întotdeauna și așa are să fie în vecii vecilor. Dacă nu s-ar fi înfoiat în pene, cu brațele încrucișate peste piept, acolo lîngă maistru — ar fi avut de bună seamă o surpriză plăcută, acasă. După lumină vine umbră ; după umbră, lumină : așa e și aici, pe sub frunzișul salcîmilor, printre stîncile cu scînteieri senine.

Lui însă îi era scîrbă de starea asta sufletească, tocmai pentru că știa că urmează din nou ceva vesel — și nu voia... Nu ! Prefera să fie sufocat și chinuit de suferință această nedreaptă ; încalțe să vadă toți că în zadar a trudit el lîngă foc,

în zadar a plouat cu scîntei în jurul lui — dacă nu-i cine să-i prețuiască munca... Ai lui nu știu decît să-l sîcîie, să se lege de el cu tîmpenii ca pantofii și zgomotul și toate alea...

Péter evocă imaginea unei înmormîntări de ceferist; murise, mai deunăzi, nenea Gilcan de la cazangerie — și-1 petrecuse la cimitir întregul atelier.

În fruntea cortegiului, cineva purta, pe o perniță de mătase, decorațiile bătrînului ; urma dricul, apoi mulțimea. Prin aer plutea parfum trist de zambile, vîntul ciufulea părul bărbaților, iar marșul funebru cîntat de orchestră vălurea printre oameni asemeni unui hohot de plîns. Pășea și el cu capul plecat, înghițindu-și lacrimile ; privirea i se înnegurase — și a fost o clipă cînd dorise să se fi aflat el în sicriu, în locul bătrînului cazangiu... Atunci, fanfara i-ar cînta lui un adio la fel de trist — și toată lumea din oraș ar discuta despre cl... Se simțise însă dezamăgit, amintindu-și că nu avea decorații... Lacrimile i se zvîntaseră brusc, îngăduindu-i să descifreze, curios, inscripțiile aurii de pe panglicile coroanelor...

Dădu cu piciorul într-o piatră, azvîrli în rîpă o ramură frîntă, trimise după ea un scuipat și urmări îndelung pata minuscula în cădere : părea o moneda lucioasă, de zece bani.

Ce să facă ? Simțea că dacă nu mișcă, nu aleargă sau nu acționează în alt fel, energia simțită brusc în brațe și-n coșul pieptului are să-1 sfîșie. Doamne Dumnezeule ! Ar fi în stare să smulgă un pom din rădăcină !... Poate că totul se trăgea din amintirea înmormîntării, a parfumului trist de zambile, a marșului funebru — și, după scandalul de acasă, nu mai putea suporta atîta mîhnire. Vîntul îl gîdila pe sub cămașă, norii se tîrăsc prin apa Someșului, văzduhul diluează miere de salcîm ; și dacă acum el n-ar mai exista, dacă ar zăcea sub pămînt în locul lui nenea Gilcan, dacă ar avea ochii închiși și o piatră între dinți, atunci cine ar mai ține seamă de toate acestea ?

Făcu un salt înainte, trase un șut într-o piatră, proiectînd-o hăt-departe și porni în fugă spre terenul de fotbal din scobitura colinei.

Ieșind însă de după o stîncă, se opri brusc în clipa cînd zări Praterul : lîngă tufa de soc ardea un rug, cu flăcări înalte, purpurii, înălțînd trîmbe de fum ; iar în jurul focului — țopăind

și strigînd ca niște piei roșii - băieții. Se simțea și miros de zahăr ars, ca în preajma tarabei negustorului de halviță, de lîngă pod.

Oare ce fel de ritual se îndeplinește acolo ? Pe el de ce nu l-au anunțat ?

Încruntă sprîncenele, mînios.

Băieții nu-l simțiră decît cînd se afla de-acum printre ei, în imediata apropiere a focului. Taxi se desprinse din fum, își scoase ochelarii cît farfurioarele și începu să clipească miop.

— Ce-i asta ? — întrebă Péter. — Cine a organizat întrunirea ?

Speriate parcă și ele, în aceeași clipă, flăcările se plecară pînă la iarba dimprejur, ca pentru a o dezmierda ; în mijlocul focului se zări atunci o căldărușă de arama ; deasupra ei plutea abur binemirositor.

Cönci avea gura mînjită cu șocolată ; Dondos era împestrițat cu pete de funingine.Chifteluță se crampona de-o lingură de lemn cu o coadă cît toate zilele.

Miki împietrise vinovat, simțind că toată lumea se uita la el: întîi privirile îi căutau ochii, apoi săreau la căpățîna împodobită parcă dinadins cu dungi trandafirii, făcute cu penelul. Bine, bine... a văzut el acasă, în oglindă, opera lui Sanyika și-a mașinii lui de tuns...

Încurcat rău, își umezi buzele și rîse, arătîndu-și dinții mărunți, de șoarece.

— Am o rețetă de tort, clasa-ntîi ! Negus îi zice ! Veritabilă!

Péter se îmbună întrucîtva ; făcu un pas spre ei. Miki raportă într-un suflet:

— Iei un litru de lapte, patru ouă, o sută de grame cacao, o bucată de unt. Apoi iei zahăr, iei vanilie...

Cönci le întoarse spatele, sa poată rîde în voie :

„Iei, iei !“

Taxi privi absent flăcările, apoi sc chiori la băieți, în timp ce ochelarii săi sticleau triumfător.

— Într-aclevăr ! Am observat și eu ! Toate rețetele încep așa...

Chifteluță întinse gîtul lung și strîmb :

— Și din toate se prescrie cîte o lingură. Rețete pentru pui de găină, nu alta !

— Tu să taci! — se răsti Miki, agitînd linguroiul. — Amîndouă ouăle aduse de tine erau clocite.

— Și ce-i dacă erau ? Tot din cămară le-am șutit! Praf mă face mama, dacă află!

Își trase gîtul la loc și deschise brațele larg, cu palmele întoarse în afară, ca niște vîsle. Dondos interveni cu un strigăt alarmat :

— Vai, se arde ! Uite că iese fum !

Miki sări, vîrî ciomagul în căldărușă și începu să amestece de zor.

— Spargeți două ouă ! Pune cacao, Chifteluță !... Iar tu, Taxi, bagă praful de copt !... Hai, mișcați-vă !... Ia stați o clipă! Praful de copt e la mine...

Băieții țopăiau emoționați ; fiecare aruncă în căldărușă ingredientul scos de prin buzunare. Pe urmă lăsară focul să se stingă. Scoaseră căldărușă de pe jăratec și se bulucira în jurul ei, pe fundul șanțului ; șase perechi de ochi urmăreau cu evlavie destrămarea aburului parfumat. Întîietatea îi revenea însă căpianului : el trebuia să guste primul din tortul de șocolată. Scoase cîtva în lingura de lemn, o vîntură puțin, ca sa se răcească și — urmărit de priviri avide — o duse la gură. Gustă, dar în aceeași clipă feri capul, cu spaimă ; pe urmă scuipă și zise :

— E acru !

— Acru ?!

— Ca oțetul !

Gustară pe rînd și ceilalți, schimbînd priviri prostite ; pînă la urmă, izbucniră cu toții în hohote de rîs. Se tăvăleau în jurul căldărușii, nemaiputînd conteni. Doar Miki ședea cu capul în pumni, privind printre la crimi pachețelul golit de sarea de lămîie pe care el o luase drept praf de copt...

X

Maistrul era bine dispus. îl luă peste picior pînă și pe Sihastru, dar intonația lui părea mai degrabă împăciuitoare, iar ochii negri ca smoala exprimau șiretenie bonomă :

— Ascultă, domnule Sihastru, de ce nu te-nsori !

— Treaba mea.

— Bine, bine. Am întrebat și eu, așa... Că voiam să ți-1 propun de vătășel pe băiatul ăsta...

— Lasă, nu mă mai enerva !

— În regulă — răspunse maistrul, dînd ocol mașinii. — Dar pot să-ți dau un sfat : daca vrei mireasă de pomana, fă și dumneata ca Ilmarinen.

— Ce fel de Ilmarinen ? De unde scoți tîmpeniile astea ?

— Cum așa, tîmpenii ? Nu face bancuri, domnule Sihastru ! Păi, omul ăsta e un forjor celebru în toată lumea. Știe oricine ca și-a făurit singur o nevastă vie, în loc !

— Aiureli !

— Cum ? N-ai citit istoria aia fainâ ? Mare păcat. Există într-însa o parte care-mi place cu deosebire. Fii atent : o mamă își plînge fiul, iar fiul ăsta e un om pierdut, întocmai ca dumneata. Ascultă :

„Noian de lacrimi casa-mi umple,
Valuri pînă sus la grinzi”.

— Ei, ce zici ?

— Frumos, frumos... — mormăi bătrînul. — Dar acum lasă-mă-n pace !

Maistrul făcu un gest a lehamite și-1 lăsa într-adevăr. Apoi își azvîrli pe umeri o haină de doc, înșfacă ciocanul cu mîner lung și-i zise lui Péter :

— Haidem ! la-ți catrafusele ! Azi lucrăm la forja manuală. Le atîrnă bieților oameni limbile de-un cot, că nu mai pridideșc singuri. Trebuie să-i ajutăm...

Péter luă grăbit barosul, cumpănindu-1 pe umăr și porni pe urma lui Géczi.

Mergea cu pași ușor tîrșiți, ba chiar se încovoie puțin, sub baros. Era evident : sînt poftiți la forja manuală, căci cei

de-acolo n-o pot scoate la capăt fără ajutorul lor. Cînd se apropia vreunul de la montaj sau de la vopsitoria de vagoane, Péter se gheboșa și mai tare, trimițîndu-și privirea spre depărtările în care, triști și îngîndurați, forjorii manuali stăteau cu mîinile-n sîn, așteptîndu-i pe ei : pe maistrul și pe ucenicul pentru care toată treaba asta e un fleac...

Păi ce ? N-are să se îmblînzească fierul pe dată, cînd vor apare ei, cu cele două barosuri ?

Sînt doi. El și maistrul...

În atelier, brigadierul forjorilor manuali — un om scund, cu cap ca de chibrit — îi primi dezamăgit.

— Păi... meștere Géczi, parcă spuneai că mai iei un forjor cu dumneata.

— Şi n-am luat ?

— Ia lasă-te de glume !

— Nici gînd să glumesc. Ai să vezi îndată de ce-i în stare puștiul ăsta.

Péter se făcea că n-a auzit nimic, dar inima îi bătea năvalnic; cît despre atelier, îl vedea doar ca prin ceață.

În cuptor, focul înmuia duduind bucățile de fier.

Maistrul își dezbrăcă haina, rămînînd din nou gol pe jumătate, apoi scoase un ax incandescent, îi făcu vînt pe nicovală și semnaliza doar din ochi :

— Abzaț!

Asta însemna că Péter trebuie să dicteze ritmul, că ei doi vor colabora în cadența bătăilor sonore și că tot el va ține și cleștele.

Maistrul bătu prima serie de lovituri.

Axul trebui întors brusc ; urmă un semnal cu ciocanul și altă serie de lovituri grele.

Bufniturile cădeau ca grindina ; lui Péter i se părea că mușchii i se întind pînă se vor rupe ; îl junghia și prin șale — dar nu se dă du bătut.

„Bing-bang, bing-bang, bing-bang, bing-bang. “

Luase avînt; avea impresia că meșterul ține de ax, iar el nu

trebuie decît să dea, să dea pînă ce brațul i se va pulveriza din pricina dogoarei, iar nasul, ochii, gura au să i se rostogolească în nisip.

Îi jucau cerculețe verzi și violete prin fața ochilor ; simțea în piept un gol uscat și dulceag, ca și cînd cineva i-ar fi ars zahăr întrecoaste. Genunchii îi tremurau plăcut. Apoi, brusc, fierul zbură la o parte, maistrul răsuflă din adînc, iar el se așeză, amețit, pe un butuc închise ochii ; trupul îi fremăta de osteneală ; avea impresia că se află în cuptorul de topit. Maistrul își încrucișa brațele pe piept și zise zîmbind, cu o nuanță de curiozitate :

— Ce-i, puștiule ? Sfîrîi ? Ei vezi, asta e meseria ! încolo... dacă n-o să fii prea obosit, caută-mă după-amiază în strada Teilor.

Să mai stăm de vorbă...

Din clipa aceea, simți nevoia să se înalțe, ori de cîte ori se gîndea la maistru și-i evoca imaginea. Atunci îi revedea sclipătul luminilor pe piept, mușchii plini și linia buzelor în bătaia roșiatică a focului.

Sunau ciocanele, azvîrlind jerbe de sântei ; forjorul rîdea ca gîdilat de pești și rîdea și Öcsi. Ţinea foarte mult la maistru ; dacă ar putea exterioriza această dragoste, apoi pînă și apele ar prinde a văluri de admirație — dar nu știe cum să facă !

Ar da o fugă după țigări, gonind pe lîngă garduri, prin dîre de lumină ascuțită ; ar sări șanțuri și l-ar privi pe forjor, cum trage fumul în piept — și ar țugui și el buzele...

Apoi dădu din umeri, oftînd :

— Degeaba, că tot închipuiri sînt și astea ! Dimineața, maistrul își umple bine port-țigaretul — și nici de îmbolnăvit nu se-mbolnăvește vreodată, ca să-l poți îngriji și să-i poți duce daruri. La urma urmei însă, poți oare să-i duci daruri muntelui la care vin în ospeție norii și fulgerele ?

Öcsi pășea îngîndurat pe trotuar, în drum spre casa meșterului. Uf ! De ce nu poate găsi ceva să-i facă plăcere omului ! ? Era furios.

Bine-ar fi să-l jignească forjorul ! Atunci, durerea i-ar risipi

încordarea asta penibilă ; ar putea sta în atelier, privindu-1 ca un cîine credincios, iar meșterul ar simți că-1 iubește...

Oare de ce îl chemase ?

Și cum o fi casa ?

De bună seamă, gardul are stîlpi de-un stînjen și-și aruncă umbra de-a curmezișul peste toată strada. Curtea e pavată cu pietre de rîu ; în mijlocul ei se afla un butuc enorm, alături un butoi de fier, mai încolo, lingă calcan, un bocanc cu fălcile căscate și, pretutindeni, prin bălării, cutii de conserve, torți de căni și bucăți de tinichea ruginită... Niște bucăți misterioase, cu cîini buldogi zugrăviți pe ele...

Dar interiorul ?

Ușa din blăni groase, asigurată cu o rangă de fier. Mobile severe ca niște stînci ; lîngă găleată, umbra unui ulcior pîntecos... Cînd bați, apare — tîrșîindu-și picioarele — o babornița.

— Ce vrei ? ! — întreabă răstit, tremurîndu-și gușa. — La noi venișI ? Poftim ! Pe toate haimanalele mi le adună-n casă nebunul ăsta !

Pe urmă, aplecată înainte și sîsîind ascuțit :

— Să bagi de seamă ! Te văd pînă-n străfunduri, cum vezi o fîntînă ! Mie să nu mi te pui pe șușoteală cu el, cerînd compot sau prăjitură ! Că noi nu mîncăm decît șuncă — dimineața — și ciolane, seara ! înghițim un vițel întreg !

Jucîndu-se cu asemenea gînduri, Öcsi se mai oprea din cînd în cînd ; inima îi bătea înspăimîntată. După cîte un val de frică, se mai liniștea, căci gîndul la forjor și dragostea pentru el îl încălzeau din nou.

Sosi în strada Teilor.

Doar nu s-o fi rătăcit ? ! Se opri uimit, căci în toate părțile vedea numai garduri scunde, frumos ornamentate ; pe după unul din ele își fumau luleaua pitici de ipsos, înfloreau trandafiri, iar lîngă tufele de liliac pierdea vremea un bărbat cu piele arămie. Pălăria de pai îi învăluia obrazul în lumini roșii.

Dumnezeule mare ! Așa arată maistrul la el acasă ? ! Oare e într-adevăr el ?

Forjorul îl văzuse; lăsă cazmaua și se apropie de poarta, încălțat numai în papuci.

Îl conduse printre straturi.

— Trandafirul ăsta alb este Elisabeta — explică el.

— Elisabeta ?

— Da. Iar cel roșu se cheamă Roza.

— Roza ?

— Da. Rozica.

Hm. își botează florile ? Și nici tu stîlpi, a căror umbră trasează cărări negre prin grădină, nici tu butoi de fier, bocanci cu fălcile căscate sau cutii ruginite... Numai trandafiri pitici, surîzători și panseluțe.

Pe cînd se învîrtea în toate părțile, Öcsi auzi pe jos, piuit de pasăre, dar nu-i acordă atenție, crezînd că de fapt picură apă din vreun robinet. Meșterul îl avertiză însă, îngrijorat :

— Stai pe loc, băiatule !

Apoi se aplecă și ridică în palmă un pui de pitulice.

— Uf ! — făcu el, speriat. — Credeam că ai să calci pe Rudi!

— Rudi ?...

— Firește. Ajutorul meu de grădinar. O, o...

Pitulicea sări pe pălăria de pai și rămase acolo, cu capul înclinat într-o parte. Maistrul o mîngîie.

— Zi : piu !

— Piu, piu 1

— Bravo ! Așa te vreau 1

Öcsi rîse. Zău că nu mai pricepea nimic. O namilă de forjor ca ăsta să țină o păsăruică atît de mărunțică ? Încalte de-ar fi bufniță sau vultur ! Dar asta nu-i destul de trupeșă nici măcar ca să-i poată zice Rudolf ; e doar : Rudi...

— Ei, să ne poftim oaspetele în casă ! — zise maistrul.

Trecură printre globuri colorate, în oglinda cărora trupurile lor se vedeau cînd rășchirate, cînd mici și umflate ; era într-adevăr de rîs, ca și veverița de pe trapezul minuscul din pavilion.

— Ești vînător ? — întrebă Öcsi.

— Nici gînd. Sîngele îmi face rău.

Intrară în odaie.

Mobilă delicată, aparat de radio, lumină multă... ÎI întîmpină o femeie tînără, cu mînă moale.

Öcsi ședea puțin aplecat înainte ; i se părea că toate obiectele plutesc în jurul lui : cana, cărțile și farfurioara cu compot.

— Ce-i cu tine ? — se minuna meșterul.

Băiatul răspunse bîlbîit:

— Nu știu...

— De ce ești uluit ?

— Nu știu...

— Hai, spune, Péter !

Öcsi se ridicase în picioare. Era cam palid și rîdea stînjenit. Făcu ochii mari.

— Altfel mi-am închipuit...

— Altfel ?

— Da.

— Cum anume ?

Înghiți în sec, roti privirea, ca și cum l-ar fi jignit cu ceva pe amfitrion — și începu sa plîngă.

Apoi îi spuse tot ce gîndise pe drum.

Forjorul nu-l luă în rîs. Se plimba prin odaie ; cuvintele lui cădeau grele ca lovituri le de ciocan.

— O, o ! Tu n-ai încă de unde sa știi că tot ce ne e drag și ni se pare măreț este, de cele mai multe ori, simplu ca un cîntec de ciocîrlie sau ca mireasma de salcîm !

Öcsi îl privea țintă ; i se părea că forjorul umblă printre flăcări, iar flăcările se dau la o parte, îmblînzite, din calea lui...

XI

— Nu facem curățenie, vecină ? — întrebă tușa Miki, aplecîndu-se peste pervazul ferestrei, după ce stropise cu grijă mușcatele, ciupind și frunzele îngălbenite. — Uite ce vreme frumoasa ! Am putea scoate așternuturile, să se aerisească.

Mama lui Péter ridică ochii spre cer, oftă și continuă să frece oala de tuci, cu nisipul de lîngă gard:

— Astă-noapte a căzut parca oleacă de brumă. În curînd vine toamna.

— Vai, nu mi-o mai pomeni ! — se la menta grăsuța. — Azi-mîine pot s-o iau de la capăt cu tîrguielile. Cîte toate n-am de cumpărat, doamne Dumnezeule ! Caiete, pantofi de gimnastică, uniformă !

De lîngă gard, cuvintele nanei Szabó veniră ca un ecou întîrziat:

— Las’că pentru noi nu s-a frămîntat nimeni atîta ! Ce-i drept, nici bani nu prea erau.

Tușa Miki scoase din casa covorul, îl petrecu peste frînghie și începu să-l bată :

— De unde să fi fost ? Ne spălam frumușel pe picioare — măcar curate să fim, dacă încălțate nu sîntem.

— Noi primeam întotdeauna cîte un singur creion și o singură gumă de șters, mică-mititică, pentru amîndoi — și-apoi să vezi împărțeală ! Frate-meu punea mîna pe creion și dădea în el cu ciocanul, iar eu închideam ochii, înspăimîntata. Pe cînd să-i deschid din nou, Karcsi îmi și întindea partea mea de creion.

— Ce, vrei să mă tragi pe sfoară ?! Simțeam numai noduri în gît. Nu vezi că al meu e mai mic ? Și cioburos la capăt, ca sticla lămpii, cînd se sparge ! Nu-mi trebuie ! — țipam apoi, plîngînd. — Mănincă-ți-1 — și aruncam creionul cît colo. Mama ne privea neputincioasă ; pe urmă lua linguroiul și mă ciocănea puțin la cap.

Tușa Miki duse covorul în casă, revenind cu o pernă mare, albă ; nana Szabó veni să mai frece niște linguri și, tot trebăluind cu ele, continuă :

— Da' las'că nici eu nu eram o proastă ! A doua zi dimineață, furam radiera. Asta o-mpart eu — făceam, încăpățînată, încercînd s-o ferăstruiesc cu un cuțit. Karcsi țopăia în jurul meu și-al radierei minuscule, ca un canar în colivie. — Vai, mamă — țipa el, de cum își primea partea ; — uite cît mi-a dat! O fărîmă ! — și o trîntea de pămînt. Bucățica de gumă verde sărea în sus, apoi se rostogolea sub pat și se pitea în vreun ungher. Puteam să stăm s-o tot căutăm — barem că era vremea de pornit la școală. Mama se înfuria, punea mîna pe băț și ne scărmăna în lege. Plecam de-acasă cu usturimea lacrimilor în ochi. Cădeau ploi mărunte, se scutura frunza, norii pluteau jos de tot. Mergeam amărîți, ferind băltoacele...

— Ehei... puțini pricep lucrurile astea!

— Taman așa.

— Copiii de astăzi sînt atît de nerecunoscători !

Tăcură. În vale, orașul se cufunda în piele ușoare, albăstrii. O vreme nu se mai auzi decît scîrțîitul enervant al nisipului, pe lingurile frecate ; tușa Miki scutură perna, o așeză pe scaun cu băgare de seama, ca și cum ar fi fost un braț de spumă, apoi se

întoarse către gard :

— Închipuie-ți, vecină: mi-au dispărut trei ouă din bufet ! Și n-am mai găsit nici sarea de lămîie, astă-dimineață !

— Serios ? — se miră nana Szabó. — Tocmai adineaori mi se plîngea mama lui Taxi că i s-a furat căldărușa pentru mămăligă.

— Să știi că umblă hoții pe aici. Trebuie zăvorite bine ușile cînd plecăm de-acasă.

Convorbirea lîncezi iarăși o vreme.

— Auzit-ai că la primăvară se demolează Cetățuia ? — întrebă nana Szabó.

— Nu mai spune !

— Da, zău ! Au și fost inginerii, să vadă.

Cică au să construiască blocuri cu cinci etaje în locul cocioabelor.

— Bună idee ! Uite, și noi sîntem atît de strîmtorați, încît ne trezim îndată ce intră pe fereastra o viespe, sau se desprinde din zid o bucățică de tencuială.

— La noi, nici mîța nu mai are loc. Mereu se suie-n pat, de teamă să n-o călcăm pe coadă.

Rîseră, apoi stătură un timp pe gînduri.

— Ascultă, dragă, îl cunoști dumneata pe feciorul lui Bucșa? — deschise vorba grăsuța, într-un tîrziu.

— Îl cunosc. Stă în partea cealaltă, sub stînca Gheboasă — nu ?

— Întocmai. închipuie-ți că băietanul ăla abia a terminat facultatea, și a și ajuns să cunoască douăsprezece limbi... Barem că tat-su a fost un simplu cotigar ; veșnic îl vedeai picotind la colțul pieții.

— Va să zică, douăsprezece... ?

— Nu te mint. Și s-a mai apucat să-nvețe alte trei...

Stînd pe vine, nana Szabó luă o lingură, întinse cîrpa umedă în nisip și continuă să frece ; curînd de tot însă, simți ca o slăbiciune în picioare — o slăbiciune care începea să i se tragă spre creștet. Nu mai vedea limpede lingura din mină ; lucra ca

un automat, pus în mișcare de altcineva.

Firește — o fulgeră gîndul de revoltă. — Feciorul cotigarului vorbește douăsprezece limbi, pe cînd Öcsi... Da, pentru Öcsi bună e și fabrica, cu fumul de cărbune și cu foalele de la forjă... Și pentru ce ? Pentru că lui taică-su nu-i pasă de el... Nici măcar într-un birou n-a vrut să-1 vîre... Ia stai tu, Józsi!...

Am să-ți arăt eu ce-nseamnă o mamă !

Adună furculițele și lingurile, trecu în casă și începu să se îmbrace. Își puse taiorul, se pudră — dar între timp se întreba, înspăimîntată, ce ar zice bărbatul ei, dacă i-ar cunoaște intențiile.

Tot canonindu-se cu pistruii, pămătuful începu să-i tremure între degete, lepădînd pe jos praful fin.

Peste o jumătate de oră, bătea pe la ușile direcțiunii, la fabrica de pielărie. Urmară scări, platforme, iarăși scări. Se intimida ; respira anevoie.

Cum să-nceapă ? Ce-i drept, inginerul fusese de mai multe ori pe la ei — și e prieten cu Jóska — dar parcă tot îi e cam rușine...

La etajul trei, merse pînă la ușa biroului, se opri, apoi trecu mai departe. Pînă la urmă, hotărîndu-se, intră.

Inginerul era un om bine legat, cărunt; pe după lentilele ochelarilor îi licăreau lumini pline de bunătate și căldură. Se ridică imediat de la birou și-i ieși înainte. Abia acum observă femeia că fața aceasta în aparență molatică era ostenită și pistruiată parcă cu firișoare de scrum.

— Aaa... — făcu inginerul, mirat. — Ce oaspe neașteptat! A venit și Józsi ?

— Nu... — răspunse nana Szabó, încurcată. — Sînt singură. în chestiunea băiatului...

Îi spuse, făcînd pauze lungi, cam ce ar vrea.

— Slujbă de birou ?

Inginerul își scoase ochelarii.

— Ohohooo — rîse el.

Femeia îl privea îngrijorată.

— Bărbatu-meu nu ți-a spus nimic, că-i rușinos în treburi de astea... Dar eu mi-am luat inima-n dinți...

Inginerul zîmbi.

— Săptămîna viitoare avem ceva pensionări ; poate că atunci vor fi locuri vacante. Da, de buna seamă o să fie posturi. Și n-am să uit...

Ceasuri întregi, după vizită, mama trebăluia pe acasă, înveselită ; cînd îi sosi bărbatul, nu se răbdă să nu-i spună ; îl luă repede :

— Imaginează-ți că i-am găsit slujbă de funcționar lui Öcsi. Am fost pe la prietenul tău, inginerul.

— Tu, la inginer ? !

— Da, zău !

Bărbatul era uluit; părea furios.

— Ei, pe asta mi-o făcuși !

— Cum așa ?... — se minună femeia ; totuși, fața îi era umbrită de spaimă.

— Cum așa ? Ai să vezi tu !... De altfel, îl sun chiar acuma și-i spun că n-am nici un amestec... Eu nu accept rușinea asta !

— Józsi dragă ! Ai înnebunit ?

Nana Szabó își privea bărbatul, îngrozită. În aceeași clipă intră în casă Péter cu fratele mai mare. Tatăl își întoarse mînia asupra lui :

— Haide, pupă-i mîna — și făcu un gest spre nevastă. — Ti-a făcut rost de slujbă la birou ! De-acu' poți să dormi pînă-n ziua mare. Ai să fii boier !

Péter se uită la maică-sa ; în cele patru farfurii aburea supa ; scaunele stăteau cuminți la locul lor. Pe neașteptate, nana Szabó începu să plîngă.

— Eu vreau să fac bine și totuși te certi mereu cu mine, de cînd și-a luat bacalaureatul !

— Pentru că nu pricepi că în zilele noastre are și un muncitor atîta omenie cît un conțopist!

Péter se așeză la masă, apoi ridică privirea spre maică-sa.

— Ce-mi tot bateți apa-n piuă ? Spus-am eu vreodată că vreau să plec de la atelier ?!

— Ce vorbești ? !

Nana Szabó clipea năucă.

— Zici că nu vrei să pleci ?...

Apucă o farfurie de pe bufet, o șterse și o azvîrli pe masa.

— E înnebunitor ! Mă dau de ceasul morții, bat pe la toate ușile, alerg pe la cunoștințe — și tot dumnealui de către pădure! Zău dacă mai pricep...

— Mai tîrziu o să pricepi...

Maică-sa păli.

— Așa-mi vorbești tu ?

Și izbucni din nou în lacrimi.

— Doamne, ce mi-a fost dat s-ajung ! N-am clipă de tihnă, din pricina lui — și-acum își bate joc de mine !

— Eu nu mi-am bătut joc...

— Taci !

Femeia bătu din picior, apoi dădu ocol mesei ; lacrimile îi curgeau șiroaie. Băiatul mai mare căută s-o consoleze :

— Lasă, mamă ! Doar nu te-a jignit nimeni !

Nana Szabó trecu în odaie și stătu multă vreme pe marginea patului, pînă i se zvîntară lacrimile și se simți puțin mai ușurată.

XII

Nu-i așa că iarăși a venit un necaz, barem că n-a trecut mai mult de-o zi de cînd cu vizita făcută maistrului... ? Bucurie și tristețe ; bucurie și tristețe. Urmează una după alta, ca vremea buna și vremea rea.

Bine, dar cine a pus-o pe maică-sa să se ducă Ia fabrica de pielărie ? El n-a suflat o vorbuliță și totuși e scos țap ispășitor — și făcut mucos... Nu face nimic ; dacă se mai întîmplă să se lege de el, sau să-1 mustruluiască fără pricină, are să-i ceară găzduire maistrului ; își ia o perniță și-o pătură și are să doarmă printre straturile de flori, de-o fi să fie ; cît despre cămăși, știe să și le spele și singur.

Péter stătea în poartă ; n-avea chef nici să plece, nici să

rămînă. Era nehotărît și îngîndurat; pe neașteptate, auzi hărmălaie dinspre partea de jos a străzii Scărilor. Curînd apăru și șapca lui Sanyika, lăbărțată ca o plăcintă. Bătrînelul părea speriat și mînios ; de data aceasta nu purta sub braț lădița cu unelte. Venea bălăbănindu-se ca o pasăre ostenită ; poalele paltonului i se tîrau prin praf. Copiii roiau în jurul lui, țipînd :

— Bărbierul morții! Bărbierul morții ! Nu vrem să ne tundem ! Mînca-i-ar rugina sculele !

Sanyika se uita pieziș, plescăia din buze enervat și își schimonosea obrazul cît mai posac.

Venise cu uratul, ca-n toți anii, în ajunul sărbătorilor din august. Deschidea porțile cu băgare de seamă, intra în pasul lui împiedicat și începea, încă din curte, cu glas pițigăiat și cîntăreț:

— Bărbierul vă urează sărbători vesele !

Öcsi se furișă pe urma lui, ca să-l pîndească. Sanyika ridica ochii la cer, cît se poate de evlavios, iar albul lor lucea ca oul fiert. Băiatul își aminti de vremile cînd se lega și el de Sanyika, făcîndu-i trenă de dimineața pînă seara.

Căci cîștigul bătrînului nu era strada Scărilor, ci piața ; ieșea devreme, își așeza clienții pe scările tutungeriei și-i canonea ca pe hoții de cai. Dacă omul avea barba mare și deasă, Sanyika dădea din cap, rîzînd scîrțîit:

— Întîi ți-o tund — asta-i o taxă ; pe urmă rasul, altă taxă.

După oarecare tocmeală, se învoiau, iar clienții adăugau la plată, de obicei, cîte un codru de pîine, sau o mînă de poame. Cu toate că nu punea nimic în gură din zori și pînă-n seară, Sanyika vindea cotigarilor toată agoniseala lui și își număra veniturile, înfrigurat, pe la umbra birturilor.

Se întorcea acasă în pragul nopții, de cele mai multe ori cîntînd ; era veșnic același cîntec, îngînat domol, bătrînește...

Sanyika locuia la sora lui mezină ; femeia îl spăla și-1 hrănea; și pentru că iubea mult curățenia, li se plîngea adesea vecinelor :

— Pot eu să tot deretic cît oi pofti, dragele mele ! Dacă ați

ști ce miros greu are paltonul ăla !

Sanyika se opri și își drese glasul, chiorîndu-se la sertarul mesei. După ce primi cîțiva gologani, se învioră subit: din nou bine dispus, vîrî mîna în buzunarul interior și scoase mașina de tuns.

— De lucrat tot lucrez eu — zise, rîzînd scîrțîit. — Dacă e nevoie, tund și bărbieresc chiar în zi de sărbătoare !

Apoi se întoarse bănuitor spre Öcsi.

— Cam lung părul ăla... Că de la o vreme, domnișorul nu binevoiește să fie pe-acasă cînd trec eu...

Nenea Szabó împături ziarul, își bălăbăni picioarele vîrîte în papuci și continuă să tacă, privindu-1 distrat pe Öcsi.

Băiatul simțea apăsarea neputinței; păli ; inima îi batea, plină de revoltă. Era stingherit și speriat.

Ce-o să se întîmple ?

Nana Szabó se uita cînd la bărbat, cînd la fecior ; pînă la urmă, privirea i se fixă asupra lui Sanyika. Acesta ținea mașina de tuns la înălțimea umărului, ca și cum brațul i s-ar fi anchilozat la jumătate drumul, lăsîndu-i mișcarea suspendată. Tăcerea era atît de adîncă, încît răsuflarea bătrînului bărbier părea aproape un sunet perceptibil. Pe urmă se auzi un clinchet — sau fusese doar o iluzie ? — și, în clipa următoare, nenea Szabó înainta un pas, declarînd :

— Nu se poate, Sanyika !

— Nu se poate ?...

— Nu.

— De ce ?... Toată lumea e mulțumită de mine... Sau te pomenești că v-ați supărat... Spuneți-mi, dacă v-am greșit ceva...

Bătrînul se congestionase la față și se bălăbănea mereu pe picioarele încălțate cu niște bocanci gigantici.

— Nu mai aveți nevoie de munca mea ?! Nu ?? Doamne, ce rușine ! Auzi, Sándor ?! Nu mai e nevoie de mîinile tale !... Poți să crăpi. N-ai decît să crapi, dacă toată lumea coboară în oraș, de dorul fotoliilor plușate... Hai, ia-ți tălpășița !

Bătrînul merse împleticindu-se pînă la ușă ; acolo vîrî capul între umeri și ieși plîngînd cu hohote. Peter nu mai putu răbda.

— De ce ai făcut asta ? — întrebă el, aproape sufocat. — De ce ?

Nenea Szabó îl privi consternat.

— Ce ? Voiai să te tundă ?

— Nu, nu voiam ! — zise Öcsi. — Nici eu nu știu ce vreau!... Lăsați-mă !...

Și se așeză pe scăunel, plîngînd.

Mai tîrziu se gîndi într-adins la întîmplarea aceasta. Poate că îl năpădiseră iarăși amintirile ascunse undeva în adîncul făpturii sale ; iar cînd vin amintirile, atunci tot ce a fost trist devine frumos și tot ce a fost frumos i se așterne pe inimă ca o tristețe grea.

Își aminti și de o altă după-amiază, cînd îl tundea Sanyika : mașina ciupea fără milă, iar el se foia pe scaun, smiorcăind ; din bucătărie abureau însă mirosuri de mîncare deosebit de plăcute, amestecîndu-se cu mireasma proaspătă a ploii. Șuvițele groase ale aversei de primăvară băteau în coasta dealului ; se auzea lămurit gîlceava lor cu acoperișurile de tablă; apoi, la fel de iute pe cum pornise, ploaia conteni, iar Cetățuia prinse a scînteia sub arcul curcubeului învăluit în abur subțiratic...

Da, memoria reînviase parfumul și tabloul acela ; văzuse ca

aievea silueta deșirată a lui Sanyika dispărînd la capătul străzii Scărilor — iar astăzi, cînd bătrînul a ieșit din curte plîngînd, simțise că din nou ceva s-a sfîrșit în viața lui; că de astăzi el nu mai este ceea ce a fost ieri...

Imediat după aceea, revazu imaginea tată lui bălăbănindu-și papucii și ridicîndu-se pentru a declara în tăcerea plină de încorda rea curiozității :

— Nu se poate, Sanyika !

S-a isprăvit. Nu se mai poate ca el să iasă pe stradă cu capul tuns în scări. Nu se poate. Trebuie să înțeleagă și Sanyika.

Pentru că forjorii de la secția manuală îl pot chema oricînd să le dea o mînă de ajutor sau să le facă o vizită, cu meșterul cu tot și... într-un cuvînt, cum să te duci cu capul zebrat ?

Pe Miki mai poate să-1 tundă, căci Miki se face cofetar doar la toamnă ; nici la alde Taxi sau Chifteluță nu s-a schimbat situația... El însă iese în oraș zi de zi...

Gîndu-1 acesta îi dădu o ușoară senzație de triumf; coborînd spre terenul de fotbal, atinse gardurile cu vîrful degetelor și avu impresia că, în ultimele săptămîni, se înălțase mult deasupra lor. Strada i se părea mai scurtă și mai îngustă ; era sigur că, luîndu-și avînt, ar putea sări pe oricare dintre acoperișuri.

Pe teren, mingea zdupăia de zor ; în iarba din margine nălbeau cămăși lepădate ; vocile pluteau sonor și drept, ca bucata de piele umplută cu aer.

— Plaseaz-o ici, la stînga !

— Arde-o !

— Unde-o trimiseși, măi ? !

Puiu — cu șapca dată pe ceafă — goni cîțiva pași și căzu. Aplecat mult înainte, Taxi privea fix, iar cînd balonul ajunse în restrînsa rază vizuală a ochelarilor cu lentile groase, băiatul se năpusti prompt în vîltoarea jocului. Chifteluță conducea un atac; șută spre poartă de departe, cu stîngul. Zadarnic sări mărunțelul Dondos : mingea vîjîia pe o traiectorie prea înaltă. . Pînă s-o găsească ceilalți printre tufe, Miki și Cönci alergară spre marginea terenului : aveau o controversă în privința lungimii urechilor.

— Veniți încoace cu toții! — insista Miki înfierbîntat. — Să ni le măsurăm — Și se întinse pe burtă.

Puiu așternu pe jos o foaie de caiet, trasînd apoi conturul urechii, cu un ciot de creion. Urma la rînd Cönci.

— Ei, ce v-am spus eu ? !

Foaia de caiet fu înălțată cît mai sus, s-o vadă toți; nu se putea da însă un verdict, deoarece urechile celor doi erau deopotrivă de mari. Atît numai că, în timp ce a lui Miki se țuguia în sus, a lui Cönci era lungită în partea inferioară.

— Căpitanul ! — strigă careva. — A sosit căpitanul !

Băieții se buluciră imediat în jurul lui Peter, informîndu-1 care mai de care :

— Totuși au căzut la învoială cu Kovács !

— Cum ?

— Îi dau alți doi iepuri. Angora.

— Și ne trimit vorbă că au să vină călări la meci.

— Călări ?

— Da...

— Și-au mai zis să luăm un sac cu noi.

— Pentru ce ?

— Pentru goluri...

— Bine ! — făcu Péter. — O să vedem noi.

Atîta zise și privi dîrz, foarte dîrz, în depărtare, pe deasupra capetelor adunate în fața lui. Apoi dădu comanda :

— Scoateți toate pietrele de pe teren și marcați porțile cu precizie! Antrenament pînă diseară, fără întrerupere !

Spre miezul nopții, cînd băieții osteniți dormeau de mult, iar casele mărunte stăteau pitite în întuneric, se auzi, dinspre capătul de jos al străzii Scărilor, cîntecul îngînat de Sanyika :

— „Fire-aș pasăre-n pădure..

Rachiul băut în raidul urărilor îi coborîse bărbia în piept; cît despre bocancii lui uriași, abia și-i mai tîra. Pereții îi absorbeau vocea somnoroasă ; mulțumiți că și-au făcut datoria, cîinii se retrăgeau pe rînd prin cotloanele lor, după ce îl lătraseră din răsputeri.

Mahalaua dormea somn tihnit.

XIII

Cu atît mai mare a fost zarva în dimineața următoare.

— Ajutor !... Săriți, oameni buni!... Ajutor !... Vai de mine și de mine !... Mă prăpădesc !...

Bărbați și femei fugeau de-a valma spre malul Someșului, unde bătrînul bărbier, îmbrăcat într-o cămașă de noapte pînă-n pămînt, se foia ieșit din minți.

— Pentru Dumnezeu, Sanyika ! Ce s-a-n-tîmplat ?

— M-au jefuit !

— Cine ?

— Nu știu... Vai de mine și de mine !...

Întinse brațele în sus, așteptînd parcă ajutor din partea cerului, dar nu mai fu în stare *să* scoată nici un cuvînt. Buzele i se mișcau fără să dea glas. O femeie povestea cui voia s-o asculte :

— Să vedeți ce s-a-ntîmplat ! Bătrînul, întors acasă tîrziu și cherchelit, s-a trîntit pe canpea ca un sac de mălai. Da' mă rog, o cunoașteți pe soru-sa : de curățică ce-i, își ține pînă și clanțele de la uși înfășurate în șervet de hîrtie... Apoi, cînd dădu ea cu ochii de Sanyika, îi dezbrăcă paltonul și-l atîrnă pe prispă. Dimineață, cînd să-l ia de-acolo — paltonul ca-n palmă. Numai cuiul ruginit, bătut în grinda...

Femeia se mai apropie un pas și continuă șoptit:

— Cică avea optsprezece mii, cusute în căptușeală...

— Cîîît ? Optsprezece mii ? ?

— Da, da.

— Lasă-te de bancuri.

— Vorbesc serios.

— Poate optsprezece mii de purici !

Se mai îndoiau și alții.

— Prea mult !

Péter îi asculta cu o curiozitate plină de tristețe. Alături de el stăteau Puiu, Chifteluță, Taxi, mititelul de Dondos și Miki.

Cineva declară sentențios:

— Așa-i trebuie !

— Cărpănos bătrîn ! Făcea pe neisprăvitul !

— Și trăia pe spinarea soră-si.

— Acum și-a primit răsplata meritată.

Péter porni spre atelier. Pe drum, se gîndi la multe. Nu înțelegea pentru ce adunase Sanyika atîta amar de bani. Încalte să fi avut vreun scop : să fi vrut o mașină de tuns nouă, sau un brici — dar așa ceva nici prin gînd nu i-ar fi trecut; lucra numai cu vechiturile lui ruginite : îi părea rău să dea bani pe unelte bune. Atunci... ? Nu ; era ceva de neînțeles la mijloc. Dacă el, Öcsi, ar avea bani mulți, și-ar cumpăra un Simpson, eventual un radio portativ, iar restul i l-ar da mamii ; niciodată însă n-ar ascunde bani în căptușeala paltonului. Zău că e de rîs !

Totuși, nu-i venea să rîdă. Îl vedea mereu pe Sanyika în cămașa lui pînă-n pămînt, cu ochii ridicați la cer — și-i era tare milă de el.

Intră în atelier tăcut și trist. Maistrul observă pe dată că era abătut.

— De ce stai cu nasul în pămînt, Öcsi ?

Péter se opri în fața lui și-i relată, cu toată seriozitatea, evenimentele din dimineața aceea.

— Ehei ! — exclamă forjorul. — Am cunoscut și eu cîteva exemplare din astea. Unul, de pildă, se îmbăia în fiecare zi în bani : stătea în cadă și-și turna pe trup banii dintr-o găleată, așa cum se toarnă apa : pe gît, pe piept. Un om cu suflet olog, băiețică ! Banul era pentru el ca un Dumnezeu ! își trăgea de la gură, numai ca să-și știe punga cît mai plină.

Maistrul își lustruia mașina cu o cîrpă îmbibată cu ulei ; șterse praful de prin toate colțișoarele, apoi se trase puțin înapoi să-și admire în voie forja automata. Pe urmă îi trimise o privire Sihastrului, care bea ceai dintr-o sticlă de șampanie, cu gît lung. Fiind bine dispus, începu să-l tachineze pe bătrînul burduhănos:

— Ascultă, domnule Sihastru, cîte miare ai la cec ?

— Nici una.

— Dar la rădăcina prunului, cîte ai îngropat ?

— Nu vorbi prostii !

— Doar nu ți-oi fi cheltuind toată leafa ?

— Ba da. O ajut pe mama. O sută cincizeci pe lună.

— O sută cinci zeci ? Nu-i un efort preamare ! Hai, recunoaște, domnule Sihastru, că o sută cinci zeci de lei nu-s mare lucru !

— Mama e femeie bătrînă ; îi ajunge atît.

— O fi ea bătrînă, dar tot ar vrea să trăiască. Vezi, așa se strică omul : tot adună, tot adună, pînă cînd te trezești *că* și-a ascuns bănetul în căptușeala paltonului...

Convorbirea se curmă ; Sihastrul mai trase o înghițitură din sticlă, se șterse la gură și se ridica. Maistrului îi dăduse însă ceva prin cap ; se întoarse către celălalt, zîmbind larg și zise :

— Am citit, mai deunăzi, o carte; era vorba într-însa despre un forjor mecanic, care a lansat cilindrul, dintr-o singură lovitură, pînă la capacul ceasornicului așezat dedesubt. Numai un fir de păr lipsea, pînă să-l atingă. Ce zici, noi am fi în stare de una ca asta ?

— Depinde... — zise burtosul, zîmbind șiret și trimițîndu-i maistrului o privire provocatoare. — Poate ca unul din noi doi n-ar fi...

— De exemplu ?...

— Depinde...

— Ei, atunci hai să încercăm. Unde ți-e ceasornicul ?

— Hoho ! Mai încet cu lăudăroșenia !
Tocmai cu mine ți-ai găsit să-ți faci de lucru ? Crezi că eu mi-am furat meseria ?

— Va să zică accepți provocarea ?

— Ți-am mai spus de multe ori să nu mă tot sîcîi, că poți rămîne păgubaș.

— Nici vorbă de sîcîială ! Pe cinci sticle de bere. S-a făcut?

Sihastrul aprinse o țigară și se apropie de Géczi. își ținea țigara cu un gest moale și indiferent — însă devenise ceva mai prudent.

— Uite ce e... Sînt de acord, dar nu-mi pun ceasornicul pe nicovală. E un doxa veritabil ; de douăzeci de ani merge la țanc.

— Ți-e teamă că ți-1 stric ?

— Nu știu...

— Bine ! Dacă nu vrei, îți propun altă chestie : batem un cui într-o blană de stejar ; zece lovituri cu ciocanul pneumatic cel mare — și cuiul vîrît în lemn pînă la floare.

Sihastrul rîse :

— Vezi ? Asta se cheamă propunere. Unde-i cuiul ăla ?

Devenise atît de calm ca și cînd ar fi fost vorba să ia o baie la picioare, acasă la el, în lighean.

Öcsi era puțin intimidat de atîta siguranță ; niciodată nu mai simțise asemenea emoție, la atelier. Căci dacă se-ntîmplă să piardă maistrul... Dar nu ; asemenea gînd nu e îngăduit ! Preferă să se repeadă după lemn și cuie. Să-nceapă cît mai degrabă... Sau ar fi mai bine să tărăgăneze întrecerea ? Doamne Dumnezeule ; îi e grijă de maistru ! Măcar atîta răgaz să aibă omul cît îi trebuie ca să-și frece obrazul cu palma și să bea o înghițitură de apă...

Maistrul bătu ușor cuiul în lemn, cu un ciocan mititel : doar atît cît să poată sta drept. Apoi porni motorul.

— Putem începe...

— Să-ncepem.

Mai statură însă o clipă, să se privească : oare care dintre ei o să apuce primul maneta ? Sihastrul aruncă mucul de țigară — sau mai degrabă îi dădu drumul fără să se uite unde cade. Zîmbea ; în ochi, nici urmă de tresărire — doar în jurul gurii, o cută ironică :

— Poftim ! — și făcu un gest spre șa. — Dumneata ai avut inițiativa.

Maistrul dezbrăcă bluza de doc, își potrivi șapca în cap și se așeză la manetă. O ținea cu stînga, fără să o acționeze încă.

Văleu, mamă ! Ce-o să iasă de-aici, măiculiță-doamne ?

Ciocanul mecanic vuia și sîsîia, dîndu-i lui Öcsi impresia că întreg zgomotul uruie în pieptul lui. Băiatul se lăsă pe vine, să vadă cuiul ; îi tremura genunchii. Forjorul mai aștepta ; ai fi zis că e tare îngîndurat. Apoi, brusc, cilindrul de oțel le zvîrli în ochi un sclipăt alburiu, lovind fulgerător, de cinci ori la rînd,

cu toată masa lui uriașă. Cuiul pătrunse în lemn pînă la jumătate. Sihastrul se chincise lîngă Péter ; băiatul îi auzea fiecare respirație. Se făcu tăcere ; urmă altă fulgerare și ciocanul căzu de trei ori la rînd pe floarea cuiului. Fruntea Sihastrului era brobonită de sudoare ; Péter pălise. Apoi încă o lovitură, pe urmă ultima și — gata ! Maistrul sări de pe scăunelul înalt și se spălă repede, la robinet.

— Ce-i drept, e drept: a fost reglementar... — recunoscu Sihastrul, dar Öcsi îl simți după glas : era nervos.

Întoarseră lemnul pe partea cealaltă și aduseră alt cui. Burtosul sări la manetă, fără să mai zăbovească ; ciocanul începu a bate cu spor.

— Ei, cîte au fost ? — întrebă apoi.

— Șapte ! — strigă Öcsi ; fără să vrea, simți o satisfacție răutăcioasă, căci cuiul nu se mai vedea decît de-un deget. Sihastrul mirosi primejdia, coborî de pe scăunel și studie nicovala, ca să-și dea seama de situație.

— Șapte ai spus ?...

— Exact.

— În regulă! — răspunse forjorul; se așeză la loc, însă de data aceasta manevră mai prudent. Cuiul pătrunse încă o bucată : nu se vedea decît de-o jumătate de deget. Sihastrul începu să mormăie din nou.

— Opt, nu-i așa ?

— Întocmai.

La lovitura următoare, omul redresă maneta prea devreme; ciocanul nu atinse floarea. De-acum pierduse pariul — o știa și el — și, mîniat, dădu o lovitură atît de puternică, încît cilindrul desprinse așchii din bucata de stejar. Sări din șa, trecu la mașina lui și, fără să se întoarcă spre ei, strigă jignit:

— Nu zic, ai o mînă norocoasă !... Cît despre bere, o decontăm noi.

Nu; n-are de ce să vorbească despre noroc; victoria maistrului n-a fost întîmplătoare ! Sihastrul își bate gura

degeaba!.... Maistrul a cîștigat pentru că este un forjor mai destoinic și gata. Căci maistrul îi dă gata pe toți din atelier...

Trimis să dea o fugă pînă-n laborator, Öcsi ar fi vrut să zboare de fericire : maistrul cîștigase pariul!

El nu făcuse pe grozavul, lăsînd să-i cadă chiștocul de țigară, a nepăsare; nu rîsese ironic — și totuși ieșise învingător! Tii, ce cătrănit trebuie să fie acuma burtosul !

Intră la montaj, căci de-acolo se urca spre laborator, pe o scară în spirală ; privea în sus, ținîndu-se de rampă, și se întreba:

— Cine-o fi aia de colo ?

O fată se apleca peste balustradă ; părul blond îi venea peste ochi, iar vîrful limbii rămăsese uitat între dinți — ca la pisicuțe...

Fata își bălăbănea un papuc, ca și cînd ar fi vrut să-1 țintească pe Péter — dar zîmbea ; vîrful limbii se ivea, trandafiriu, între șiragurile dinților.

Öcsi întoarse capul : nu carecumva să creadă fata că din cauza ei suie atît de grăbit.

Numai că, pînă să ajungă el sus, fata dispăruse.

Péter iscodi împrejurimile, dezamăgit ; i se părea că a pierdut ceva.

Se opri pe locul unde stătuse fata adineauri și puse mîna pe balustradă : fierul mai era cald, ca mîna mică, și-i dădu un fior plăcut. Ar fi fost în stare să țină palma acolo vreme de-un ceas încheiat. Pe urmă, începu sa privească tiparele papuceilor, pe cimentul prăfuit ; mergea cu băgare de seamă, ca să nu calce peste ele.

Clipa următoare îi rezerva însă altă emoție : întîlni în cale rezervorul de apă, uriaș, argintiu — și porni să-i dea ocol. Pe neașteptate, auzi freamăt din spate, se răsuci pe călcîiie și bîjbîi mai departe în direcția opusă. Hopa !

Se lovise de fată.

— N-ai ochi, măi ? — făcu ea mirată.

Se îmbujorase ; părea stingherită ; în tăietura rochiței de stambă licăreau brobonite.

— Ce te luași după mine ?

— Nu m-am luat...

— Minți !

Péter înghiți în sec ; avea amețeală ; fata mirosea a săpun fin și a mere.

— Pe cuvînt că nu m-am luat după tine...

— Lasă, lasă ! Am să te spun maistrului !

Fata o rupse la fugă, dar pe la capătul coridorului se auzi parcă un chicotit. Péter stătea locului ; îi vuia capul și simțea în piept un gol uscat; în nări îi mai stăruia însă parfumul merelor. Iar parfumul acesta era, acum, însăși bucuria !

După terminarea lucrului, stropind podeaua atelierului, desenă peste tot numai inimi.

Una din ele era străpunsă de o săgeată...

XIV

În timp ce Péter simțea în toate fibrele sale căldura acestui sentiment ciudat, a acestei descoperiri — alde Miki pregăteau un complot teribil.

Era seară ; cerul se zărea prin frunzișul salcîmilor ca printr-o perdea sură-albăstrie; stîncile deveniseră negre și înalte : nu le deslușeai decît conturul, înscris parcă cu tuș pe coasta dealului — dar văzduhul era moale, de-ți venea să te îmbăiezi într-însul.

Complotul începu cu un țipăt de bufniță, venit dintr-o direcție nedefinită și urmat prompt de chițcăitul liliacului ; se auziră apoi două pitpalace și un orăcăit prelung.

Undeva, o găleată sună strident; toarta lovită de buză destăinuia că purtătorul ei avea treabă urgentă în altă parte ; un gard scîrțîi scurt, o umbră se desprinse în fugă de lîngă o casă, apoi întunericul se umplu de felurite zgomote și foșnete, iscate din toate direcțiile.

— Venit-ați ?

— Venit.

— Toți ?

— Da !

Urmă o pauză ; tainicii conspiratori scrutau întunericul înspăimîntați și trăgeau cu urechea, plini de încordare — căci șușoteala de adineaori li se părea atît de sonoră, atît de trădătoare, ca și bubuitul unei stînci prăvălite de vale, după ce li s-ar fi desprins chiar de sub picioare.

— Ssssst! — făcu Puiu.

— Atenție !

— Nu vine nimeni ?

Miki se lipi de stîncă ; își auzea bătăile inimii. Alături, Cönci sta întins pe burtă, cu picioarele rășchirate, ca o broască ; Chifteluță își sprijinise bărbia în pumn, iar Taxi clipea speriat, de după lentilele ochelarilor, tot întinzînd gîtul înainte. Numai Dondos ședea turcește, ținîndu-se drept; obrazul lui mic și negricios se contopea cu întunericul.

— Ce ne facem ? — întrebă Taxi îngrijorat. — Vorbiți odată, mînca-v-aș sufletul ! — Se întoarse către ei ; buzele obișnuite cu clarinetul i se pungiră ca floarea de garoafă.

— Încotro o luăm ?

— Sssst!

— Ți-e frică, pesemne...

— Mieee ? !...

— Ei ! — interveni Miki, sever ; dar de cum se făcu liniște, aruncă o privire sperioasă peste umăr, temîndu-se să nu se pomenească gîdilat în talpă de cine știe ce făptură spăimoasă.

— Vorba e că nu putem face rost de cai — începu Cönci în șoaptă.

— De ce ?

— Pentru că nu-s decît doi în mahala : al lui nenea Gebefűgi — dar ăla-i numai piele și oase, pentru că bătrînul își bea toți banii ; cît despre al podgoreanului, are albeață la ochi...

— Și ce-i dacă are ?

— Nu ; nu se poate. Ar rîde lumea de noi.

— Atunci ?

Din nou tăcere.

Miki se ridică în șezut.

— Ne-am gîndit să facem rost de măgari.

— Măgari ? !

— Firește. Zece măgăruși. Îi țesălăm frumos, să le lucească părul — și gata !

— Formidabil ! — se entuziasmă Taxi. — Strașnică idee !

— Taci odată ! — îl admonestă Cönci. — Ce-i tot dai cu clarinetul tău ?

— Uite-așa, de bucurie...

— Bine, bine. Tu te bucuri din te miri ce. Pînă și o pană de vrabie te fericește...

— Numai că măgarul nu-i pană, tăticule ! Măgarul e o idee strașnică ! Și nu ne trebuie nici șei...

— Tăceți odată !

— Nu vă mai certați !

— Liniște !

De vale, în careva curte, se auzi din nou țăcănitul găleții goale, lasată-n plata domnului ; apoi răsună un glas mînios ; Miki își acoperi ochii cu palma și nu mai prinse curaj pînă ce nu sosi pînă la el și susurul zglobiu al apei.

— Știți voi ce scandal a fost pentru cele trei ouă ? Iar pe chestia cu sarea de lămîie, mama a-ntors toată casa cu josu-n sus.

— Tocmai astăzi am frecat căldărușa, pe malul Someșului ! — șușoti Taxi. — I s-a prins zahărul pe fund...

— Dar pe tine nu te-a prins ?

— Nu. Am presărat-o pe dinăuntru cu mălai și-am pus-o la loc...

— Tata credea că au dat hoții prin mahala — istorisi Cönci — așa că s-a apucat să facă o cheie cît toate zilele, pentru poartă.

— Numai Miki e de vină.

— Ne-a dus pe toți !

— Ia lăsați-mă în pace ! N-a fost bună rețeta și gata... Dar am alta, adevărată : tort cu cremă de...

— Ce ne facem ? — se impacientă din nou Taxi.

— E destul de întuneric.

— S-o luăm din loc !

Miki se ridică, șoptind înfierbîntat:

— Coborîm poteca asta pînă la încrengătura Someșului și așteptăm pe mal... Acolo stau mulți țipi cu mașină de tăiat lemne ; ăia-și lasă măgarii pe afară, toată noaptea, la păscut... Cînd va fac semn, ne furișăm într-acolo și punem mîna fiecare pe cîte doi măgărași. Uite lațurile, ici în buzunar... încălecăm pe unul și-l ducem de căpăstru pe celălalt... Dar să nu-mi tăndăliți ! Galop !

M-ați înțeles ?

— Las'-pe mine — făcu Taxi, bucuros. —Am să gonesc ca un cazac !

— Măgarii îi închidem în peșteră — continuă Miki — și le dăm drumul imediat după meci... Duminică tot n-au nevoie de ei, ăia cu mașinile...

Băieții porniră cîte unul pe cărare ; mergeau aplecați puțin înainte ; mogîldețele negre înaintau lin, ca niște umbre.

Erau plini de încordare ; nu vorbeau, iar tăcerea le sporea teama. Tresăreau speriați la orice zgomot, cît de vag, și priveau mereu peste umăr ; cîntecul de flaut al broaștelor vibra într-înșii ca un acompaniament de rău augur.

Ajunseră la Someș peste vreo jumătate de ceas. Cönci găsi o groapă în apropierea pășunii și se ascunseră cu toții acolo ; pietrișul și nisipul se prăbușea cu zgomot sub picioarele lor — dar se cuibăriră curînd în rîpă, spionînd pășunea, cu inima cît un purice.

Se auzea murmurul apei împleticite peste pietriș, clipocitul mai plin în găvanele din mal și susurul moale al curentului liber. Apoi, Taxi începu să se foiască entuziasmat, surpînd cu palma o bucată din buza gropii.

— Uite, colo ! Vedeți ? Tii, ce mai urechi are, mînca-i-aș inima !

Băieții priviră într-acolo și zăriră, la mică depărtare, primul măgăruș. Bănuind parcă primejdia, urecheatul înlemnise cu capul ridicat. Avea ochi mari și negri ; spinarea cenușie părea o pată mai luminoasă în noapte, iar urechile i se mișcau alternativ, parcă în semn de blajin avertisment. Pînă la urmă păru a se răzgîndi, căci le întoarse spatele și începu să pască liniștit.

Multă vreme nu mai apăru nici un măgar ; băieții se pitulau în groapă, dezamăgiți și nerăbdători.

Căzu o stea ; undeva, urla un cîine ; lui Miki i se părea că dacă nu dă glas, cineva are să-l prindă de picior, sau o mînă rece are să-i atingă ceafa.

— Știi tu, măi Cönci — începu el, dregîndu-și glasul, ca să nu simtă ceilalți că spaima îi strecurase noduri în gîtlej — știi tu, măi, că-m-am gîndit și eu la treaba aia?

— Nu pricep...

— Amintește-ți: stăteai tolănit în bălării, iar eu îți mîngîiam talpa umflată ; suta de cercuri și nuca...

— Ei și ?

— Și tu vorbeai de capătul lumii. Că dacă tragi o piatră cu praștia, apoi piatra aia are să zboare în vecii vecilor... Sau chiar dacă se lovește de ceva, există altceva și după acel ceva și chiar dincolo de după... în careva zi m-am tot gîndit la treaba asta, pînă a început să mă doară capul de parca mi l-ar fi prins cineva într-un clește...

— Vax — declară Chifteluță. — Ieri, pe cînd mîncam papară din două ouă, mi-a dat în gînd că am în farfurie patru picioare de pui, patru aripi, doi ficați... Mă rog, pricep : toate astea sînt dizolvate — dar ce s-a făcut cu puful pe care-1 are puiul cînd iese din găoace ? Dar cu ciocul și cu gheruțele ?

— Am să ghicesc eu ! — interveni mărunțelul Dondos. — Am să ghicesc — dar numai dacă-mi puteți spune cînd are să izbucnească vulcanul prin sumedenia aia de movile de la noi! Uite, chiar mai deunăzi stăteam întins la poalele uneia; odată, aud un mormăit. Lava ! — mi-am zis eu. — Vine lava ! Hop !

Și am rupt-o la fugă. Pînă-n curtea casei noastre nu m-am mai oprit. Și-am stat la pîndă, după salcîm, să văd cînd începe să fumege vîrful movilei...

— Și ? A fumegat ?

— Da' de unde !

Cönci dădu din mînă :

— O fi mîrîit vreun cîine.

Băieții chicoteau înfundat, acolo în adîncul gropii. Doar Taxi stătea rezemat în coate, nemișcat, cu fața împietrită. Ochii i se îngustaseră, fruntea era încrețită, gura sc țuguiase.

Apoi, brusc, strigă :

— Uite colo ! Vedeți ? Unu, doi, trei, patru ! O turmă întreagă ! Tii ce urechi mari mînca-le-aș inima!

Sosise așadar clipa cea mare.

Miki scose din buzunar lațurile, împărțind tuturor cîte două, le făcu semn băieților și săriră toți, pe rînd, din groapa. Cönci se împiedică, dar se ridică repede, lipindu-și genunchiul julit de coasta unui măgăruș, pe care îl ruga plîngăreț :

— Stai așa... Nu te mai tot foi !... Ce vrei ?... Ce tot feresti capul ?...

Miki încălecase, dădea în măgăruș cu palma ; în cealaltă, strînsă pumn, ținea căpăstrul.

Se rostuise și Taxi cu doi măgari ; abia își mai putea stăpîni bucuria și respira zgomotos.

Măgarul lui Chifteluță se opri însă, după primii cîțiva pași, făcu ochi mari și începu să-și scuture cu atîta putere piciorul drept din spate, încît ai fi zis că vrea să lepede potcoava.

— Despiedică-1 mă ! — îi șopti Chifteluță Iui Dondos. — Despiedică-1 odată, că-i priponit !...

Numai ca Dondos nu era în situația de a putea da o mînă de ajutor, întrucît măgarul lui se învîrtea cu el în cerc, vîrînd capul între picioarele din față și azvîrlind crupa spre bolta cerească, dornic parcă de a se convinge dacă mai avea vreun băiat pe spinare. Răpăia pietrișul, foșneau tufele de porumbele, tropoteau speriate copitele mărunte; pe aproape începu să urle un cîine.

— Repede, repede — îi îndemna Taxi. — Galop !

— Înainte marș !

Măgarul lui Chifteluță își făcu vînt, smulgînd din pămînt pociumbul cu lanț cu tot, iar ceilalți măgăruși îl urmară ca pe o căpetenie, poticnindu-se mereu în goana lor speriată.

XV

A doua zi, P4ter lucra în schimbul de după-amiază ; sosind la atelier, amînă „toaleta de lucru“ pentru a se duce ață la ciocanul pneumatic ; îi dădu ocol, scrutînd cu atenție pardoseala de ciment. Era neliniștit, umbla aplecat puțin înainte, privirile îi jucau în toate părțile ca și cînd ar fi căutat un obiect pierdut ; cercetă pînă și cele mai vagi urme, dar degeaba: apa cu care stropise în ajun se evaporase de mult; frumoasele inimi desenate cu stropitoarea dispăruseră pe sus, printre traversele de fier ale acoperișului, sau poate și mai departe, dincolo de ele. Se transformaseră în nor sau în rouă ; un strop din ele căzuse poate și peste curtea lor, în timp ce el dormea.

Oftă, privi un timp acoperișul, apoi trecu la vestiar.

Da, nenumăratele imagini frumoase, desenate cu stropitoarea, dispăruseră ; doar săgeata a rămas — pentru că îi simte împunsătura, cînd în piept, cînd de-a dreptul în inimă...

— Va să zică așa e sentimentul acesta ? Odată îți îndulcește apa de băut, altă dată te învăluie în flăcări și te bronbonește cu sudoare ?! Cine ar ști sa vorbească despre asta ?... Poate maistrul ? Că de la el a învățat desenele acelea frumoase... Ba nu — așa ceva nu-i poți spune nimănui ! Căci cuvîntul e mărunt și sărac și exprimă mult mai puțin decît ceea ce simți...

Se apropie de fereastra vestiarului, privind în curtea fabricii; pîndea forfota oamenilor, nădăjduind s-o zărească printre ei pe fată... Dumnezeule, ce bucurie s-o vezi acum trecînd pe sub fereastră !

Nu ; e imposibil... Poate că nici nu mai lucrează la fabrică ;

poate au transferat-o ; poate a plecat ea în altă parte ; poate zace acasă, bolind... E legată la cap cu un șervet alb, iar printre buzele întredeschise șuieră o respirație fierbinte...

O, dacă ar fi el alături de ea, dacă ar fi acum acolo, i-ar aduce apă proaspătă (ar lăsa robinetul să curgă mult timp), apoi fuga înapoi lîngă bolnavă, să scurgă zeamă de lămîie în pahar și să adauge zahăr mult, mult de tot...

Da, de bună seamă e bolnavă — și singură... Pe de altă parte, se poate că tocmai ea vrea așa : nu suportă nici o prezență, nu se gîndește la nimeni... Zace acolo, roșie ca para focului; i se preling lacrimi de sub gene și vrea să moară.

Bineee ! El, Öcsi, ar fi într-adevăr dispus s-o ajute ; ar face orice pentru ea ; s-ar repezi după medic... dar dacă fata nu vrea, apoi să nu vrea. Cît despre el, preferă să-și asume răspunderea; și de-o fi să se întîmple o nenorocire, în vecii vecilor n-are să mai fugă după fete, de jur împrejurul rezervoarelor pentru apă; nu : nici măcar de o privire n-are să le mai învrednicească — dar nici cu sila nu vrea să se ducă acolo...

Într-un tîrziu își dădu scama că stă tot la fereastră, cu toate că ciocanul pneumatic bate de zor, mînuit de maistru. Visarea îi uscase gîtlejul ; avea senzația că înghite lame de ras; privirea i se împăienjenise... Făcu stînga-mprejur și trecu zorit în atelier.

— Ce-i cu tine ? — întrebă maistrul. — Văd că iar ți s-au înecat corăbiile.

Péter rîse — dar rîsul acesta era forțat și stingherit, întinzîndu-i-se peste față ca o întîmplătoare pată de vopsea. La urma urmei, ce rost are întrebarea ? De data aceasta, maistrul n-a simțit ce se petrece în el : glumește. Zice de-necat și de corăbii. Mai treacă meargă s-o fi spus Sihastrul, care — nu mai departe de ieri — s-a legat de el și l-a pîrît; dar maistrul trebuia să pună alt soi de întrebare... Sau, poate, era și mai bine să nu fi zis nimic ; să-l fi privit, să fi zîmbit și să fi tăcut, mult, mult. Așa ar fi fost cel mai bine. Căci tăcerea le-ar fi îngăduit gîndurilor acelora frumoase să se strecoare din nou într-însul, pe neobservate...

Ceasurile treceau anevoie. Péter era neliniștit și distrat. Gîndurile îi hoinăreau departe, atît de departe, încît de fiecare dată cînd auzea glasul maistrului, avea nevoie de puțin timp pînă să poată reveni în atelier. Odată i se păru că stă la balustradă, în locul unde o văzuse prima oară pe fată ; pe urmă începu să-i caute urma papucilor mici, pe dușumeaua de ciment; în alt rînd, porni bîjbîind să dea ocol rezervorului de apă. Mai tîrziu, ajunse să stea pe marginea patului, privind legătura albă, sau vîrfușorul limbii al cărei trandafiriu fusese ofilit de febră.

— Nu ești bolnav ? — întreba maistrul. — Te pomenești că ți-ai stricat stomacul.

— Nu — tresări Péter. — N-am nimic...

Din nou i se întinse peste față un zîmbet stingherit, căci ideea crampelor la stomac i se părea copilăroasă și cu totul nepotrivită momentului, rușinîndu-1...

Între timp, ferestrele atelierului începură să bată în albastru, apoi, încetul cu încetul, în negru ; afară, curtea deveni la fel de întunecată ca și conținutul unei sticle de cerneală.

Cîteva minute înainte de sirena pentru încetarea lucrului, veni în atelier Mitru Bojan de la lăcătușerie, să-i ceară maistrului învoire pentru Öcsi, căci se ținea o ședință-fulger.

— Și ce fel de subiecte doriți să fulgerați, rogu-va ? — se interesă meșterul, dar îi și făcu semn lui Péter că poate sa plece.

— Avem un singur punct pe ordinea de zi, — răspunse băiatul de la lăcătușerie. — Organizăm condusul acasă.

— Văleleu! se miră meșterul. — Nici măcar la o treaba ca asta nu puteți lucra independent ? Frumos vă șade !

Öcsi trecu în vestiar, se îmbrăcă la repezeală și-l urmă pe Mitru Bojan. Era convins că băiatul glumise și că la ședință avea să se discute despre munca obștească sau așa ceva. Cu atît mai mirat fu însă cînd intră în biroul organizației; întîi, pentru că la perete, sub harta Europei, ședea fata, bălăbănindu-și papucii ; ținea capul plecat și vîrful limbii, roșu, între dinți, ca pisicuțele. A doua oară, pentru că Mitru Bojan se urcă pe estradă și vorbi într-adevăr precum urmează :

— Ascultați, băieți ! Sînt de părere că numai un papă-lapte poate lipsi din acțiunea însoțitorilor voluntari. Dar, ia stați să vă spun întîi despre ce e vorba. Știți că strada Pata e numai gropi și că a fost scoasă din circulație, pînă la instalarea țevăriilor. Păi, da, e scoasă din circulație, dar tocmai de-aia pot apărea pe-acolo, din întuneric, niscaiva clăpăugi de huligani. Pricepeți, nu ? N-o putem lăsa singură pe Kerekes Kató ; avem s-o conducem acasă, pe rînd. Ei, cine merge primul ?

Öcsi privea capetele posomorite brusc : al lui Lipici și al lui Sandu ; auzi scîrțîitul scaunelor și se uită la Kató care ședea cuminte sub hartă. Închise ochii, ascultîndu-și bătăile inimii; vinele îi vuiau în trup caniște sîrme de telegraf. Nu mai știa cît a stat așa ; se pomeni însă în picioare, strigînd speriat:

— Eu !

Își umezi buzele și privi în jur, înspăimîntat. Băieții rîseră zgomotos ; nimeni nu-i contestă întîietatea. Iar cînd se ridicară să plece, Öcsi își zise :

„Iacă, după spaima și tristețe, vine iarăși o bucurie !“

Ce-i drept, mai tîrziu nu știu lămurit dacă gîndise, sau simțise doar, toate acestea...

Peste un sfert de ceas mergeau alături, pe stradă. Péter tăcea. Duse mîinile la spate, apoi le ascunse în buzunare, se răzgîndi, lăsîndu-le să se bălăbănească libere; în tot cazul, i se păreau foarte inutile.

Ce să spună ? Pentru Dumnezeu, cu ce să-nceapă vorba ? Căci ar trebui măcar să-ntrebe ceva, dacă nu vrea să pară un tont.

Îi aruncă fetei o privire, cu coada ochiului ; își drese glasul și se supără atît de rău pe el însuși, pe mîinile bălăbănite prostește și pe nodurile din gît, încît se hotărî să-și ia inima-n dinți — cel tîrziu la stația de autobuz — și să înceapă conversația. Da, la stație.

Se uită din nou la fată, la părul ei bălai și moale, la nasul mic, la statura zveltă ; apoi se îngrozi de-a binelea : abia mai rămăseseră vreo douăzeci de pași pîna la stația autobuzului...

Kató îl scăpă însă de la ananghie. Întoarse capul spre el,

zîmbi și zise :

— Ieri a fost ziua mea...

— Ieri ?

— Da.

— Strașnic.

— De ce ?

Öcsi se încurcă ; ar fi vrut să se ciupească singur, de furios ce era ; firește, răspunsul a fost stupid ; trebuia să spună ceva frumos.

Dar pentru că ideea salvatoare nu voia să vină, se mulțumi să îngîne sfios :

— Așa...

— Să știi că n-a fost strașnic de fel ! — zîmbi Kató. — Altă dată a ieșit mai bine.

— Și-acum ?

— Acum am pățit-o.

— Nu zău !

— Să vezi. Tortul era gata, prietenele mele ședeau la masă — dar eu a trebuit să-1 culc întîi pe Piști...

—Și ?

— L-am dus în odaie, i-am cîntat ceva, l-am mai legănat între perne și credeam că adormise ; dar cînd să mă ridic, s-a agățat de mine : „Un'-te duci ? !“ — a întrebat. — „Rămîi aici! Că dacă pleci, vine dracul și mă gîdilă la tălpi !“

— Nu vorbii prostii, Pistike ! — am zis eu. — Draci nu există.

El însă se încăpățîna.

— Ba există ! Tocmai tu mi-ai spus!

— Ascultă — i-am zis. — Am scornit doar așa, povestea aia cu dracul.

Piști rămase pe gînduri.

— O fi, n-o fi, eu vreau să stai cu mine !

— N-am avut încotro, a trebuit să stau. Și cînd a venit mama să mă cheme, m-a găsit dormind...

Öcsi rîse, dar zîmbetul i se ofili pe dată, căci își aduse aminte că îi venise rîndul să vorbească.

— Săptămîna trecută am dat la rodaj o locomotivă... —

începu el, atît de răgușit încît se sperie de propriu-i glas.

— Locomotiva de încercare ?

— Da.

— Am văzut-o și eu.

Hm. Va să zică a fost de fața. Asta înseamnă că l-a văzut stînd cu maistrul, în fața atelierului...

Încetul cu încetul, ajunseră în strada Pata. Era întuneric, iar umbra uriașelor grămezi de pămînt imprima locului o notă și mai amenințătoare. Mergeau tăcuți.

La orice zgomot, vibra într-înșii un strop de teamă, iar teama aceasta îi apropia ; tăcerea era aut de bună, încît ar fi fost păcat s-o tulbure cu gesturi sau cuvinte. Öcsi își trimitea mereu privirile în avangardă, pipăind terenul prin preajma grămezilor de pamînt; dorea sincer să apară de pe undeva un huligan...

Ținea pumnii încleștați în buzunarele pantalonilor ; inima îi bătea în ritm iuțit; i se părea că-l și vede pe agresor : nas borcănat, gură lată, urechi mici, frunte de fel — ca și cum părul i-ar crește de-a dreptul din sprîncene. Individul răsare din umbră și întreabă :

— Ehei, încotro, puișorilor ?

Iar el, de colo :

— Nu te privește.

Huliganul se apropie :

— Vezi să nu-ți ard vreo două, la mișto !

Kató se lipește de perete, speriată rău : nici glas nu mai are; el însă dă năvală către cîrn. Una-n mutră, una-n stomac ; pe urma, sa te ții, pîrleo, începe seria cea mare ; pleosc și pleosc și iară pleosc, pînă ostenește... Cît despre huligan, — ei, huliganul a rămas pe jos, nemișcat și închircit; el, Öcsi, o ia de mînă pe Kató și zice, foarte calm :

„Putem pleca...“

Tot visînd, se înfierbîntă de-a binelea ; ba, în cîteva rînduri, era cît pe ce să repeadă pumnii înainte ; peste un minut se opriră în să la o portiță de stinghii. Kató îl privea rîzînd ; vîrful limbii îi stătea și-acum uitat între șiragurile dinților.

— Am ajuns — zise fata.

Öcsi era dezamăgit; îi venea greu să se despartă de ea ; ar fi preferat s-o conducă încă mult, mult. Apoi, întinzînd mîna, simți în palmă căldura moale, se înfioră de plăcere și zise :

— Mîine avem meci cu strada Pata. Băieții ar fi foarte bucuroși să vii și tu...

XVI

Meciul !...

În seara asta, băieții adorm anevoie. Scrutează întunericul, făcînd ochi mari — și văd Praterul, locul acela drag și frumos, unde s-au petrecut atîtea și atîtea ! Văd pietrele, tufele, crăpăturile din pămînt, bălăriile și marginile care coboară în scară, întruchipînd parcă niște bănci. Și văd pata aceea mică și neagră — urmă a istoriei cu tortul. Acolo se ducea fiecare să-și plîngă amarul, acolo căuta mîngîiere după ce mașina de tuns a lui Sanyika îi canonise căpățîna.

Tot acolo își ținuse Cönci întins în sus piciorul umflat — în timp ce norii leneși i se reflectau în ochi ; iar Miki nu știa să lăcrimeze și nici să rîdă cu adevărat, decît acolo, în Prater.

Acum, terenul de fotbal doarme, dar băieții l-au împresurat, treji, mîngîindu-1 cu amintirile lor.

Nici Öcsi nu doarme.

Stă culcat pe spate, privind întunericul și ascultînd respirația ritmică a celorlalți. O, cîte nu-i trec prin minte acum! Odată, s-a gîndit la propria-i moarte, chiar acolo, pe piatra lătăreață din marginea Praterului ; acolo a stat, să-și ia rămas bun, înainte de prima lui zi de lucru ; tot acolo s-a întors, de curînd, cînd a simțit nevoia să fie singur. Se lăsa pătruns de liniștea Praterului și-a parfumului de soc — și desena inimi în nisip, cu un băț...

Poate că de mult, pe vremea cînd se tolănea în iarbă îmbrăcat cu pantalonii lui scurți, bănuise tot ce avea să i se întîmple ; poate că pînă și noua prietenie plutise în mireasma

socului și-a ierburilor... Cît de frumos ar fi să-ți poți aminti cîndva și de victoria de mîine...

Da, meciul ! Dimineață va mai ține un antrenament, alcătuind formația definitivă.

Treaz e și Taxi.

Se uită la umbra contrabasului, proiectată pe perete ; clipește des din ochii lui miopi și, în răstimpuri, simte junghiul ca de cuțit al spaimei : dacă nu-1 admite căpitanul în formația de mîine ? Pentru orice eventualitate, începe să formuleze o implorare : „Măcar o repriză, mînca-ți-aș sufletul !“

Somnul îl ocolește și pe Cönci.

Știe că va fi fundaș ; e locul pe care Öcsi i-1 rezervă întotdeauna, știindu-1 greu la trup ; și-apoi, dacă ajunge el să bareze drumul unui înaintaș, din două, una : ori balonul, ori înaintașul îi rămîne. Acum însă Cönci se teme de profesionistul Kovács. Se teme rău de tot...

Așa culcat cum e, Chifteluța se mișcă exact ca-n poartă : ba se-ntinde, ba dă cu mîinile-n laturi, de icnește patul sub el.

— Astîmpără-te odată ! — se răstește maică-sa. — Ce te-a apucat ? Ai purici ?

Băiatul se ostoaie; peste cîteva minute plonjează însă spre colțul drept...

Tot noapte albă au și măgărușii : nu pot pricepe nicicum pentru ce au fost minați în grota rece și umedă ; le miroase a primejdie ; din cînd în cînd își vîră capetele unul într-altul, bat din copite, se foiesc și fac ochi mari cît niște felinare înspăimîntate.

Băieții veghează neliniștiți în întuneric.

Numai Kovács, profesionistul, doarme somnul drepților.

Dimineață frumoasă, înrourată : jos, în vale, orașul transpare prin pîcle albăstrii ; miile lui de ferestre seînteiază asemeni cioburilor unui geam trîntit de pămînt; Someșul fumegă ; la piciorul podului stă pescarul singuratic — parcă e decupat cu foarfecă, dintr-o coală de hîrtie neagră.

Careva dintre măgari trebuie să fi simțit că a fost izolat de

mulțimea asta a frumuseților — căci, brusc, începu să răgească. Oamenii se uitau în sus, spre stînci ; Péter era și el mirat — dar încolo, nu se întîmplă nimic...

Băieții măturară terenul ; Miki făcu rost de-o jumătate de găleată de var stins, așa ca trasară și liniile. Apoi numărată cîte șapte pași, înfigînd aracii de fasole, drept porți.

Se iscă însă și o mică dispută : Miki și Gogoașă o țineau morțiș că după trei lovituri de colț se acordă lovitura de unsprezece ; în schimb căpitanul și cu ceilalți erau de părere că, fiind vorba de un meci serios, nu e cazul să se aplice reguli de joc locale.

Apoi lansară balonul.

Plescăitul surd, reflectat de pe malurile rîpei, n-a fost niciodată atît de înspăimîntător ca atunci. Șase băieți se năpustiră dintr-o dată, c a plevușcă la nadă ; fiecare voia să tragă cel puțin un șut, pentru a se convinge dacă mai are mîini, picioare și destoinicie.

Taxi sta aplecat înainte, ca să-și mărească raza vizuala ; cînd mingea venea rostogol în interiorul cercului limpede, se năpustea la ea ca o săgeată: acapara balonul, schimba direcția, dribla patru jucători și șuta pînă departe.

— Bun ! — declară căpitanul. — Joci în prima repriză.

— Serios ?

De bucurie, Taxi făcu un salt drept în sus, ca atunci cînd voia să lovească mingea cu capul.

Începea să se adune lume la marginea terenului. Veniseră mulți suporteri din strada Pata, și urmăreau antrenamentul, curioși și bănuitori.

— Las’ că vă învață minte Kovács ! — zise un băiat cu mutră de popîndău.

— A pus pariu pe patru goluri!

— Va să zică totuși joacă ?

— Firește. S-au înțeles.

— Ia doi iepuri de angora.

— Și creioane.

Marginile erau de-acum înțesate; băieții ronțăiau semințe, scuipînd cojile pe la colțul gurii, ca papagalul ; se asemănau însă cu pasărea aceasta și în alte privințe, fiind la fel de pestriți și de gălăgioși. Din cînd în cînd, Péter prindea cîte o frîntură de vorbă, înghițea în sec, dar își vedea de antrenament, ridicînd balonul pe genunchi, pe umăr și-apoi pe cap. Miki se apropie de el, cerînd permisiunea de a lipsi puțin, cu toată echipa.

— E vorba de o surpriză — declară el.

Péter făcu un semn de încuviințare. Lovi din nou balonul, îl opri, apoi începu să alerge cu el. Mai tîrziu, strigăte puternice îi atraseră atenția ; se răsuci pe călcîie și văzu șepci azvîrlite în sus ; mulțimea spectatorilor răcnea și gesticula, stînd în picioare. Abia atunci zări și Öcsi echipa care-și făcea intrarea festiva, călare pe măgăruși. Abia apucaseră băieții să descalece, cînd spectatorii se întoarseră, ca unul, spre celălalt colț al terenului, reluînd urletele : jucătorii din Pata se apropiau încălărați la fel ; Miki țopăia de bucurie :

— Vedeți ? ! Nici ei n-au găsit cai !

Kovács purta șapcă cu cozoroc și niște genunchiere cusute cu mîna lui, din cîrpă roșie. Costumul acesta îi dădea aerul unui adevărat profesionist. Se prefăcu a nu băga în seamă publicul. își mîna măgarul, șezînd pe el bățos nevoie mare.

Peste cîteva clipe își aleseră porțile ; apoi — ascuțit ca un țipăt de alarmă — se auzi fluierul.

Balonul porni.

Öcsi îl purtă în goană cîțiva pași, i-1 plasă lui Miki în extrema stîngă, iar acesta îl trecu spre Taxi.

— Atenție la balon, Taxi !

— Unde, mă ?

În sfîrșit, balonul răsări în marginea cercului asigurat de lentilele ochelarilor ; băiatul se aplecă înainte și porni în goană nebună cu mingea; nu vedea însă lămurit poarta, așa că șutul trecu mult pe deasupra ; băieții din cartier aplaudară ; destoinicia atacului le plăcuse.

În mai puțin de un minut însă, situația suferi schimbări

radicale. Portarul lansă balonul departe ; unul dintre băieții de la adversar — poreclit Chibrit — i-1 pasă centru lui înaintaș Kovács, care porni în goana mare spre linia de șaisprezece. Cönci făcu un salt spre el, cu picioarele răschirate ; începu un dribling turbat. Chifteluță se foia speriat în poarta lui. Kovács acapară brusc balonul, șută — și mingea trecu asemeni unui bolid pe sub plonja portarului : 1 : 0 !

Băieții din strada Pata țopăiau gesticulînd cu mîinile întinse cît mai sus.

Öcsi îi făcu semn lui Dondos să rămînă în apărare; balonul porni din nou de la mijloc.

Jocul fluctua multă vreme, ca și cînd mingea ar fi fost bătută de vînt, ba dinspre o tabără, ba dinspre cealaltă. Pe urmă, surveni un nou accident: trimițînd balonul înainte, Kovács trecu fantomatic pe lîngă apărători și trase la poartă : 2 : 0 !

Pe Miki îl podidiră lacrimile. Prinse balonul în extrema stîngă, făcu cale întoarsă și se așternu pe fugă. Pătrunse în careul de șaisprezece, dar, poticnindu-se, căzu pe burtă.

Plîngea furios. Öcsi veni să-l ridice.

— Nu mai boci ! Nu mai boci ca prostu'!

Dar îi tremura vocea ; situația părea deosebit de dificilă.

— Dați-i forță ! Dați-i forță ! — urlau suporterii Patei.

Băieții erau lac de apă. Öcsi cuprinse împrejurimile într-o privire și o văzu pe Kató. Fata îi făcea semne cu o băsmăluță roșie, cît palma : flăcăruie, pîlpîind în coasta dealului. Sfinte doamne ! Dacă mănîncă bătaie ?! Sări după minge și porni cu ea, furtunos. Îi vibra un obraz dinaintea ochilor ; nu privea decît fețele jucătorilor și dribla după tresăriri ; o față, două, trei. Zvîcnea cînd în stînga, cînd în dreapta. Străpunse apărarea și șută de aproape : gol !!

Făcuse aripi; nimeni nu-1 mai putea opri. Se strecura printre adversari, ca un șarpe ; observa orice breșă, iar balonul părea lipit de bocancul lui.

Îl fentă pe Chibrit și, văzînd că Taxi e si tuat într-un unghi favorabil, îi pasă mingea.

— Atenție, Taxi!

— Unde, mă ?

Ochelăratul se aplecă înainte, reperă balonul, sări peste el și începu să-l mîne. Nimeni nu-1 văzuse vreodată alergînd așa. Părea turbat. Șută din apropierea porții : gol !

Nici lui nu-i venea să creadă ; se așeză pe jos, gîfîind, să-și șteargă obrazul nădușit și plin de praf.

— Haide Cetățuia ! — începură să strige băieții din cartier.

Puiu se ținea de Kovács, ca o umbră : nu-1 lăsa nici măcar să respire în voie ; Dondos și Cönci urmăreau cu atenție fiecare atac.

Cîteva minute înainte de terminarea meciului, la un contraatac, Öcsi reuși să treacă din nou peste linia apărării: 3: 2 !

Înfuriat la cuhne, Kovács se trînti pe jos, mușcînd iarba ; meciul nu apucase încă să ia sfîrșit, cînd — în vîrful colinei — apăru un bărbat înalt, încălțat cu cizme ; omul amenința cu o bîta groasă și se apropia fioros.

— Vă-nvăț eu minte, derbedeilor !... Unde-s măgarii ?... Ai?!!...

Öcsi opri balonul ; înțelegînd cu chiu cu vai ce se întîmplase, nu știa dacă trebuie să rîdă sau să plîngă.

După meci o căuta pe Kató. Îl mai pîndea din coada ochiului pe furiosul care-și mîna măgarul, tot bombănind. Și se îmbujoră întrebînd-o pe fată :

— Ți-a plăcut meciul ?

— Mi-a plăcut; dar ia spune-mi, ce fel de măgăruși sînt ăia? Ai și tu unul ?

— Da’ de unde ! — Péter schiță un gest de superioritate. — l-au adus pușlanii... La urma urmei, dacă era nevoie, noi am fi venit călări pe cai frumoși...

— Zău ?

Péter încuviință din cap, dar, privind-o pe fată, zări în ochii ei mari și albaștri vălurelele uimirii și ale îndoielii — iar vălurelele acestea trecură încet pe toata fața : gura mică și nasul începură să tremure a nedumerire.

Öcsi asculta forfota din spatele lui, freamătul învingătorilor; brusc, îl cuprinse teama că va fi demascat și își pierdu cumpătul.

— Dacă vrei — începu el — am să-ți explic totul, mai tîrziu...

— Mai tîrziu ?

— Firește...

— Cînd ?

Lui Öcsi i se părea că s-a urnit pămîntul de sub el; că se prăbușește, cu viteză amețitoare, într-un hău și că vuietul din urechi nu-i decît un șuierat de vînt; închise ochii, picioarele goale, îmbrăcate în pantaloni scurți, începură să-i tremure.

— Mîine... — bîigui băiatul. — Mîine, dacă ne-am putea întîlni...

— Unde ?

— În fața cinematografului Timpuri Noi...

Kató stătu puțin pe gînduri, calculînd parcă, ceva, în minte.

— Bine — încuviință apoi. — Fie...

Și rîse. Vîrful trandafiriu al limbii îi rămase iarăși între dinți.

XVII

Öcsi își «face pregătirile. Are întîlnire. La șase trebuie să Fie în fața cinematografului Timpuri Noi. La șase seara...

La masă îi tremura lingura între degete ; apa e dulce ; paharul scînteiază, proiectînd lumini pe perete. întîlnire... O, poate n-ar fi îngăduit să întrebuințeze cuvintul acesta, căci e mărunt ca moneda de zece bani, cînd tragi la fit cu ea.

— Întîlnire ?

Simte în piept tensiunea lucrului solemn ; a lucrurilor bănuite pînă acum doar în copaci și-n ierburi, în stele și-n zigzagul fulgerat al păianjenului de apă. Și-n norii care se tîrăsc pe cer în timp ce el ronțăie un fir de iarbă, respirînd miresmele

pământului: acum însă cunoaște sentimentul acesta : din cauza lui i se zbate tîmpla și din cauza lui i se destind în zîmbet mușchii feței, cînd se spală. De dimineață, cînd vecina a pornit după apă la cișmeaua din stradă, a sărit la poartă și i-a luat găleata, deși n-o înghite pe babă. Veșnic se tot văicărește, pomenind de „dracii ăștia de plozi" care, „toate vor să le știe", că, de, „așa ies lucrurile, cu educația asta modernă" ; lamentațiile de soiul ăsta l-au enervat întotdeauna ; astăzi, însă, vrea să fie foarte bun, foarte înțelegător cu toți. Căci ziua de azi este o zi deosebită ; și i-ar plăcea să fie întotdeauna așa : aerul să rămînă mereu o hrană dulce, iar glasul să i se sugrume de emoție...

Își calcă pantalonii...

Ies aburi din stofă, se destramă, și, o dată cu ei, se risipește și mirosul de paciuli al duminicilor din trecut. Las' să se risipească ! El vrea să fie curat ca pietrișul din rîu ; nici un bilet de cinema, uitat prin buzunare, nici o cută de pe haină să nu-i mai amintească de existența unor bucurii solitare, văduve de zîmbetul cu vîrf ușorul de limbă trandafirie, uitat între dinți...

Se gîndește la ea.

„Kató"...

Cuvîntul acesta îl poți scrie cu litere masive, dar și cu slove ritmice, evocînd ciocănitul mărunt al pantofiorilor ; iar dacă încovoi în sus bucla lui „o", numele devine ca un năsuc cîrn. L-a mai scris de o sută, de o mie de ori; i-a simțit gustul de frăguță — și l-ar scrie din nou, acum, însă, trebuie să se grăbească. Tare trebuie să se grăbească ! Pantofii sînt plini de praf ; și trebuie să-și pună cravată, deși are oroare de cravată, căci cînd o poartă nu simte mîngîierea vîntului, pe gît.

Pînă acum, a purtat gulerul cămășii răsfrînt peste haină — dar nu se mai poate ; păcat să te și încurci cu asemenea gînd !

Fierul de călcat alunecă peste stofă, norișorii de abur îi voalează fața, dar gîndurile continuă să se învolbureze, în cap. Oare cum are să fie ? Revede strada de mahala, cu petele

galbene presărate de lumina felinarelor electrice ; vede tufele de liliac din preajma porții ; le aude foșnetul, cînd se întorc după fustișoara creață ; se revede pe sine, stînd locului, clipind des, simțind în palmă căldura mîinii mici.

Kató...

Dumnezeule ! Numele acesta stîrnește freamătul bucuriei, în toate lucrurile ! ÎI pricepe fierul de călcat și soba de teracotă; pricep, toate, cît a fost de norocos că fata l-a ales tocmai pe el. Öcsi evocă amintirea ședinței-fulger de la fabrică, vede chicile ciufulite, ochii mari — și aude cuvintele lui Mitruț Bojan, care zicea că-i un papă lapte cel care nu participă la acțiunea însoțitorilor voluntari. Da, atunci el a închis ochii, auzindu-și bătăile inimii. Apoi vuietul dintr-însul s-a ostoit; i se părea că plutește ; simțea o mare ușurare în piept și o răcoare aidoma răsuflării stelelor. Pe urma, brusc, sărise în picioare, strigînd speriat:

— Eu !

Așa a-nceput. Și-acum, se duce la întîlnire ; iar fierul de călcat alunecă, alunecă la nesfîrșit.

Chiar șase o fi zis ? Dumnezeule mare ; dacă o fi trecut devreme ! ? Nu, nu se poate !

Se plimba prin fața cinematografului. Parfumul de mere al serii îi strecurase în inimă tristeți; la fiecare mușcătură a spaimei, se simțea vlăguit și dornic să se așeze pe scările de la intrare. Parcă i se scurgea tot sîngele din vine ; se căsca într-însul un gol rece, străpuns numai de teamă, în răstimpuri.

Se plimba într-un du-te-vino neîncetat, țăcănind cu tocurile pe asfalt. Părul îi stătea ca peria ; nodul cravatei alunecase într-o parte. O, începea să-și amintească tot felul de lucruri triste. Cunoscuse dorul mistuitor după banii pierduți din nebăgare de seamă ; știa canonul jignirii nemeritate — dar durerea aceasta care te îngheață ca un nor de zăpadă, durerea aceasta o trăia pentru întîia oară.

Privea mașinile și oamenii. Părea palid, în lumina

reclamelor de la cinema, iar pachetul de țigări din buzunar se încălzise de-a binelea. Plănuise să aprindă o țigară — prima lui țigară — în clipa cînd avea s-o zărească pe Kató : voia s-o întîmpine cu aerul omului pentru care o astfel de întîlnire e un fleac — și, pentru mai bună încredințare, să dea drumul unui norișor de fum, pe nas... Organizase totul — și-acum se foia totuși de unul singur, pe-aici. Era zgomot, scînteiau lumini și mirosea a mere. De cîte ori trăgea aroma aceasta în piept, simțea o durere a cărei cauză n-o cunoștea. încetul cu încetul își dădu seama : da, e parfumul pe care îl simte întotdeauna degajîndu-se din părul fetei !

Mai așteptă zece minute, cu ochii țintă la ceasul electric. Apoi intră într-o prăvălie, cumpără niște mere și începu să muște dintr-unul, înfuriat. Să se satureodată de parfumul ăsta! Să se scîrbească de el pe veci ! Înfigea dinții cu sete și mesteca zgomotos. Ochii i se umeziseră ; lumina felinarelor — ca și asfaltul — prinsese nuanțe de curcubeu. Uneori, înghițea și cîte o lacrimă. Avea nevoie de durere, pentru ca gîndul fugar să devină hotărîre strașnică : de-acu' poate veni domnișoara Kató cît o pofti — că el nu mai are ochi pentru ea ! Kató nu mai există ! A murit!

A murit ?...

Păi, uite-o : e aici și-1 privește rugătoare, de jos în sus. Obrajii îi sînt îmbujorați ; rochia îi miroase a mere !... A venit! Sfinte Dumnezeule, a venit totuși! Mîna lui Öcsi a încremenit, cu mărul într-însa ; gura a rămas căscată. Ar trebui să arunce cît colo punga asta. S-o arunce imediat. Dar nu poate, căci se ciocnesc într-însul nenumărate porniri ; ar vrea să se repeadă la fată și s-o îmbrățișeze — a reproș... Inima i se zbuciumă ; urechile îi par nespus de grele...

Într-un târziu, se urniră din loc.

Öcsi își drese glasul :

— Ai întârziat...

— Da.

— Autobuzul ?

— Nu.

— Maică-ta ?
— Nici.

Hm... Trebuie să fi trecut peste o piedică extraordinară... Și-acum, iat-o mergînd alături de el. A venit, deoarece are pentru cine veni ; a venit pentru că el poartă un costum călcat proaspăt și o cravată cu nod uriaș — iar dacă vrea, poate să aprindă o țigară... Unde mai pui că ieri bătuse un ax de locomotivă, cu ciocanul pneumatic, de săreau scînteile cît colo și se adunase tot atelierul în jurul lui...

Va să zică a venit și va veni și de-acum încolo ; dar de ce a-ntîrziat acum ?

Oare de ce ?

Se cernea ceață subțire, străpunsă de lumina reclamelor ; rîsul suna sonor, în înserare. Băiatul și-o imagina pe Kató atîrnînd de gard, trasă înapoi de nu-se-știe-cine, în timp ce ea protestează vehement:

— Dați-mi drumul ! La șase trebuie să fiu acolo ! Voi nu-l cunoașteți ! Péter e cel mai bun forjor !... Ieri, zburau scînteile în jurul lui, numai jerbe!...

Öcsi duse mîinile la spate, zîmbind.

— De ce ai întîrziat ?
— Nu mi-au dat drumul.
— Nu?
— Nu.
— Ce făceau ?
— Plîngeau.
— Cine ?
— Tuspatru.
— Și maică-ta ?
— Ea nu.
— Atunci cine ?
— Purceii.
— Purceii ?...

Kató încuviință din cap.

— De ce ?

— A trebuit să le dau de mîncare.

— Purceilor ?

— Da...

Hm. Va să zică nici vorbă de piedici; n-a stat atîrnată de gard, n-a țipat să-i dea rochia, n-a zburat prin fereastra spartă a autobuzului accidentat. A întîrziat, simplu, din cauza purceilor.

Cuvîntul îi revenea mereu pe limbă ; cuvîntul care i se părea că pleoscăie, ca broasca în apă ; fără să-și dea seama de ce, bucuria i se umbri puțin...

Treceau prin parc, pe sub castanii cu ca petele alăturate. Lacul păzea tăcut umbrele, dînd, în răstimpuri, cîte un bobîrnac frunzelor de pe oglinda lui. Spre malul de dincolo se zăreau bărcile, ca niște pantofi vîrîți sub pat. Băiatul o privea pe Kató, îngîndurat. Se uita la șuvița căzută pe frunte, la năsucul cîrn, la buzele umbrite de-un surîs, la ochii albaștri — și nu prea știa ce să spună.

— Ți-e rece ?

— Nu.

Va să zică nu-i e rece. Păcat de întrebare...

Răspunsul continua să vibreze într-însul; tonul i se părea străin și puțin fals. Privi împrejurimile ; era la grea ananghie : ar trebui să spună ceva. Degajat și gesticulînd, ca unul pentru care plimbarea asta nu-i mare lucru.

Sau să aprindă o țigară și să dea fumul pe nas...

O privi din nou pe fată. Inima îi bătea din răsputeri; pleoapele începură să i se zbuciume. Vai, nu poate vorbi, nu poate și nici nu vrea. Uite colo, teiul ăla ; al treilea pe stîngă ; în dreptul lui are s-o sărute...!

Abia îl mai țineau picioarele ; cînd Kató se întoarse către el, făcînd ochi mari, nu mai putu rezista. O îmbrățișa brusc, lipindu-și buzele de obrazul ei.

Stăteau așa ; toate aromeau a mere : răsuflarea fetei, pardesiul, amintirile. Parfumul acesta era acum însăși bucuria. Öcsi închise ochii; cît e de bine să stai așa, ascultînd bătăile inimii; cît e de bine că la ședința aceea a venit vorba despre clăpăugii de huligani...

Și cît e de bine că mîine are să învețe din nou ceva, de Ia

forjorul cît un munte și că poate sta cu el lîngă ciocanul pneumatic, din care aburul se revarsă șuierînd pe o țevișoară subțire.

Cît e de bine să trăiești !

Acasă, nici nu se gîndi să mănînce ; se vîrî în pat fără a mai aprinde lumina. Parfumul merelor pîrguite nu-l părăsise încă.

XVIII

Sanyika avea parte de zile grele. Dormea puțin, mînca puțin. Ședea nemișcat pe prispă ; nasul i se subțiase, ascuțindu-se la vîrf, iar privirea căuta sperioasă în toate părțile. Părea că, o dată cu cele optsprezece mii de lei adunați din gologani, îi dispăruse, destrămată, și viața.

Miki, Cönci și Taxi se apropiată tiptil de gard și, tolănindu-se pe burtă, în șanț, începură să-l privească întristați pe bătrîn ; Sanyika însă nu știa de ei, nici de firele de iarbă pe care băieții le ronțăiau îngînduraţi ; Sanyika își plecase fruntea aproape pînă pe genunchi și plîngea domol. Apoi, băieții observară înspăimîntați că sora lui Sanyika ieșise din odaie, aterizînd alături de bătrîn, ca o cioară înfuriată ; îl ridică, trăgîndu-1 de braț și-i îmbrînci pînă-n mijlocul curții:

— Boșorog cărpănos ce ești ! — țipa ea. — Nemernicule !... De-o aspirină măcar n-ai vrut să-mi dai niciodată !... Vezi să mori cît mai curînd, că m-am săturat de tine ! M-am săturat!

Încălțat cu bocancii lui enormi, Sanyika se tot bălăbănea, îngînînd speriat:

— Bine, bine... Tot nu mai am mult... O sa scapi de mine...

Miki se uita la Cönci; acesta îl studia pe Taxi ; erau înspăimîntați și dezorientați.

— Ar trebui să facem ceva — propuse Miki. — Să-l ajutăm pe Sanyika.

— Dar cum ? întrebă Cönci, ridicîndu-se în capul oaselor.

Taxi avu o idee bună.

— Să facem colectă ! Să adunăm bani! — șușoti el. — Banii au să-l însănătoșească.

— Așa e !

— Facem colectă !

— Eu am un pui de porumbel călător ! — se entuziasmă Miki. — Zece lei iau pe el oricînd.

— Iar eu îmi mărit camera de la mingea de fotbal, că tot mi-a promis tata să-mi ia alta — se oferi Cönci.

— Am putea să înjghebăm o pușculiță — propuse Taxi. — O sigilăm și facem turul mahalalei !

— Formidabil!

Taxi se duse acasă și cotrobăi îndelung prin pod, pînă ce găsi o cutie în care fuseseră cîndva macaroane. Era tocmai bună de pușculiță. Băieții o lipiră la cele două capete și scriseră cu litere mari, pe latura mai lungă :

„Pentru ajutorarea lui Sanyika !“

Primul la rînd fu Puiu ; chemat la gard cu o șuierătură, el scoase capul printre stinghii, clipind bănuitor. Miki îi întinse pușculița:

— Ce-i asta ?

— Chetă pentru Sanyika.

— Păi, n-am...

— Ai, n-ai, trebuie să plătești — declară Miki. E pentru bătrînul care te-a tuns de-atîtea ori !

— Nu mai fi așa zgîrcit!

— Ia te uită — se revoltă Cönci. — Să știi că dacă se-ntîmplă o nenorocire cu Sanyika, apoi tu ești de vină ! Și te excludem din echipă !

— Scoate, mă, gologanii ăia !

— Veșnic ești plin de bani, că tat-tu-i ospătar !

Puiu își rătăci privirile pe undeva printre tufele de ricin :

— Să orbesc dacă am la mine mai mult de doi șaizeci !...

— Ei și ?

— Unu’ șaizeci e biletul de cinema ; cinci zeci de bani autobuzul...

— Nici gînd ! — exclamă Miki. în asemenea situație gravă, poți umbla și tu pe jos !

— Cît despre merele cu glazură de zahăr, se mai coc și ele, pînă mîine...

— Ei, pune loveaua !

Puiu roși, vîrî mîna în buzunar, se scotoci multă vreme, scoase o monedă, o apropie de tăietura pușculiței și-i dădu drumul înăuntru cu degete tremurătoare; ai fi zis că o aruncă în valuri, de pe podul Someșului. Pe urmă răsuflă ușurat, crezînd că trecuse hopul — dar, întorcînd privirea spre băieți, păli.

— Încă ! — îl îndemnă Taxi. — Nu te scumpi la cîțiva gologani, mînca-ți-aș sufletul !

Puiu trebui să vîre din nou mîna în buzunar. Cînd și cea de a doua monedă se izbi, cu țăcănit sec, de fundul pușculiței, avu impresia că o piatră îl lovise pe el în coșul pieptului...

Pe Chifteluță îl întîlniră în stradă.

Se întorcea de la piață, cărînd un coș uriaș, plin cu legume.

— Cîți bani ai la tine ? — se interesă Miki.

— Nu pricep...

— Cîți gologani ai ?

Chifteluță așeză jos coșul, studie puțin pușculița, le-o restitui și începu să-i măsoare bănuitor.

— Cum adică ? — întrebă el. — Dacă-1 punem în picioare pe Sanyika, are să apară din nou pe la noi ?... Cu așa ceva nu pot fi de acord. Dau optzeci de bani, însă mersi: de dumnealui n-am nevoie. Și nu-1 mai las să mă tundă ! Voi aveți de gînd să-1 întărîrăți împotriva mea !

— Destul, destul! — interveni Cönci. — Oricine știe să se văicărească. Fă-ncoa' bîștarii ăia !

Chifteluță își scutură buzunarul din stîngă, pe urmă cel din dreapta, scoase dintr-înșii toți bănuții și le dădu drumul în pușculiță, unul cîte unul.

— Gata ! — făcu el, desfăcînd brațele. — Alții nu-s.

Colindară toată mahalaua, intrînd pe la toți băieții din echipă; apoi, fără să mai numere banii, dădură fuga la Sanyika. Pușculița se îngreunase ; mărunțișul suna într-însa,

încredințîndu-l pe Miki că jumătatea de pumn de monede galbene a lui Dondos se compunea din piese de cîte un ban...

Se opriră la gard, să tragă cu urechea. Bătrînul bărbier nu mai ședea însă pe prispă : scîncetele lui slabe se auzeau acum din casă. Apăsară pe clanță ; poarta era deschisă. Bucuroși nevoie mare, se furișară pînă la prispă în vîrful picioarelor ; o nouă privire circumspectă îi convinse că bătrînul era singur. Miki deschise deci ușa odăii și se opri în prag. Chifteluță și Taxi iscodeau curioși, de după umărul lui.

Sanyika zăcea în pat, acoperit pînă sub bărbie; ochii săi aveau culoarea bășicilor stîrnite de ploaie pe apa șanțurilor ; privea uimit la pușculiță : poate nici nu bănuia ce anume vede. Cît despre cei trei băieți, ei i se vor fi părut un vis — sau poate veniseră pentru că nu mai fusese de mult prin strada Scărilor, sa-i tundă ; pînă la. urmă, făcu totuși o mișcare, întrebînd cu glas subțire și scîrțîit :

— Ce vreți ?

Miki își luă inima în dinți:

— Am adus bani, nene !

— Bani ? !...

Sanyika se mai mișcă o dată, între perne ; ceața din privire îi dispăru brusc, iar fața i se lumină de un zîmbet:

— Bani ? !... Bani ați spus ? !... Doamne, Dumnezeule !... Puișorii mei dragi... — Se sculă greoi, coborî din pat și, abia ținîndu-se pe picioare, întinse mîna după pușculiță.

— Bani! — exclamă el. — Bani ! !

Scutură pușculița rîzînd. Apoi, cu degete tremurînde, deschise cutia, împrăștiind monedele pe jos ; le privi uluit — dar în clipa următoare se aruncă la pămînt, peste ele, temîndu-se parcă să nu i le ia cineva — și prinse a și le îndesa, avid, sub cămașă...

— Încă ! — strigă el. — Mai aduceți-mi! Multe, multe ! Optsprezece mii ! Și ac și ață, să mi le cos în căptușeala paltonului !

— Să le coși ?... Pentru ce, nene ? !...

Cei trei băieți schimbară o privire. Erau dezamăgiți.

După terminarea schimbului, ieșind din sala dușurilor, Péter observă uimit că un grup de muncitori se așezase pe o grămadă de fiare. Forjorul lui mînca slănină cu roșii. Briceagul i se înălță drept, ca un semn de exclamare.

— În două-trei ceasuri am mîntuit trebușoara — zise el. — Căci dacă cuptorul cel mare rămîne-n pană, se cheamă că s-a zis cu truda de-o lună întreagă și putem să ne ducem naibii!

— Dar dacă ți se pîrlește mustața ?

Remarca turnătorului cu tichie de copil stîrni un val de rîsete, tocmai în clipa cînd Péter sosi lîngă grup. Muncitorii tăcură ; nu se mai auzea decît plescăitul maistrului. Înghițea jumătățile de roșii, cu aerul de parcă mînca friptură de pui.

— Ce s-a-ntîmplat ? — îl întrebă Péter pe Mitruț Bojan.

Băiatul îl privi o clipă, apoi întoarse privirile din nou spre forjor. Péter se burzului:

— Da' ce ?! Eu n-am voie să știu ?

Géczi înfipse în vîrful briceagului o bucățică de slănină și o ridică sus de tot.

— Ce-mi țopăi, ca un purice de nichel ? Așteaptă să isprăvesc poliloghia ; pe urmă, dacă vrei, schimbă-te ! Dar să știi că nu mergem în vizită !

Cuptorul topitoriei stătea inert în mijlocul halei : fusese scos din funcție încă de dimineață, cînd i s-a prăbușit căptușeala de șamot. Géczi deschise ușa, culcînd scînduri lungi pe fundul cuptorului, ca să poată intra roabele cu cărămidă și mortar. Apoi își înmuie salopeta în apă ; ceilalți își legară peste umeri saci uzi și încălțată bocanci cu talpa de lemn.

Erau șaptezeci de grade, în interiorul cuptorului. Dogoarea șfichiuia urechile și nasul oamenilor: ustura, ca arsura unui acid; pretutindeni miroase a pînză arsă. Respirau aneyoie ; uneori, curentul purta frînturi de vorbe îngrijorate. Din zece in zece minute, Péter ieșea împleticit, bea avid cîte trei-patru cești de apă și își turna în cap restul.

Pierduse noțiunea de timp ; nu mai știa de cînd lucrează în cuptor.

Opt seara — și copilul, nicăieri ! Ședințele se anunță

dinainte; așa ceva s-ar ști... Să se fi întîmplat un accident ?

Nana Szabó ieșea în răstimpuri, să i se plîngă tușei Miki de bătaia de cap pe care o are ea cu plodul ăsta ; pe urmă se ducea pînă la poartă, cerceta îngrijorată strada, în amîndouă direcțiile, ofta și se întorcea la bucătărie. Nenea Szabó ședea la masă, citindu-și ziarul, iar Jóska desena cercuri imaginare, cu furculița, pe fața de masă.

Femeia se uită la ceasul din perete : opt și zece ! Mută privirea la farfuriile goale ; ar fi dorit să poată opri arătătorul în loc. Se apropie din nou de fereastră. I se năzăreau tot felul de năluciri : Péter prăbușit în fața unui automobil ; e palid și s-a adunat multă lume în jurul lui... Sfinte doamne !

Se răsuci pe călcîie.

— Ce i s-o fi întîmplat ?

Bărbatul nu-și pierdu cumpătul:

— Nu mai fi atît de îngrijorată !

— Să nu fiu ?

Nana Szabó făcu un gest a lehamite :

— Ce-ți pasă ție !

Bărbatul împături ziarul, vorbind doar după ce isprăvi :

— O fi avînd motivele lui, să întîrzie. Multe se pot întîmpla într-o fabrică ! Parcă eu n-am întîrziat niciodată ?

Nana Szabó oftă ; voia tocmai să servească supa, cînd apăru Péter. Bătrînul se cufundă iarăși în ziarul lui. Jóska se juca acum cu lingura, schimbînd priviri cu maică-sa. Pe urmă prinse a se zgîi la nasul și la urechile roșii ale lui Péter.

Se scurseră cîteva minute. Într-un tîrziu, nenea Szabó lăsă ziarul, puse mina pe lingură și zise, bine dispus:

— M-am întîlnit ieri cu maistrul tău. Am stat de vorbă, la un pahar de bere. Te-a lăudat — și mi-a spus multe de toate. Cică ești bine văzut la fabrică... Dar, ia stai : cum a fost cu vizita aia ?... Dar cu noua cunoștință ?... Mi-a vorbit și despre întrecerea aceea originală, cu Sihastrul — cînd ai arbitrat tu... zice că erai mai speriat decît el și că aveai un trac...

Urechile lui Péter se făcură și mai roșii ; ca să nu se vadă cît era de stînjenit, începusă mănînce cu o viteză formidabilă.

Gustară și ceilalți ; de multă vreme nu mai avuseseră o cină atît de plăcută ca în seara aceea...

A doua zi dimineața, Sanyika stîrni din nou emoție în mahala. Pe la ora șapte, ieși din casă cu vechiul și răblăgitul său cufăraș de lemn. Fața îi era numai piele și os și mergea ținîndu-se de garduri ; în răstimpuri, cînd se oprea, puteai să vezi că are ochii holbați și Fruntea brobonită. Oamenii din strada Scărilor se uitau la el ca la unul înviat din morți.

Tatăl lui Miki remarcă :

— Tot nu se lasă Sanyika ăsta !

Iar nana Szabó îi răspunse :

— Nu, zău !

Dar pînă-n seară, Sanyika nu mai era printre cei vii...

XIX

Nu apucaseră să uite înmormîntarea, răpăitul bulgărilor pe sicriu și smiorcăitul surorii lui Sanyika (Miki își mai amintea chiar că mersese în urma dricului, numărînd spițele roșii, iar Cönci își mai hrănea încă greierii prinși în cimitir), cînd se petrecu un nou eveniment : părea că bulgării de pămînt întîrziați se prăbușeau pe urma bătrînului frizer spre a vesti în toate zările plecarea lui.

Într-una din dimineți, nana Szabó ieși în poartă, să privească orașul învăluit în tremurătoare pîcle albastre ; se uita la turnurile ascuțite și cenușii, la clădirile cu șiruri de ferestre strălucitoare ca niște brîie de aramă ; se uita la parapeturile arcate ale podurilor și la panglica lucioasă a Someșului ; deodată însă, zări ceva, jos la poalele Cetățuii.

Întoarse capul, mirată :

— Vecină ! — chemă ea în șoaptă. — Vino repede, vecină !

Tușa Miki cea rotofeie se rostogoli pînă-n curte, se învîrti de cîteva ori pe loc neștiind încotro s-o ia, apoi dădu fuga la poartă:

— Ce-i, draga mea ?

— Uita-te colo !

Cele două femei scrutau adîncul, clipind des ; ochii li se îngustaseră, ca fîșiile de apă în păpuriș, iar degetele mototoleau în neștire un crîmpei de fustă. Văzură un camion, apoi sclipătul cazmalelor și, în sfîrșit, prinseră și zvon de vorbă vioaie.

Curînd, sosi alt camion, apoi încă unul ; o echipă de muncitori căra mobilă de prin case, încărcînd-o în mașină.

— Demolează ! — exclamă tușa Miki, puțin speriată, dar și bucuroasă. — Dumnezeule mare ! Demolează !

— Cred că da...

— Și încep să clădească !

— De bună seamă...

— Vai ce bucuroasă îs, vecină dragă ! Nici aer n-avem destul, cinci persoane în odăița aia cît palma ! Acu', de bună seamă o să ne dea apartament...

Peste cîteva ore, văzduhul era plin de ropotul scîndurilor și al pietrelor fărîmate ; pe deasupra salcîmilor pluteau norișori de praf.

Tușa Miki pîndea, cu ochi înrourați, printre scîndurile gardului :

— Dați-i, dragii mei ! — îngîna ea. — Nu cruțați nimic din hrubele astea ! Praf să le faceți, să nu le rămînă nici pomenirea!

Taxi se plecase peste marginea stîncii ; camioane minuscule, oameni cît piticii și tîmăcoape ca vîrful de ac vibrau împîclit în lentilele groase ale ochelarilor săi.

— Tii, mamă, ce mai zor ! — excalma el, emoționat. — Parcă trag cu grebla cocioabele în Someș ! Iote la ei, mînca-le-aș sufletul !

Lingă el, chiar în buza pictrii, ședea Peter, cu picioarele atîrnate în gol; apoi Puiu, Chifteluță, Miki, Dondos, Cönci și Stupuș; băieții își sprijineau bărbia în pumn și priveau de vale:

— Dc-acu-nainte cum are să fie ? — se întristă Miki. — N-o să ne mai întîlnim ?

— Ce-ți veni ?

— Nimic. Dar mi-am zis că, din toamnă, sînt și cu ucenic de

cofetar ; tu te duci la școală, ca și Puiu sau Stupuș; pe Chifteluță îl ia taică-su la atelierul de tîmplărie, iar Taxi învață clarinet... Ce-o să se aleagă de echipă ?...

Tăceau. Liniștea era grea ca stîncilc. Careva tuși încet ; Miki desena în aer cerculețe, cu degetul mare de la picior. Taxi se așeză, aplecîndu-se înainte, preocupat de urmărirea unei furnici care căra din greu ; dar, pe furiș, toți se uitau la Péter. Öcsi vorbi fără să se clintească :

— Nu desființez echipa ! în fiecare duminică, antrenament de la opt la zece !

Băieții săriră în picioare, strigînd în cor:

— Ura!

Jos, începu să duduie un camion ; dulapul cafeniu de pe platforma lui se clătina alene, apoi mașina porni, urmată la cîțiva pași de un bărbat care venea în goană, cu un scaun ; omul alergă cît alergă ; pe urmă se opri brusc, ca și cum s-ar fi răzgîndit; lăsă scaunul, se urcă pe el și începu să strige :

— S-au rupt norii, oameni buni ! — Rîdea printre lacrimi, cu brațele deschise larg, a îmbrățișare.